

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგვური

სამეცნიერო ჟურნალი

„Scripta manent“

საქართველო

№4 (16)

2012

ჟურნალი დაფუძნებულია
ღია დიპლომატიის ასოციაციის მიერ

GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
ГРУЗИНСКИЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

Multilingual Reviewing International Scientific Magazine
Международный рецензионный мультилингвальный научный журнал

„Scripta manent“

GEORGIA

ГРУЗИЯ

№4 (16)

2012

OPEN DIPLOMATIC ASSOCIATION

АССОЦИАЦИЯ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

ISSN 1987-7390
UDK (უაკ) 81+82
S-41

სარედაქციო კოლეგია:

მაია ჩხეიძე

მთავარი რედაქტორი

რუსუდან თაბუკაშვილი

მთავარი რედაქტორის მოადგილე

ია ჩიქვინიძე

პასუხისმგებელი მდივანი

რედაქციის წევრები:

ვიტა ფურცელაძე, ჰანს რუდოლფ ფლუპი, კულაუ ხეიბიტოვა, სილვია ბოტეა,
ტანია ბრისჰამერი, ქეთევან გაბუნია, ია ბურღული, მარია მიხაილოვა,
ტატიანა მებრელიშვილი, ალბა ბრაცინო, ალესანდრა სპადაფორა, გიორგი ყუფარაძე.

მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას 77, კორპუსი VI, სართული VIII

ტელ. : 236 51 76

E-mail. : r.tabukashvili@gmail.com

ტექნიკური უზრუნველყოფა: კარინა ხარაზიშვილი

E-mail. : k-kharazishvili@mail.ru

scripta.manentmagazine@gmail.com

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ღია დიბლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე:
www.odageorgia.ge

Editorial Board:

Maia Chkheidze, Viola Purtseladze, Rusudan Tabukashvili, Ia Chikvinidze, Hans Rudiger Fluck, Kulpash Beibitova, Tania Grieskhammer, Ketevan Gabunia, Ia Burduli, Maria Mikhailova, Silvia Boteva, Tatiana Megrelishvili, Alba Graziano, Alessandra Spadafora, Georgi Kuparadze

Address: Kostava str. 77, 0175, Tbilisi, Georgia
Tel. : (995 32) 36 51 76
E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Electronic version: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

Редакционная коллегия:

Майя Чхеидзе, Виола Пурцеладзе, Русудан Табукашвили, Ия Чиквинидзе, Ганс Рудигер Флук, Кульпаш Бейбитова, Таня Грисхаммер, Кетеван Габуня, Ия Бурдули, Мария Михайлова, Сильвия Ботева, Татьяна Мегрелишвили, Альба Грациано, Алессандра Спадафора, Георгий Купарадзе

Адрес: Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел. : (995 32) 36 51 76
E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Электронная версия: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

რედაქციისაბან

„Skripta manent“ საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგუური სამეცნიერო ჟურნალია, რომელიც აქვეყნებს ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებათა როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვეობაზე დაფუძნებულ თეორიულ თუ პრაქტიკულ ნაშრომებს. ამას გარდა იგი ადგილს უთმობს რეცენზიებს, თარგმანებსა და სხვადასხვა ტიპის შემოქმედებით ნაშრომს.

პროფესიონალთა ნაშრომების გამოქვეყნების გარდა ჟურნალი მიზნად ისახავს ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებათა პოპულარიზაციას მომავალ თაობებში. ჟურნალის რედაქლეგია განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით ეკიდება დოქტორანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა ნაშრომებს.

ჟურნალი რეცენზირებადია, უარყოფითი რეცენზიით ნაშრომი ავტორს არ უბრუნდება. ჟურნალის სამუშაო ენებია: ქართული, რუსული, ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, ესპანური და იტალიური.

სარედაქციო კოლეგიის წევრები მოღვაწეობენ საქართველოს (თბილისი), გერმანიის (ბოხუმი, ბერლინი), რუსეთის (მოსკოვი), ყაზახეთის (ასტანა), ბულგარეთის (სოფია) და იტალიის (ტუსცია) უნივერსიტეტებში.

სარჩევი

მანანა ასლანიშვილი სიკვდილი, სიყვარული და სიცოცხლე ე. ჰემინგუეის ნაწარმოებში	9
ციური ახვლედიანი ბელგიური ფრაზეოლოგიური ერთეულების კომპონენტთა ხატოვანი ასოციაციები.....	14
ქეთევან გაბუნია, გვანცა ჭანტურია ნარატიული ტექსტი და პრუსტის რომანი.....	18
მარიამ გოგილაშვილი „ჰამლეტის“ ივანე მაჩაბლისეული თარგმანი	23
რუსუდან გოცირიძე ვიდეო თამაშები როგორც ინტერაქტიური ნარატივის ფორმა.....	28
ნათია კვარაცხელია ფრაზეოლოგიზმები ბიზნესკომუნიკაციაში	33
ნათია კვარაცხელია ფრაზეოლოგიური ერთეულები და კულტურული სტერეოტიპები.....	38
დარეჯან ლაბუჩიძე აღზრდის პრობლემა აღორძინებისა და განმანათლებლობის ეპოქათა ფრანგი ფილოსოფოსების მოღვაწეობაში	44
ეთერ მაგალობლიშვილი გალაკტიონის შიში	49
მარინა ზორანიანი გონების სტილი როგორც ავტორის სამყაროს ასახვა.....	53
თამარ ქაცანაშვილი არსებითი სახელებისა და პირის ნაცვალსახელების შეპირისპირება ზმნურ ნაცვალსახელებთან.....	57
ხატია შერაზადიშვილი აბრევიატურები და აკრონიმები სამედიცინო თარგმანში	63
მაია ჩხეიძე, თამარ დემეტრაძე არგუმენტების ტიპები და ეფექტური კომუნიკაცია	68
რუსუდან თაბუკაშვილი, მაია ჩხეიძე ჰერმენევტიკა და ტექსტის შინაარსი.....	72
თინათინ ფურცელაძე –in სუფიქსის ფუნქციები, მისი პროდუქტიულობა და ისტორიულ-ლინგვისტური ასპექტები	78
თინათინ ფურცელაძე სახოგადოებრივი წყობის მანიფესტირება ენაში. ენობრივი სექსიზმი.....	84

Contents

Manana Aslanishvili Death, Love and Life in Hemingway's Fiction	9
Tsiuri Akhvlediani Descriptive Components Associations of the Belgian Phraseological Units.....	14
Ketevan Gabunia, Gvantsa Chanturia Narrative Text and Prust's Novel	18
Mariam Gogilashvili "Hamlet" the Translation of Ivane Machabeli	23
Rusudan Gotsiridze Video Games as a Form of Interactive Narratives	28
Natia Kvaratskhelia Phraseologies in Business Communication	33
Natia Kvaratskhelia Phraseological Units in Cultural Stereotypes	38
Darejan Laboutchidze Problem of Bringing up and Education in Works of French Philosophers of Renaissance and Illumination Epochs	44
Eter Mgaloblishvili Galaktioni's Fear	49
Marina Zoranyan Mind Style as Reflection of Author's Inner World	53
Tamar Katsanashvili Comparative Analyse of Noun and Personal Pronoun with Adverbial Pronoun.....	57
Khatia Sherazadishvili Handling Abbreviations and Acronyms in Medical Translation	63
Maia Chkheidze, Tamar Demetradze Types of Arguments and Effective Communication.....	68
Rusudan Tabukashvili, Maia Chkheidze Hermeneutics and the Text Meaning	72
Tinatin Purtseladze Suffix -in Function, Its Production and Historian-Lingual aspects.....	78
Tinatin Purtseladze Manifestation of the Social System in the Language. Lingual Sexism	84

Содержание

Манана Асланишвили Смерть, любовь и жизнь в произведениях Э. Хемингуэя	9
Циури Ахвледиани Образные ассоциации компонентов бельгийских фразеологических единиц	14
Кетеван Габуния, Гванца Чантурия Нарративный текст и роман Пруста	18
Мариям Гогилашвили «Гамлет» в переводе Иванэ Мачабели	23
Русудан Гоциридзе Видео игры как форма интерактивного нарратива	28
Натия Кварацхелия Фразеологизмы в бизнескоммуникации	33
Натия Кварацхелия Фразеологические единицы и культурные стереотипы	38
Дареджан Лабучидзе Проблема воспитания и просвещения в деятельности французских философов в эпоху возрождения и просветительства	44
Этер Мгалоблишвили Страх Галактиона	49
Марина Зоранян Стиль разума как отображение внутреннего мира автора	53
Тамар Кацанашвили Сопоставительный анализ имен существительных и личных местоимений с наречными местоимениями	57
Хатия Шеразадишвили Аббревиатуры и акронимы в медицинском переводе	63
Майа Чхеидзе, Тамар Деметрадзе Типы аргументов и эффективная коммуникация	68
Русудан Табукашвили, Майа Чхеидзе Герменевтика и содержание текста	72
Тинатин Пурцеладзе Функции суффикса -in, его продуктивность и историко-лингвистические аспекты	78
Тинатин Пурцеладзе Манифестирование общественного строя в языке. Языковой сексизм	84

Death, Love and Life in Hemingway's Fiction

Manana Aslanishvili
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel. : 593 322 820
E-mail: manana.58@mail.ru

Abstract

The paper views the concepts of death, love and love in the works of E. Hemingway. The Hemingway's hero is a lonely individual, wounded either physically or emotionally. Violence, struggle, suffering and hardships do not make him in any way pessimistic. Hemingway, in his novels and short stories, presents human life as a perpetual struggle which ends only in death. He has the freedom of will to create his own values and ideals. In order to achieve his aim, he has to carry on an incessant battle against two oppressive forces, namely, the biological and the social barriers of this world.

Keywords:

life, death, love, illness, destruction, perpetual struggle.

Introduction

Ernest Hemingway occupies a prominent place in the American Literature by virtue of his revolutionary role in the arena of twentieth century American fiction. By rendering a realistic portrayal of the inter-war period with its disillusionment and disintegration of old values, Hemingway has presented the predicament of the modern man in „a world which increasingly seeks to reduce him to a mechanism, a mere thing“. (Brooks 1969: p. 6.)

Written in a simple but unconventional style, with the problems of war, violence and death as their themes, his novels present a symbolic interpretation of life.

Main Body

In Hemingway's fiction, death becomes a significant issue. Many of Hemingway's novels and short stories are preoccupied with violence and death. Death is great significance to him and it is often a necessary component to his subject matter. Hemingway believed that all stories end in death and that true storytellers would not keep this fact from the reader. Only when confronted by death a character can be transformed for better or for worse. In Hemingway's fiction, death becomes a significant issue which contrastively pairs off with life. His works attest to the fact that life receives its real meaning when pitted against death. Therefore, the most recurrent motif in all of Hemingway's works has been the subject of death and violence, only to intensify human life and consciousness. In Hemingway's works for life to continue to have meaning, the death experience must be repeated again and again. One may conclude that the consciousness of death shatters the banality of everyday existence, and liberates man from the petty mentality of the ordinary life. Moreover, by interiorizing and humanizing death, man can apparently deprive it of its character as restriction upon his freedom.

For Jake Barnes of *The Sun Also Rises*, Robert Jordan of *For Whom the Bell Tolls*, Harry of „*Snows of Kilimanjaro*,“ and Nick Adams of „*Indian Camp*,“ illness and loss are an ever-present part of life. In these novels and short stories, Hemingway portrays characters suffering from physical illness and mental disease. Their ailments vary greatly, ranging from impotence-rendering war wounds to the voids left by the suicide of a loved one, yet the characters all seem to share a common experience. Not one of their injuries is ever completely healed. Hemingway seems to suggest that to live is to live with disease. Indeed, the world in which Hemingway lived was a world of illness. A part of multiple wars, unsuccessful relationships, and the „lost generation“, Hemingway was in a sense perpetually illness-stricken.

Hemingway's works to be autobiographical, his characters undoubtedly reflect Hemingway's experiences, connecting life and fiction. From a young age, Hemingway knew the pains of loss and illness, earning an inescapable knowledge of disease that influenced much of his work. The end of "Indian Camp" illustrates a young boy's thoughts on his first encounter with suffering:

"Where did Uncle George go?"

"He'll turn up all right."

"Is dying hard, Daddy?"

"No, I think it's pretty easy, Nick. It all depends."

They were seated in the boat, Nick in the stern, his father rowing. The sun was coming up over the hills. A bass jumped, making a circle in the water. Nick trailed his hand in the water. It felt warm in the sharp chill of the morning. In the early morning on the lake sitting in the stern of the boat with his father rowing, he felt quite sure that he would never die. (Hemingway 1925: 95.)

Through the eyes and thoughts of Nick Adams, readers view pain entering the life of an inexperienced boy, possibly modeled after a young Hemingway. Nick's father assures him that not everyone kills himself. Yet, one of Nick's next questions is "Is dying hard, Daddy?" Nick suspects, even at his tender age, that death afflicts everyone. Still, surrounded by the calm lake, the vivacity of jumping fish, and the "chill of the morning," Nick feels too alive to acknowledge that he someday will die.

Avoiding illness and pain is impossible in the world of Hemingway's literature, just as it was for Hemingway in his own life. To Hemingway, writing itself was a coping mechanism. Creating characters that suffer from some of his own ailments, Hemingway was able to step outside his own pain and explore disease through literature. Just like their creator, his characters' only possible course of action is to find a way to cope with the pain inherent in the human condition.

Ernest Hemingway, born in 1899, led a troubled life. The suffering he experienced due to injury, illness, love, and war undoubtedly inspired much of

his writing, and ultimately culminated with his suicide in 1961. During his life, Hemingway took part in numerous wars, including World War I, World War II, and the Spanish Civil War. He suffered a number of accidents as well, both war-related and not. In the accidents, Hemingway fractured his skull, received a serious concussion, temporarily lost sight in his left eye and hearing in his left ear, dislocated his shoulder and arm, burned his face, arm and leg, ruptured his liver, spleen, and kidney, and sustained other significant injuries as well. He also had a variety of less serious health problems throughout his life. Alcoholism also had a profound effect on his life. Perpetually afflicted by illness, Hemingway used writing and his numerous relationships to try to remedy his ailments. Writing, illness, and love were intimately connected in Hemingway's life and his literature. (Lynn, 1987)

He had attempted to kill himself multiple times prior to his actual death. Several members of Hemingway's family also committed suicide, including his father.

Oscar Wilde once said, "Life imitates art far more than art imitates life."⁽⁴⁾ Whether one believes that Hemingway's life imitates his art or that his art imitates his life, undeniably his work is at least partially autobiographical. Injury, illness, and wounds figure prominently in much of Hemingway's life and fiction, often in similar forms. War wounds and other forms of injury afflict Jake in "The Sun Also Rises", Robert and Maria of "For Whom the Bell Tolls", the soldiers in "In Another Country," and Frederic in "A Farewell to Arms". In his literature, Hemingway portrays war as disease-like, a destructive force that takes the direction and meaning from characters' lives and rendered a whole generation "lost."

Love like alcoholism is a widespread motif and, it has disease-like and curative properties in Hemingway's writing.

Romances in "The Snows of Kilimanjaro," "The Sun Also Rises", "A Farewell to Arms", and "For Whom the Bell Tolls" can be perceived as injurious. However, Hemingway portrays love not only

as problematic, but also curative. The love between Robert and Maria in “For Whom the Bell Tolls”, the most genuine love relationship in Hemingway’s literature, has a unique curative power for both characters.

In “The Snows of Kilimanjaro,” Hemingway does more than simply illustrate a character suffering from gangrene. He additionally chooses to use “infected” words and language. Rotting and destruction are the subjects of significant wordplay throughout the story, both in dialogue and Hemingway’s descriptive narration. Deteriorating on a cot, Harry rants about his wife, Helen, and his inability to write, “You rich bitch. That’s poetry. I’m full of poetry now. Rot and poetry. Rotten poetry.” (Hemingway, 1925: 58) Deterioration spreads through the pages and Harry’s mind; gangrene’s destruction of Harry’s body and Harry’s neglect of his talent culminate in an all-encompassing deterioration. After years of soft living, Harry’s once sharp mind has worn away, capable now only of “rotten poetry.”

In addition to the idea of rotting, Hemingway also employs the concept of “destruction.” In the following passage, the couple’s banter illustrates the two types of destruction in the story:

“You don’t have to destroy me. Do you? I’m only a middle-aged woman who loves you

and wants to do what you want to do. I’ve been destroyed two or three times already. You wouldn’t want to destroy me again, would you?”

“I’d like to destroy you a few times in bed,” he said.

“Yes. That’s the good destruction. That’s the way we’re made to be destroyed. The

plane will be here tomorrow...Then, in town, they will fix up your leg and then we will have some good destruction. Not that dreadful talking kind.” (Hemingway, 1925: 63)

Hemingway puts forth two forms of destruction in “The Snows of Kilimanjaro.” The first is fairly straightforward: gangrene rots Harry’s body, luxury decays his mind, and Harry’s verbal abuse repeatedly destroys his wife. In these examples, destruction

is the concept of breaking things down, destroying a body, a person, a mind. However, Hemingway also points to sex as destruction, as the previous excerpt demonstrates. This perspective is less common in the story’s language, but it nevertheless illustrates an important and bizarre duality: the idea of the orgasm and destruction as one. In Freudian psychology, sex can be viewed as animalistic destruction. Hemingway does not explore these Freudian notions specifically, but the idea of sex and death as intertwined has deep roots in literature, medicine and psychology. “The Snows of Kilimanjaro” ends with Harry’s vision of ascending to the top of Kilimanjaro, “all he could see, as wide as all the world, great, high, and unbelievably white in the sun, was the square top of Kilimanjaro,” a sort of soul orgasm before he dies. (Hemingway, 1925: 76) The helicopter ascends toward the sun, bringing Harry to a mortal pinnacle.

Hemingway, through his characters, illustrates the many different genres and functions of disease. More than just inflictors of sadness and pain, disease and injury are part of the human condition. They are undeniable truths that give life to humanity, Hemingway’s characters, and Hemingway himself. As Hemingway writes in *Death in the Afternoon*, “...all stories, if continued far enough, end in death, and he is no true storyteller who would keep that from you.” (Hemingway, 1996: 122) Part of Hemingway’s art is acknowledging that there is no true cure. Vitality and death, contentedness and pain, disease and survival all coexist in Hemingway’s writing as one: life.

The Hemingway’s hero is a lonely individual, wounded either physically or emotionally. He exemplifies a code of courageous behavior in a world of irrational destruction. ‘He offers up and exemplifies certain principles of honor, courage and endurance in a life of tension and pain which make a man a man’. (Young, 1966: 158) Violence, struggle, suffering and hardships do not make him in any way pessimistic. Though the ‘vague unknown’ continues to lure him and frustrate his hopes and purposes, he does not admit defeat. Death rather than humiliation, stoical endurance rather than servile submission are

the cardinal virtues of the Hemingway hero.

A close examination of Hemingway's fiction reveals that in his major novels he enacts 'the general drama of human pain', and that he has 'used the novel form in order to pose symbolic questions about life'. (Goodman, 1968: 357) The trials and tribulations undergone by his heroes are symbolic of man's predicament in this world. He views life as a perpetual struggle in which the individual has to assert the supremacy of his free will over forces other than himself. In order to assert the dignity of his existence, the individual has to wage a relentless battle against a world which refuses him any identity or fulfillment.

Hemingway, in his novels and short stories, presents human life as a perpetual struggle which ends only in death. It is of no avail to fight this battle, where man is reduced to a pathetic figure by forces both within and without. However, what matters is the way man faces the crisis and endures the pain inflicted upon him by the hostile powers that be, be it his own physical limitation or the hostility of society or the indifference of unfeeling nature. The ultimate victory depends on the way one faces the struggle. In a world of pain and failure, the individual also has his own weapon to assert the dignity of his existence. He has the freedom of will to create his own values and ideals. In order to achieve his aim, he has to carry on an incessant battle against two oppressive forces, namely, the biological and the social barriers of this world.

Conclusion

According to Hemingway, the struggle between the individual and the hostile deterministic forces takes places at these three different levels. Commenting on this aspect of the existential struggle found in Hemingway's fiction, Charles Child Walcott has observed that, 'the conflict between the individual needs and social demands is matched by the contest between feeling man and unfeeling universe, and between the spirit of the individual and his biological

limitations'. (Walcott, 1974: 275) This observation is probably the right key to understand Hemingway, the man and the novelist.

Literature

1. Brooks C. (1969): „Ernest Hemingway, Man On His Moral Uppers“ The Hidden God. London: Yale Press
2. Hemingway E. (1925): “Indian Camp.” Ernest Hemingway: The Short Stories. New York: Scribner
3. Lynn K. S. Hemingway (1987): New York: Fawcett Columbine
4. www.brainyquote.com/quotes/quotes/o/oscar-wilde163190.html
5. Hemingway E. (1925): “The Snows of Kilimanjaro.” Ernest Hemingway: The Short Stories. New York: Scribner
6. Hemingway E. (1996): Death in the Afternoon. New York: Scribner
7. Young P. (1966): „Ernest Hemingway“, Seven Modern American Novelists, – An Introduction. Ed. William Van O' Connor. Minneapolis: The University of Minnesota Press
8. Goodman W. R. (1968): A Manual of American Literature. New Delhi: Doaba House
9. Walcott C. C. (1974): American Literary Naturalism - A Divided Stream. Minneapolis: University of Minnesota Press

Смерть, любовь и жизнь в произведениях Э. Хемингуэя

*Асланишвили Манана Анзоровна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 322 820
E-mail: manana.58@mail.ru*

Резюме

В статье рассматриваются понятия смерти, любви и жизни в произведениях Э. Хемингуэя. Герои Хемингуэя одиноки как физически, так и эмоционально. Насилие, борьба, страдание и трудности отнюдь не делают их пессимистически настроенными. В своих романах и рассказах Хемингуэй представляет человеческую жизнь как постоянную борьбу, которая заканчивается смертью. Имея свободу выбора, человек может создать свои идеалы и ценности. Для достижения своей цели он вынужден вести непрекращающуюся борьбу двумя подавляющими силами, а именно, с биологическими и социальными барьерами этого мира.

Ключевые слова:

жизнь, смерть, любовь, болезнь, уничтожение, вечная борьба.

ისე ემოციურად, თუმცა ძალადობა, ბრძოლა, ტანჯვა და სირთულეები არ აქცევენ მათ პესიმისტებად. თავის რომანებსა და მოთხრობებში ჰემინგუეი წარმოაჩენს ადამიანის სიცოცხლეს როგორც მუდმივ ბრძოლას, რომელიც სრულდება სიკვდილით. თავისუფალი არჩევანის მქონე ადამიანს შეუძლია შემქნას თავისი იდეალები და ღირებულებები. ამ მიზნით ის იძულებულია უწყვეტად ებრძოდეს ორ დამთრგუნველ ძალას: ამ სამყაროს ბიოლოგიურ და სოციალურ წინააღმდეგობას.

საკვანძო სიტყვები:

სიცოცხლე, სიკვდილი, სიყვარული, ავადმყოფობა, განადგურება, მუდმივი ბრძოლა.

სიკვდილი, სიყვარული და სიცოცხლე ე. ჰემინგუეის ნაწარმოებში

მანანა ასლანიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 593 322 820
E-mail: manana.58@mail.ru

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია სიკვდილის, სიყვარულისა და სიცოცხლის თემა ე. ჰემინგუეის ნაწარმოებში. ჰემინგუეის გმირები არიან მარტოხელები, როგორც ფიზიკურად,

ბელგიური ფრაზეოლოგიური ერთეულების კომპონენტთა

ხატოვანი ასოციაციები

ციური ახვლედიანი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

რეზიუმე

ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა შემადგენელი ლექსემების დეტალური ანალიზი და მათგან გამოწვეული ხატოვანი ასოციაციები საშუალებას გვაძლევს ვილაპარაკოთ ბელგიური ფრანგული ენის, კერძოდ კი, მისი ფრაზეოლოგიური დონის ნაციონალურ სპეციფიკაზე. კომპონენტთა ხასიათის მიხედვით, ბელგიური ფრაზეოლოგიზმები შეიძლება დაიყოს ორ ჯგუფად: 1. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც შედგებიან მხოლოდ ზოგადფრანგული ლექსემებისაგან და 2. ფრაზეოლოგიზმები, რომელთა შემადგენლობაში ფიგურირებს ლოკალური მარკირების ლექსემა-ინდიკატორები.

საკვანძო სიტყვები:

ფრაზეოლოგიური ერთეული, ლექსემა, სომატიზმი, ზოონიმი, ფლორალიზმი.

შესავალი

ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა წარმოქმნის პროცესების შესწავლა შეუძლებელია მათი შემადგენელი კომპონენტების დრმა კვლევის გარეშე. კომპონენტთა ხასიათის მიხედვით, ბელგიური ფრაზეოლოგიზმები შეიძლება დავყოთ ორ ჯგუფად: 1. ფრაზეოლოგიზმები, რომლებიც შედგებიან მხოლოდ ზოგადფრანგული ლექსემებისაგან და

2. ფრაზეოლოგიზმები, რომელთა შემადგენლობაში ფიგურირებს ლოკალური მარკირების ლექსემა-ინდიკატორები. ჩვენ განვიხილავთ პირველი ჯგუფის სუბსტანტიურ კომპონენტებს, რომელთა გამოყენება ძირითადად შემოიფარგლება ფრანკო-ბელგიური არეალით.

ძირითადი ნაწილი

ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა ჯგუფებში იგრძნობა სომატიზმთა სიჭარბე, შედარებით ნაკლებია ზოონიმები და ფლორალიზმები. ასე მაგალითად, ყველაზე მეტად გავრცელებული ვერბალური ფრაზეოლოგიზმებიდან – 26 სომატიზმია, 6 ზოონიმი და 4 ფლორალიზმი, სუბსტანტიური ფრაზეოლოგიზმებიდან კი – 14 სომატიზმია, 9 ზოონიმი და 3 ფლორალიზმი. ზოონიმები საერთოდ არ ქმნიან ადვერბიალურ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებს, სომატიზმები კი მცირედით ავსებენ ამ კლასს – მხოლოდ 2 ერთეულით: **sur une jambe** „მსუბუქად; დაუბრკოლებლად“, **coûter un os** „ძალიან ძვირად ღირებული“. კომუნიკაციურ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებშიც გვხვდება მცირე რაოდენობის ზოონიმები: **après nous (moi), les mouches!** „ჩვენს შემდეგ წარღვნაც მოვიდეს!“, **il n'y a plus d'un chien qui s'appelle Picard** „აქ ბევრი ასეთია (სასაუბ.)“, **c'est chou vert et vert chou** „ეს ერთი და იგივეა (სასაუბ.)“. ფრაზეოლოგიურად ყველაზე მეტად აქტიური **ლექსემა-სომატიზმებია: tête** „თავი“ (4 ფრაზ. ერთ.), **oreille** „ყური“ (4 ფრაზ. ერთ.), **nez** „ცხვირი“ (4 ფრაზ. ერთ.), **langue** „ენა“ (3 ფრაზ. ერთ.), **dents** „კბილები“ (2 ფრაზ. ერთ.), **œil (yeux)** „თვალი (თვალები)“ (2 ფრაზ. ერთ.), **dos** „ხურგი“ (1 ფრაზ. ერთ.), **ventre** „მუცელი“ (1 ფრაზ. ერთ.), **estomac** „კუჭი“ (1 ფრაზ. ერთ.),

cœur „გული“ (1 ფრაზ. ერთ.), **main** „ხელი“ (1 ფრაზ. ერთ.), **doigt** „თითი“ (1 ფრაზ. ერთ.), **pouce** „ცერი“ (1 ფრაზ. ერთ.), **piéd** „ფეხი“ (3 ფრაზ. ერთ.), **jambe** „წვივი“ (2 ფრაზ. ერთ.), **talon** „ქუსლი“ (1 ფრაზ. ერთ.). სომატიზმთა ჯგუფის ლექსემებისაგან შედგენილ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში არ შეინიშნება სპეციფიკური ასოციაციები, რაც აიხსნება იმით, რომ ორივე ნაციონალური კოლექტივის (ფრანგებისა და ბელგიის ფრანგულენოვანი მოსახლეობის) ცნობიერებაში სომატიზმთა (ლექსემა-დენოტატთა) როლი სამყაროს აღქმასა და შრომით საქმიანობაში ერთნაირია, მსგავსია. სხვაგვარი ტენდენცია შეინიშნება **ზოონიმთა** ჯგუფში: ფრანგებისათვის **chat** „კატა“ სიმბოლოა სიმარდისა, მოხერხებულობისა, ეშმაკობისა, გურმანობისა, სინაზისა, სიფაქიზისა, სიყვარულისა და აგრესიულობისა – **propre comme une écuelle à chat** „ძალიან სუფთა“; **aller comme un chat maigre** „მკვირცხლად სიარული“; **passer là-dessus comme chat sur braise** „თავი აარიდო საწოთირო საკითხს“; **gourmand comme un chat** „ძალიან გურმანი“ და სხვ. ბელგიელებისათვის კი ამ ცხოველს (კატას) ახასიათებს კიდევ ერთი არსებითი თვისება – **დამოუკიდებლობა**, რაც დაფიქსირებულია ფრაზეოლოგიურ ერთეულში **faire le chat** „სკოლის, გაკვეთილების გაცდენა“; არსებული სინონიმური ფრაზეოლოგიზმი **faire l'école buissonnière** ქმნის ისეთ მოსწავლეთა ხატს, რომლებიც თავს არიდებენ გაკვეთილებს და მიდიან ტყეში სასეირნოდ, ანუ იმალებიან, რათა ისინი ვერ შენიშნონ; წინა ფრაზეოლოგიური ერთეულის კომპონენტი – სიმბოლო **chat** კი ატარებს იმპლიციტურ პრაგმატიკულ ინფორმაციას, ასოცირებულს ცხოველის დამოუკიდებლობასთან, რომელიც იმას აკეთებს, რაც სურს. ასევე აქტიურ სუბსტანტიურ კომპონენტ-ზოონიმს წარმოადგენს **veau** „ხბო“ (3 ფრაზ. ერთ.), რომლის ხატი ფრანგებისთვის უკავშირდება უდარდებლობას, სიზარმაცეს, სისუ-

ლელეს, მონურ მორჩილებას, უნიათობასა და გაუბედავობას: **faire le veau** „გაშხლართვა, ტალახში გდება“; **quel veau** „ზარმაცი; უნებისყოფო“; **faire le pied de veau** „მლიქვნელობა“; ფრანგულენოვანი ბელგიელები კი ამ ცხოველის თვისებებად აღიქვამენ თავქარიანობას, ახირებულობას, გულმავიწყობას, სიმარდესა და ძალას: **veau de mars** „თავქარიანი, გულმავიწყი ადამიანი“; **faire l'oreille de veau** „ისეთი სახის მიღება ვითომ არ გესმის“; ანუ ამ ზოონიმში ჩანს **თვალთმაქცობის** კომპონენტიც, რაც ცხოველთა თავისებურებების ადამიანებზე გადატანის ექსტრალინგვისტურ ფაქტორს წარმოადგენს.

ლექსემა **chien** „ძალი“ ფრანგებში იწვევს ისეთ ასოციაციებს, რომლებიც უკავშირდება დახმარებას, თავაზიანობას, ბოროტებას, სისასტიკეს, მოულოდნელ ხიფათს და ასევე ერთგულებასაც: **chien couchant** „მლიქვნელი; მონა“ (სასაუბ.); **mauvais chien** „ავგული, ბრაზიანი“; **coup de chien** „გაუთვალისწინებელი გართულება“ (სასაუბ.). აქვე აღვნიშნოთ რაიმეს **სიმრავლის**, **დიდი რაოდენობის** ხატი, რაც დაფიქსირებულია ფრაზეოლოგიურ ერთეულში **il n'y a plus d'un chien qui s'appelle Picard** „ასეთი აქ ბევრია“ (ძალიან გავრცელებულ საგნებთან დაკავშირებით); „ეს ძალიან გავრცელებული სახელია“.

ამგვარად, დასახელებული მაგალითები გვიჩვენებს ფრაზეოლოგიური ერთეულების ნაციონალური სპეციფიკურობის ხარისხს, რაც დაკავშირებულია ფრაზეოლოგიური ერთეულების ლექსემა-კომპონენტების სხვადასხვა ასოციაციებთან.

ფრაზეოლოგიური ერთეულების **კომპონენტ-ფლორალიზმების** ჯგუფშიც შეინიშნება ლექსემა-დენოტატთა თვითმყოფადი ხატი: **nez en pomme de terre** „კარტოფილივით ცხვირი“ (სასაუბ.), **c'est un sac de pomme de terre** „ძალიან სქელი, ულაზათო მოყვანილობის ქალი“. ამ მაგალითებში ჩანს კარტოფილის მხედველობით ასოციაციაზე დაფუძნებული მახასიათებლები: არათანაბარი,

დიდი, მრგვალი, მოცულობითი. ბელგიელები კი დენოტატს „კარტოფილი“ აკავშირებენ არა მხოლოდ მის ფორმასთან და ზომასთან (დიდი), არამედ ფერთანაც (ახალი კარტოფილის ქერქი ადამიანის კანის ფერია), რის შედეგადაც „წინდის გახვრეტილ ქუსლს“ (რის გამოც კანი შიშველია) აღნიშნავენ ფრაზეოლოგიური ერთეულით **pomme de terre**, რაშიც ასევე იგრძნობა ნაციონალური სპეციფიკურობა.

კვების პროდუქტებთან დაკავშირებულ ფრაზეოლოგიზმებში (17 ფრაზ. ერთ.) აქტიურად ფუნქციონირებენ ლექსემები **pain** „პური“ (7 ფრაზ. ერთ.), **beurre** „კარაქი“ (5 ფრაზ. ერთ.) და **œuf** „კვერცხი“ (2 ფრაზ. ერთ.), რადგან ისინი ძირითადი და აუცილებელი სასიცოცხლო პროდუქტებია ადამიანისათვის, ანუ ამ შემთხვევაშიც ექსტრალინგვისტური ფაქტორი გავლენას ახდენს ფრაზეოლოგიური ერთეულის კომპონენტთა შერჩევაში. ასოციაცია, რომელსაც იწვევს დენოტატი **beurre** „კარაქი“ – **შებლებულობა, სიმდიდრე** – ინტერნაციონალურია: **assiette au beurre** „შემოსავლის წყარო“; **faire son beurre** „ბევრი ფულის შოვნა“; **être dans le beurre** „შეძლებულად ცხოვრება“. ყველა ჩამოთვლილი ფრაზეოლოგიზმი ერთიანდება საერთო არქისემით – „უზრუნველყოფა“. ეს ლექსემა არ იძენს ისეთ დამატებით სემებს, რომლებიც გავლენას მოახდენენ ნაციონალურ გადააზრებაზე. ბელგიურ ფრაზეოლოგიურ ფონდში დაფიქსირებულია **être sur un œuf près** „უკიდურესობამდე მისვლა“, სადაც კომპონენტი **œuf** აღიქმება როგორც რაიმეს მცირე რაოდენობის აღმნიშვნელი (როგორც წესი, ფულისა); **donner un œuf pour avoir un œuf** „ეცადო წვრილმანიდან მნიშვნელოვანის მიღებას“; **qui vole un œuf, vole un bœuf** „მცირეს მომპარავი დიდსაც მოიპარავს“.

ტანსაცმლის სფეროდან ფრაზეოლოგიური ერთეულთა შემადგენლობაში ყველაზე აქტიური კომპონენტებია **chapeau** „ქუდი“ (7 ფრაზ. ერთ.), **manche** „სახელო“ (5 ფრაზ.

ერთ.) და **botte** „ჩექმა, ფეხსაცმელი“ (4 ფრაზ. ერთ.). კომპონენტი **botte** „სიმდიდრითა და სიმშვიდით“ მარკირებულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში გვხვდება: **être bien dans ses bottes** „შეძლებულად ცხოვრება“; **être droit dans ses bottes** „სუფთა სინდისით, მშვიდად ძილი“; **avoir du foin dans ses bottes** „ფულის ქონა“ (სასაუბ.); დანარჩენ საერთოფრანგულ ფრაზეოლოგიზმებში ამ კომპონენტს გააჩნია დამცირების, დამონების (4 ფრაზ. ერთ.) და დაღლილობის (2 ფრაზ. ერთ.) სემა: **être à la botte de qn, être sous la botte de qn** „ვინმეს გავლენის ქვეშ ყოფნა“; **graisser les bottes à qn** „ვინმეს მოტყუება მლიქვნელობით“; **lécher les bottes à qn** „ქვემდრომობა, მლიქვნელობა“; **en avoir plein les bottes** „ძალიან დაღლა, მილასლასება“; **tomber sur ses bottes** „დაღლილობისაგან დავარდნა“. ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში **manche** „სახელო“ კომპონენტის არსებობა უკავშირდება ადამიანის საქციელის უარყოფით შეფასებას: **manche à balles** „პირმოთნე, მლიქვნელი“; **frotter la manche à qn** „ლაქუცი, მლიქვნელობა ვინმესადმი“.

დასკვნა

უარყოფითად შესაფასებელი ერთი და იგივე ქმედება, რომელიც ირიბად აისახება ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში, ნიუანსურად სხვადასხვაგვარ ასოციაციებს იწვევს ფრანგებსა და ფრანგულენოვან ბელგიელებში: ფრანგებში, მაგალითად: **botte** „ჩექმა“-სთან დაკავშირებულს, ბელგიელებში კი – **manche** „სახელო“-სთან დაკავშირებულს.

ამრიგად, საერთოფრანგული ფრაზეოლოგიური ერთეულები ბელგიური არეალის ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში მარკირებულინი არიან შინაარსის პლანში, მაგრამ გამოსატვის პლანში სხვაგვარად წარმოგვიდგებიან.

ლიტერატურა

1. Ashraf M., Miannay D. (1999) : Dictionnaire des expressions idiomatiques. Paris
2. Delcourt C. (2009): Dictionnaire du français de Belgique, Bruxelles
3. Ashraf Rey A., Chantreau S. (1997): Dictionnaire des expressions et des locutions. Paris

Descriptive Components Associations of the Belgian Phraseological Units

Tsiuri Akhvlediani
Tbilisi State University
Humanitarian faculty of sciences
36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.:599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Abstract

The detailed analysis of the lexeme-components of phraseological units and descriptive associations, which caused by them and makes it possible to speak about the national specific character of Belgian French language and its phraseological level in particular. Depending on the nature of components, as a whole all phraseological units can be divided into two groups: 1. Phraseological units, which completely consist of the general French lexeme; 2. Phraseological units, which contain lexemes - the indicators of local designation.

Keywords:

Phraseological units, lexeme, somatisms, zoonims, floralisms.

Образные ассоциации компонентов бельгийских фразеологических единиц

Ахвледиани Циური Александревна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Резюме

Детальный анализ лексем-компонентов фразеологических единиц и образных ассоциаций, вызываемых ими, позволяет говорить о национальной специфике французского языка Бельгии, и, в частности, его фразеологического уровня. В зависимости от характера компонентов, в целом все фразеологические единицы можно разделить на две группы: **1.** Фразеологические единицы, полностью состоящие из общепольских лексем; **2.** Фразеологические единицы, имеющие в своем составе лексемы – индикаторы локальной маркированности.

Ключевые слова:

фразеологические единицы, лексема, соматизмы, зоонимы, флорализмы.

ნარატიული ტექსტი და პრუსტის რომანი

კეთევან გაბუნია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო

ტელ: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

გვანცა ჭანტურია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო

ტელ.: 599 631 526

E-mail: gvanca.chanturia@tsu.ge

რეზიუმე

ნარატიული ტექსტის კვლევას ძირითადად რომანის მაგალითზე ვაწარმოებთ, კერძოდ კი პრუსტის რომანის მაგალითზე. ანალიზის შედეგად ვასკენით, რომ პრუსტის რომანისათვის – „დაკარგული დროის საძიებლად“ – დამახასიათებელია სუბიექტური სტრუქტურა; რომანის მთხრობელი მონაწილეობს თხრობაში. ავტორი იდენტიფიცირდება თავისივე რომანის გმირთან და წარმოადგენს დიალექტიკური ერთიანობის ერთ ელემენტს. პრუსტის რომანი წარმოადგენს დახურულ რომანს, სადაც დომინირებს ავტორის შინაგანი სამყარო და სადაც ავტორი ეწინააღმდეგება საკუთარ თავს, როგორც ობიექტურ სტრუქტურას.

საკვანძო სიტყვები:

„ფორმა“, დახურული რომანი, ღია რომანი, ნარატიული სუბიექტი, ნარატიული ინსტანცია, ელუქციის დერძი.

შესავალი

ნარატიული ტექსტის კვლევას ძირითადად რომანის მაგალითზე ვაწარმოებთ. ა. პრუსტის აზრით, რომანი იბადება ამბოხის, უკმაყოფილების ან იმედგაცრუების შედეგად (2001). მისი აზრით, ლიტერატურაში რომანი არის სოციალურად განპირობებული თამაში, რომელშიც აბსტრაქტული, გამოგონილი სამყარო რეალურ და კონკრეტულ სამყაროდ – რომანის სამყაროდ გარდაიქმნება. ამ შემთხვევაში რეციპიენტმა უნდა გაითავისოს, გაიაზროს თამაში, რომელსაც ავტორი აწარმოებს, გვთავაზობს კლასიკურ, ლუდიკურ (ლათ. „ლუდუს“ – თამაში, სანახაობა, შეჯიბრი) რანგში. თამაშში მონაწილეობისას რეციპიენტმა უნდა დაგვანახოს ის, რასაც წარმოადგენს ეს „თამაში“ ლიტერატურაში, რა აქცევს რეალობას ფიქციად და პირიქით.

ნარატიული ტექსტის განხილვისას მნიშვნელოვანია ფორმისა და შინაარსის საკითხის შესწავლა. ე. ბენვენისტის მოსაზრება ფორმისა და შინაარსის შესახებ განავითარა ლ. ჰიელმსლევმა. მისი აზრით, ლინგვისტური ფუნქცია სემიოტიკას ემიჯნება. ლინგვისტური ფუნქცია გულისხმობს ურთიერთობას, რომელიც აკავშირებს სიტყვას (ან სიტყვათა ერთობლიობას) სხვა ელემენტებთან. გლოსემატიკაში ეს არის ურთიერთობა გამოხატვის ფორმასა და შინაარსის ფორმას შორის. ამავე დროს, უნდა ითქვას, რომ გამოხატვა არსებობს შინაარსის გამო და შინაარსი გამოხატვის გამო. ეს ორმაგი ურთიერთობა შესწავლილია გლოსემატიკაში, სადაც შინაარსი არის აღსანიშნი (signifié)* და გამოხატვა არის აღმნიშვნელი (signifiant)*. ორივეს გააჩნია ფორმა და სუბსტანცია. შინაარსის ფორმა (აღსანიშნი) არის გრამატიკული პლანი, რომელშიც წარმოდგენილია აღსანიშნი, ხოლო შინაარსის სუბსტანცია არის მისი მნიშვნელობა. ში-

ნაარსის გამოხატვა შესაძლებელია ბგერით, მაგრამ სხვადასხვა ენაში იგი განსხვავებული ბგერით გამოიხატება.

ძირითადი ნაწილი

ლინგვისტური ობიექტის ადრესატი ტექსტის ფრაგმენტებით წინადადების ფარგლებს არ სცილდება. ცხადია, ენის სფერო წინადადების საზღვრებით არ შემოიფარგლება (ეს ტექსტის ანალიზის ერთ-ერთი ეტაპია), ამიტომაც საჭიროა ტექსტის სემანტიკის (დისკურსის) ლინგვისტური ანალიზი. ამ მხრივ, მხატვრული ტექსტების ექსპრესიულობა და სპეციფიური ხასიათი, მათი სტრუქტურული თავისებურებები, სხვადასხვა დონეზე მათი ორგანიზაცია, ტექსტის სემანტიკისა და აზრის გამოხატვის ენობრივი საშუალებების შესწავლისათვის შესაფერის მოქმედების არეს წარმოადგენს. საკითხის ამგვარად დასმა ითვალისწინებს ლინგვისტური კონცეფციების გამოყენებას ახალი ობიექტის მიმართ, რაც ეხმიანება ლინგვისტიკისა და პოეტიკის ურთიერთმიმართების ფილოლოგიურ ტრადიციას, რომელიც დღესაც აქტუალურია.

ცხადია, ყოველივე ზემოხსენებული (სემანტიკაში) ცვლის ფორმის გაგებას. ტერმინი „ფორმა“ პოლისემიურია: ლინგვისტურად „ფორმა“ შეიძლება იყოს, მაგალითად, ბგერითი ერთეულების ერთიანობა, მთლიანობა, საიდანაც მოდის აღმნიშვნელი. თუმცა „ფორმა“ გამოიყენება ასევე ნიშნის მნიშვნელობით; გარდა ამისა ტერმინი „ფორმა“ (და განსაკუთრებით მისგან წარმოქმნილი სიტყვა „ფორმელ“—ფორმალური) გამოყენებულია ლინგვისტური ანალიზის მეთოდების კვალიფიკაციისათვის (ან ავტოკვალიფიკაციისათვის), როგორც ამას აღნიშნავს ა. პრიეტო (იქვე).

ტერმინის პოლისემიურობის მიუხედავად, ჩვენ ვეყრდნობით ძირითადად რუსული ფორმალიზმის ტრადიციებს და ფორმას მივიჩნევთ ენობრივი ქმედების ხელოვნების ნიმუშად, ქცევის საშუალებად, რაც თავისთავად სხვადასხვა ენობრივი საშუალების ურთიერთმიმართების საფუძველზე ყალიბდება.

თავის ნაშრომში ანტონიო პრიეტო საუბრობს რომანზე და თვლის, რომ რომანი არის სისტემის ერთიანობა, რომელიც წარმოქმნილია ორი სტრუქტურის - (ტერმინი „სტრუქტურა“ მოდის ლათინური სიტყვიდან „struere“ — „construire“ — აგება, წყობა, აღნაგობა): ობიექტური (საზოგადოება) და სუბიექტური (ავტორი) სტრუქტურების ოპოზიციის საფუძველზე.

La structure subjective (l'auteur) → ← La structure objective (société)

თავდაპირველად ეს ოპოზიცია წარმოგვიდგება როგორც წმინდა აბსტრაქცია და პრაქტიკულად რეალიზდება სემანტიკაში, სადაც ლინგვისტური ნიშნის ბიპოლარულობა — „აღსანიშნი“ და „აღმნიშვნელი“ შეესაბამება ობიექტური და სუბიექტური სტრუქტურების ბიპოლარულობას. ორი სტრუქტურის ამგვარი ერთიანობა და წინააღმდეგობრიობა რომანის აბსტრაქციიდან სემიოლოგიურ ფაქტად გარდაქმნას განაპირობებს, რომელშიც ენა თავისუფლდება ენობრივი აქტების ავტომატიზმისა და კომუნიკაციის მექანიზმისაგან. მაშასადამე, ენა იძენს განსხვავებულ დირებულებას. საბოლოოდ, მოცემული სემიოლოგიური ფაქტი წარმოგვიდგება ისეთ ფენომენად, რომელიც შორსაა რეალობისაგან. ამგვარად, არსებობს კავშირი, ერთი მხრივ, აღსანიშნის სტილისტურ ხერხებსა, რომანის პერსონაჟებსა და მეორე მხრივ, ავტორის ცნობიერებას შორის. ეს ურთიერთობა დაფუძნებულია სუბიექტზე, კერძოდ ნარატიულ სუბიექტზე, რომელიც განსაზღვრავს რომანის ფორმას და განსხვავდება სხვა ეპიკური ფორმებისა-

გან. ფორმა ვითარდება, მაგრამ არ არღვევს რომანის შინაგან ერთიანობას, ის მხოლოდ ართულებს ნარატიული ტექსტის სტრუქტურას.

უნდა ითქვას, რომ ორივე სტრუქტურა (სუბიექტური და ობიექტური) დამოკიდებულია ისტორიულ და სოციალურ გარემოზე; ყოველივე ეს გვიჩვენებს, რომ მეორე სტრუქტურა – ობიექტური სტრუქტურა – დიალექტიკურად უპირისპირდება პირველ, სუბიექტურ სტრუქტურას და ამავე დროს დაკავშირებულია მასთან; იგი, ა. პრიეტოს აზრით, გარკვეულწილად რომანისაგან განცალკევებულია. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ობიექტური სტრუქტურა შეიძლება იყოს: ა) სოციალური ჯგუფი, გარე რეალობა ან ბ) ყველაზე უფრო მიუკერძოებელი რომანისტი, მიუხედავად იმისა, რომ იგი საზოგადოების ნაწილია, მისი უცილობელი წევრია. ამიტომაც ავტორი განასხვავებს რომანის ორ დიდ კატეგორიას, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ერთმანეთთან ურთიერთდაკავშირებული არიან: ა) დახურული რომანი, სადაც დომინირებს ადამიანის შინაგანი სამყარო და სადაც ავტორი უპირისპირდება საკუთარ თავს როგორც ობიექტურ სტრუქტურას და ბ) ღია რომანი, სადაც დომინირებს საზოგადოება და სადაც ავტორი მუდმივ კონფლიქტშია სოციალურ სინამდვილესთან, რომლის შეცვლაც სურს (იქვე). დახურული რომანი – ღია რომანი ადამიანის შინაგანი სამყარო (S), საზოგადოება (O)

რომანის ამა თუ იმ კატეგორიისათვის დამახასიათებელია ცვლილებები. ეს პრობლემა უნდა გადაიჭრას ნარატიული სუბიექტის ხარჯზე (ხშირად პროტაგონისტი), რომელიც განსაზღვრავს რომანის ფორმას და ქმნის ახალ სტრუქტურას. ეს სტრუქტურა შეესაბამება დიალექტიკურ ერთიანობას, რომელიც წარმოიშვა აბსტრაქტულ დროში რომანისტის (სუბიექტური სტრუქტურა) საზოგადოებასთან, ან თავის თავთან, რო-

გორც საზოგადოების წარმომადგენელთან (ობიექტური სტრუქტურა) წინააღმდეგობის შედეგად. ზოგადად, ნარატიული სუბიექტი ორმაგი ბუნებისაა, არსებობს სხვა პერსონაჟებიც მოსრობელის გარდა (ჰომოლიდევსური), რომლებიც, თავის მხრივ, განაპირობებენ რომანის ფიქციონალურ რეალობადაც კცევას. ამგვარად, გამოვლილი პერსონაჟებიც იძენენ რეალურ მნიშვნელობას რომანის სტრუქტურაში.

ა. პრიეტო თვლის, რომ სტრუქტურების დიალექტიკური ერთიანობის შიგნით, რომლებიც რომანის სამყაროს ავსებენ, შენარჩუნებულია დისტანცია, რაც დამახასიათებელია ოპოზიციისთვის. იგი სუბიექტობიექტის დაპირისპირებაზე მიუთითებს ნარატივის ჩარჩოში. ამიტომ სუბიექტური სტრუქტურა – აქტიური სუბიექტი – მიემართება ობიექტური სტრუქტურისაკენ, რათა შევიდეს მასთან ურთიერთობაში. მეორე (ობიექტური) სტრუქტურა შეიძლება იყოს სოციალური ჯგუფი ან თავად რომანისტი, როგორც ამ ჯგუფის ნაწილი. დისტანცია (ნარატიული ინსტანცია) იწვევს ნარატიულ ქმედებას, როგორც ორი სტრუქტურის აბსოლუტური ერთიანობის შეუძლებლობა. ამიტომ აბსტრაქტული ქმედება ვლინდება კონკრეტულ ნარატიულ ქმედებაში და ავტორის აზრით, სწორედ ამით აისხნება მოვლენების არათანამიმდევრული აღწერა, მაგალითად, განმეორებები მარსელ პრუსტის რომანში.

ორი სტრუქტურის გადაკვეთისას ურთიერთხემოქმედების პირობებში (რომლებიც ერთმანეთს ხვდებიან, რათა შემდგომში, რომანში ერთმანეთზე იმოქმედონ) დისტანცია ჰორიზონტალურია (აბსტრაქტული სამყაროს შიგნით) და იძენს კონკრეტულ ანუ სტატიკურ ხასიათს, რომელიც არ ეკუთვნის არც ონტოლოგიურ სამყაროს და არც ფიქციონალურს; ვერტიკალურ დისტანციას განვიხილავთ უკვე ნაწარმოების ფიქციონალურ სამყაროში, რომელიც ყოველთვის არსებობს აბსტრაქტულ ურთიერთობასა

და ნარატიულ ნაწარმოებში მის კონკრეტულ რეალიზაციას შორის. ასეთივეა ორი სტრუქტურის ოპოზიცია აბსტრაქტულ სამყაროში (რომანის სამყაროში).

ამგვარად, ანტონიო პრიეტო თავის ნაშრომში წარმოგვიდგენს ედუქციის დერძს (E), „რომელზედაც განლაგებულია სუბიექტური სტრუქტურა (Ss) და ობიექტური სტრუქტურა (So), რომლებიც ერთმანეთს თანხვედრიან და განსაზღვრავენ რომანის სამყაროს (Ur). იმის მიხედვით, თუ რომელ სტრუქტურასთან უფრო ახლოს არის რომანის სამყარო, ავტორი გამოყოფს თხრობის სამ ტიპს, სადაც მონაწილეობს განსხვავებული ნარატიული სუბიექტები, დაწყებული იმ ფორმიდან, რომელიც მდებარეობს Ss-თან ახლოს და დამთავრებული იმ ფორმით, რომელიც მდებარეობს So-ს გვერდით. ანტონიო პრიეტო თვლის, რომ პირველ ფორმას პრუსტისეული რომანი განეკუთვნება, ხოლო მეორეს – სხვადასხვა რომანები. ამგვარად, რომანის აბსტრაქტული სამყარო, რაც განპირობებულია ედუქციის დერძის სამ განსხვავებულ წერტილში Ss-ისა და So-ს შეხვედრით, განისაზღვრება სტრუქტურის დინამიზმით, ნარატიული პროდუქტით (N), რომლის აზრი უდავოდ დაკავშირებულია Ur-თან. მაგრამ ცხადია, რომანის სამყარო (Ur) არ იშლება ნარატიულ პროდუქტში (N); ასე რომ $Ur=N$, რადგანაც Ur და N შორის ყოველთვის არის დრო, რაც აუცილებელია მოქმედების რეალიზაციისათვის და რომლის დროსაც ნარატიული სუბიექტი და მისი ენობრივი შეტყობინება ერთმანეთს ერწყმის. ნარატიული სუბიექტი განიცდის ამ პროცესს, რადგან ახალი (და/ან ძველი) გამოცდილება გააჩნია, მაგრამ შეტყობინება, კომუნიკაცია (C) მას იმდენად შეეხება, რამდენადაც რომანისტი თავის აზრს გამოხატავს ენით და იგი ამაზე ფიქრობს, ე.ი. აფასებს მის გამომხატველობას, ასწორებს მას და მიმართულებას აძლევს ინფორმაციას სისრულით გადაცემის პირობითი სისტემის (კოდის)

ფარგლებში” (ანტონიო პრიეტო).

ა. პრიეტოს მიაჩნია, რომ ვერტიკალური დისტანცია Ur-სა და N-ს შორის (რომლებიც განხორციელებსათვის აუცილებელი დროით არიან ერთმანეთისაგან დაშორებული) აპირობებს ნარატიულ პროდუქტს (როგორც ჰორიზონტალურმა დისტანციამ Ss-სა და So-ს შორის განაღება Ur რეალობის საზღვარზე). ამგვარად, ნარატიული სუბიექტი და კომუნიკაცია, რომლებიც გამომდინარეობენ რომანის სამყაროდან, ურთიერთქმედებას განიცდიან, რაც ამდიდრებს ნარატიულ პროდუქტს; ყოველივე ეს ქმნის შესაბამისობების სისტემას, აყალიბებს წონასწორობას, ქმნის ნარატიულ პროდუქტს და განსაზღვრავს მის ფორმას, როგორც ტრანსფორმაციების სისტემას, რომელიც მდიდრდება გარე ელემენტების ხარჯზე.

დასკვნა

ანალიზის შედეგად ვღებულობთ:

$$Ur + S + E = N.$$

შესაბამისობების მყიფე სისტემის შიგნით კონკრეტული ნარატიული პროდუქტი ან ნარატიული სტრუქტურა წარმოგვიდგება შემდეგი ფორმით N_1, N_2, N_3 . Ur-ის ათვლის წერტილი, რომელიც შეიცავს Ss+So, ვითარდება, როგორც, Ur_1, Ur_2, Ur_3 , საიდანაც ახალი ნარატიული სტრუქტურა წარმოგვიდგება როგორც სემიოლოგიური ფაქტი, რაც გამომხატულია ნიშნებით, სიმბოლოებითა და სიმპტომებით, ხოლო მისი აქტუალობა მდგომარეობს არა მარტო ტექსტში, არამედ მის ანტეცედენტებშიც, რომლებიც ტექსტს ანიჭებენ მნიშვნელობას.

ანთროპოლოგიაში, ლინგვისტიკასა და ფონოლოგიაში არსებული მეთოდების შესწავლის შედეგად ანტონიო პრიეტო ასკვნის, რომ „სტრუქტურა ყოველთვის არის სისტემის თეორია და სხვა არაფერი“.

ლიტერატურა

1. Прието А. (2001): Из. книги „Морфология романа”. в сборнике: Семиотика (Антология). Екатеринбург. Деловая книга
2. Bordron J.-F., Fontanille J. (2000): „Sémiotique du discours et tensions rhétoriques”. Paris. Larousse
3. Durrer S. (1999): „Le dialogue dans le roman”. Paris. Nathan
4. Jouve V. (1997): „Poétique du roman”. Sedes. Campus. Lettres
5. Maingueneau D. (2001): „L'énonciation en linguistique française”. Paris. Hachette livre

Narrative Text and Prust's Novel

Ketevan Gabunia
Tbilisi State University
Humanitarian faculty of sciences
Chavchavadze av. №36, 0179, Tbilisi, Georgia
Tel. : 599 201 099
E-mail : keti_gabunia@yahoo.com

Gvantsa Chanturia
Tbilisi state University
Humanitarian Science faculty
Chavchavadze av. №36, 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 599 631 526
E-mail: gvanca.chanturia@tsu.ge

Abstract

We are discussing the narrative text on the novel's example, such as the example of Proust's novel. As a result of the analysis we can only conclude that Proust's novel is characterized by subjective structure, narrator of the novel is participating in the novel. He is identified with the hero of the novel and its author is a dialectical unity of a single element. Proust's novel is a closed novel, which dominates the inner world of the author and the author contradicts himself, as an objective structure.

Keywords:

„Form“, a closed novel, light novels, narrative subjects, narrative instance, eductive axis.

Наративный текст и роман Пруста

Габуния Кетеван Учаевна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. И. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел. : 599 201 099
E-mail : keti_gabunia@yahoo.com

Чантурия Гванца Владимировна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 631 526
E-mail: gvanca.chanturia@tsu.ge

Резюме

Мы изучили повествовательный текст на примере романа Пруста. В результате проведенного анализа можно заключить, что роман характеризуется субъективной структурой, где нарратор принимает участие в повествовании. Он отождествляется с героем романа, и его автор выступает в роли диалектического единства одного элемента. Роман Пруста является новым закрытым романом, в котором доминирует внутренний мир автора и где он противоречит самому себе, как объективная структура.

Ключевые слова:

„Форма”, закрытый роман, открытый роман, нарративный субъект, нарративная инстанция, едуктивная ось.

„ჰამლეტის“ ივანე მაჩაბლისეული თარგმანი

მარიამ გოგილაშვილი
საქართველოს საპარტრიარქოს
წმ. ანდრია პირველწოდებულის
სახელობის უნივერსიტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 53ა, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 599 377 791
E-mail: mgogilashvili@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია ივანე მაჩაბლისეული ტრაგედია „ჰამლეტის“ ქართული თარგმანის თავისებურება და მისი ღირსება. ივანე მაჩაბელი იმ ქართული მთარგმნელობითი ტრადიციული მეთოდის გამგრძელებელია, რასაც „გაქართულებას“ ვუწოდებთ. მაჩაბელმა დაძლია ის მანძილი, რომლითაც დაშორებულია არამონათესავე ქართული და ინგლისური ენები, აგრეთვე დაბრკოლებანი, რომელსაც ჰქმნის შექსპირის ტრაგედიების ლექსწყობა ქართული თარგმანისათვის.

მაჩაბლის ვერსიფიკაცია თავისი დამახასიათებელი ზომით, ინტონაციითა და შეფერილობით, უმთავრესად, ქართველ რომანტიკოსთა პოეზიიდან გამომდინარეობს.

მაჩაბელმა შექსპირი თარგმნა ქართულ ენაზე, მისცა მას ქართული ჟღერადობა, ქართული ინტონაცია, მაგრამ ამავე დროს დატოვა მისი გადამწვევტი დედნისეული, შექსპირისეული ხასიათი.

მაჩაბლის თარგმანთა ანალიზმა ცხადყო, რომ იგი არ თარგმნის სიტყვებს, არამედ ასახავს შექსპირის ნაწარმოებში მოცემულ მხატვრულ სინამდვილეს. მის უნივერსალურ შემოქმედებაში ივანე მაჩაბელმა უთუოდ დაინახა იმავე მნიშვნელობის მტკივნეული საზოგადოებრივი პრობლემები, რომელიც იმ დროს იდგა საქართველოს წინაშე, მან იგრძნო ჰამლეტის ტრაგედია, დაინახა წარ-

სულისა და მომავლის პოლონიუსები და რინარდები.

ამრიგად, ივანე მაჩაბელმა აამაღლა ქართული კულტურა, შექმნა მტკიცე ტრადიცია არამართო შექსპირის, არამედ, საერთოდ, ქართული მხატვრული თარგმანის ხელოვნებისათვის.

საკვანძო სიტყვები:

თარგმნა, ტრადიცია, მაჩაბელი, შექსპირი, კულტურა.

შესავალი

ინგლისურ დრამას განსაკუთრებული როლი ენიჭება ქართული თარგმანის ისტორიაში. ნაშრომში წარმოდგენილია უდიდესი დრამატურგის, უილიამ შექსპირის ტრაგედიების კლასიკური თარგმანის ზოგიერთი ასპექტი, რომელიც შეასრულა ივანე მაჩაბელმა.

წინამორბედ მთარგმნელთა ოსტატობა მაჩაბელს დასაყრდენად და ამოსავალ წერტილად ვერ გამოადგებოდა. მას უნდა დაემუშავებინა შექსპირის თარგმანის პრინციპები, ყველაფერი თავიდან უნდა დაეწყო.

შექსპირის თარგმანის მეთოდებს თუ გამოვიციხავთ, საერთოდ რა უნდა ყოფილიყო ივანე მაჩაბლის დასაყრდენი და ამოსავალი წერტილი? სად უნდა ვეძებოთ მისი ოსტატობის საფუძველი და რამ მისცა ძალა გამხდარიყო ქართული კლასიკური თარგმანის ერთ-ერთი დამფუძნებელი და განმსაზღვრელი?

პირველ ყოვლისა, ივანე მაჩაბლის პიროვნული ნიჭიერება და სიტყვაკაზმული ლიტერატურისადმი მისი შთამომავლობითი სიყვარული უნდა ვახსენოთ. იგი მაჩაბელთა დიდი გვარის ერთ-ერთი შთამომავალი იყო: ივანე მაჩაბლის დიდი პაპა, ფარსადან მაჩაბელიც წერდა და ასევე პაპაც, სვიმონ მაჩაბელი.

ივანე მახაბელი ემაწვილობაშივე ეზიარა უძველეს ქართულ სასულიერო მწერლობას: ე. ი. უძველეს ქართულ მთარგმნელობით ლიტერატურას.

იგი 13-14 წლის ასაკში გაეცნო პირველად შექსპირს. შექსპირის კითხვას იგი აგრძელებს პეტერბურგის უნივერსიტეტში სწავლის დროს და 1873 წელს იწყებს კიდევ თარგმნას, ჯერ მარტო და შემდეგ იღია ჭავჭავაძესთან ერთად. დიდი მახაბლის ღვაწლი და თარგმანთა მნიშვნელობა. მათში შექსპირის ჰუმანისტური აზრია გატარებული და ბუნებრივი ქართული მეტყველების ქსოვილშია გახვეული. ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს ივანე მახაბელმა პირველმა აღმოაჩინა ქართული სასაუბრო ენის გასაოცარი მოქნილობა და აზრის მრავალფეროვანი ნიუანსებით გადმოცემის უნარი.

ივანე მახაბელს თავისი დროის დიდი საზოგადოებრივი ამოცანები ამოძრავებდა. უპირველეს ყოვლისა, ეს იყო ქართული კულტურის დონის ამაღლება. გარდა ამისა, მახაბელმა დაინახა საზოგადოების იმავე მნიშვნელობის მტკივნეული პრობლემები, რომელიც იმ დროს იდგა საქართველოს წინაშე და იგრძნო ჰამლეტის და ოტელოს ტრაგედია, დაინახა წარსულისა და მომავლის პოლონიუსები და იაგოები, მაკბეტები და რიჩარდები.

თავის დროზე შესანიშნავმა ქართველმა მოაზროვნემ და მთარგმნელმა გერონტი ქიქოძემ ასე განსაზღვრა ივანე მახაბლის თარგმანთა ხასიათი: „...ესაა ნამდვილი შემოქმედებითი თარგმანი. მკითხველი ვერ გრძნობს, თარგმანს კითხულობს თუ ორიგინალს: ის ფიქრობს, შექსპირი თავის ტრაგედიას, ალბათ, სწორედ ასე დაწერდა, რომ ქართველი ყოფილიყო“.

ძირითადი ნაწილი

განვიხილათ უშუალოდ „ჰამლეტის“ თარგმანს. ორიგინალისაგან დაშორების

ასპექტები მახაბლის თარგმანებში მრავლად შეიძლება გამოიყოს: ცნობილია, რომ თარგმანი უკვე დაშორებულია ორიგინალისაგან. განსაკუთრებულ დაუძლეველ პრობლემას განეკუთვნება ეფფონია და ვერსიფიკაცია.

ეფფონია ანუ ფონიკური დაშორება ორიგინალის პოეტური ელერადობიდან თავისთავად უკვე ორიგინალის „ღალატია“. „ქართულ ტექსტში სრულიად განსხვავებული ბგერათწესრიგი, ბგერათგანმეორება, რიტმი და რითმა შემოდის. ეს კი ლექსის უმთავრესი კომპონენტებია.“ შექსპირის დრამები, უპირველეს ყოვლისა, სცენაზე დასადგმელად იწერებოდა და მხოლოდ შემდგომ - წასაკითხად. ამრიგად, ეფფონია ერთ-ერთი უმთავრესი დეტალთაგანია შექსპირის თხზულებებისათვის და სწორედ ამ დეტალის შენარჩუნებაა რთული თარგმანის პროცესში.

ეფფონიური დაშორების ნიმუშად საგულისხმოა შექსპირის ყველაზე ცნობილი გამოთქმა:

“To be or not to be that is the question!”

„ყოფნა – არყოფნა, საკითხავი, აი, ეს არის“.

თარგმანი ზუსტად იმეორებს ორიგინალის სიტყვების მნიშვნელობას, გარდა ამისა:

To be = „ყოფნა“ – ორივე უპირო ზმნაა.

question = „კითხვა“, „საკითხავი“ – ორივე არსებითი სახელია.

is = „არის“ – ორივე ზმნაა.

that = „ეს“ that –ს ქართული შესატყვისია „ის“, მაგრამ ეს არის დიდი დაშორება ორიგინალთან. თანაც აქაც ორივე ერთი მეტყველების ნაწილია, კერძოდ ნაცვალსახელი.

not = “არა” – ორივე ნაწილაკია.

or = კავშირი(ან), – ქართულ თარგმანში არ გვხვდება.

the = არტიკლი – ქართულ თარგმანში ვერ იქნება.

როგორც ვხედავთ, სიახლოვე დიდია, არსებითი, აზრობრივი, გრამატიკული გან-

სხვაგვებაც მეტად მცირეა, როცა ამ წინადადებას ინგლისურად და ქართულად წარმოვთქვამთ.

ვერაფრით დაიძლევა ვერსიფიკაციული დაშორება ინგლისურ და ქართულ ტექსტებს შორის. შექსპირის პიესები გაწყობილია იამბური პენტამეტრით, მაჩაბლის თარგმანები კი – თოთხმეტმარცვლიანი თეთრი ლექსით.

საგულისხმოა ისიც, თუ რამდენად ინარჩუნებს „ჰამლეტის“ თარგმანში ივანე მაჩაბლის ტექსტი შინაარსობრივ-ფაქტობრივ, შინაარსობრივ-კონცეპტუალურ, შინაარსობრივ-ქვეტექსტურსა და შინაარსობრივ-ხატობრივ ინფორმაციებს.

პირველი მოქმედების პირველი სცენა, შემოდინან ჰორაციო და მარცვლიუსი:

Ber: Say
what! is Horatio there?
Hou- A piece of him.

სიტყვა-სიტყვით: – თქვი, რა არის ჰორაციო, მანდ?

– მისი ნაჭერი.

ეს დიალოგი და მთელი პირველი სცენა არის გამომხატველი იმ გაურკვევლობის, ეჭვისა და ყოყმანის, რითაც მოცულია დანიის სამეფო კარი. მეფე მოკვდა, ტახტზე ავიდა მეფის ძმა, მან ცოლად შეირთო გარდაცვლილი მეფის მეუღლე. ელსინორის ციხე-სიმაგრეში გამუდმებული დაცვაა შემოდებული, სასწრაფოდ ამზადებენ ზარბაზნებსა და იარაღს, და ბოლოს აჩრდილიც დადის ციხე-სიმაგრის კედლებზე. ამიტომ არის ყოველი ფრაზა დასაწყისშივე დაუმთავრებელი და ბუნდოვანებით მოცული.

ციტირებულ დიალოგში, დასმულ შეკითხვებზე ირონიული, ბუნდოვანი, საკუთარ თავში დაეჭვებული პასუხია გაცემული.

ასეთია ამ დიალოგის კონცეპტი და ემოციური წონასწორობა.

დიალოგის შინაარსობრივ-ფაქტობრივი ინფორმაცია მოიცავს შეკითხვას და მასზე გაცემულ პასუხს. ხოლო დადებითი პასუხი გაცემულია მხატვრული ხატის მეოხებით: A piece of him (მისი ნაჭერი) არის მეტაფორა,

რომელსაც საკუთარ თავს მიუსადაგებს ჰორაციო.

ივანე მაჩაბელმა დათმო შინაარსობრივი ქარგა და ხატი და თარგმნა მხოლოდ კონცეპტი და ქვეტექსტი.

მაჩაბელი: ბერნარდო - ჰორაციო, მგონი შენა ხარ?

ჰორაციო - მგონი ისა ვარ.

პირველი მოქმედების მეხუთე სცენაში ჰამლეტი ცდილობს სიტყვა ბანზე აუგლოს ჰორაციოს და თავის ერთ-ერთი ენიგმურ შეგონებას ამბობს:

Hamlet - There's ne'er a villain dwelling in all Denmark,

But he's an arrant knave.

ამ წინადადებების მაჩაბლისეული ვარიანტი ერთ-ერთი საუკეთესოა მთელ თარგმანში. მაჩაბელმა არ თარგმნა ამ წინადადების თითქოს არც ერთი სიტყვა, „დანიის“ (Denmark) გარდა. მან გაშიფრა წინადადების კონცეპტი, რასაც აჩრდილის მიერ მოთხრობილი ამბავი უდევს ქვეტექსტად და მიიღო მთელ საქართველოში გავრცელებული აფორიზმი.

ჰამლეტ – „ბოროტი კაცი დანიაშიც ბოროტი არის“.

ტექსტის შინაარსობრივი ქარგიდან ამაზე მეტად დაცილებული თარგმანი იშვიათია, მაგრამ კონცეპტუალურად მასზე ზუსტი ძნელად მოსაძებნია.

ივანე მაჩაბლის თარგმანში უფრო ხშირად გვხვდება არა ორიგინალის ტექსტისადმი მორჩილება, არამედ სრულიად გაქართულებული ხატები, შინაარსობრივი ქარგა, ზოგან სახეცვლილი კონცეპტი და ქვეტექსტი.

მესამე მოქმედების მეორე სცენაში, აქტიორი ხელმწიფე ამბობს: „This world is not for aye, nor't is non strange“, სიტყვა-სიტყვით: „ეს ქვეყანა სამარადისოდ არაა, ამიტომ არც საოცარია“.

ეს სტრიქონი თარგმნილია პირწმინდა ქართული ხატით, მაგრამ კონცეპტი შენარჩუნებულია:

„წუთისოფელი წუთისაა და რად გვიკვირდეს“.

დასკვნა

ამრიგად, ივანე მაჩაბლის გარემოსა და თეზაურუსის ანალიზის შედეგად შეიძლება დავასკვნათ:

1. ივანე მაჩაბლისეული თარგმანი „ჰამლეტი“ პროგრესულ ნაბიჯს წარმოადგენს XIX ს. სხვა მთარგმნელთა ნიმუშებთან შედარებით.

2. ინგლისური და ქართული ტექსტების შედარებიდან ირკვევა, რომ მაჩაბლისეული თარგმანი უშუალოდ ინგლისურიდან არის შესრულებული.

3. მაჩაბლისეული თარგმანი აკმაყოფილებს თარგმანის მეცნიერულ და მხატვრულ-ლიტერატურულ მოთხოვნილებებს.

4. შექსპირის ხუთტერფიანი იამბიკური ტაქსისათვის თარგმანში შერჩეულია სათანადო მეტრი: ქართული თოთხმეტმარცვლიანი ურითმო ლექსი თავისუფლად იტევს ფორმით ლაკონიურს, ხოლო შინაარსით მეტად მდიდარ ემოციურად დატვირთულ შექსპირისეულ სტრიქონს.

5. მიუხედავად ინგლისური ტექსტის სირთულისა, თარგმანი, ზოგიერთი გამონაკლისის გარდა, სწორად გადმოგვცემს დედანს.

6. თარგმანში სწორად არის გადმოქართულებული კალამბურები, ანდაზები და შექსპირის ცნობილი ლაკონიური თქმები.

7. თარგმანში ზუსტად არის დაცული ტაქტთა რიცხვობრივი თანაბრობის პრინციპი, მაგრამ მთლიანად ქართული ტექსტი დედანთან შედარებით არ არის გაზვიადებული და ტაქტთა რაოდენობის მიხედვით ორიგინალს არ აღემატება.

8. მაჩაბლის დიდი დამსახურება ისაა, რომ მან მაღალი მხატვრული ღირსების მქონე უცხოური ნაწარმოები ქართულად აამეტყველა. ამასთანავე, ინგლისური ენის

თავისებურებათა ზუსტად გადმოცემისას თარგმანში მან ქართული ენის ბუნებრიობა შეინარჩუნა.

ლიტერატურა

1. გაჩეჩილაძე გ. (1966): მხატვრული თარგმანის თეორიის შესავალი. თბ.
2. ჩხეიძე პ. (2005): ივანე მაჩაბლის ტრადიცია. მერანი. თბ.
3. შექსპირი „ჰამლეტი“. თარგმანი ი. მაჩაბელისა
4. William Shakespeare (The Tragic history of Hamlet, Prince of Denmark).

”Hamlet” the Translation of Ivane Machabeli

Mariam Gogilashvili
Georgian Patriarchal St. Andreas First-Called University
53a Chavchavadze av., Tbilisi, Georgia
Tel.: 599 377 791
E-mail: mgogilashvili@gmail.com

Abstract

The article examines the uniqueness and the merits of the Machabeli’s translation of „Hamlet “ by Shakespeare. Machabeli is the continuer of Georgian translation tradition. He could overpower that distance, which exists between the unrelated Georgian and English languages and those barriers, which create the versification of Shakespearean tragedies for the Georgian translation.

Machabeli’s versification with its intonation and colorfulness proceeds from the poetry of Georgian romantics. He translated Shakespeare to the Georgian language after giving Georgian musicality and intonation, but he left Shakespearean nature too.

Machabeli transfers the same public problems, which appear also in the Shakespearean dramas, and which were also in Georgia in XIX century. He

raised Georgian culture, created the clear not only Shakespearean tradition, but also Georgian skill.

Keywords:

translation, tragedy, Machabeli, Shakespear, culture.

**«Гамлет» в переводе Иванэ
Мачабели**

*Гоглашвили Мариам Северьяновна
Грузинский Патриарший Университет
им. Андрея Первозванного
Пр. Чавчавадзе 53а, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 377 791
E-mail: mgogilashvili@gmail.com*

Резюме

В статье рассмотрены своеобразие и достоинства перевода Шекспировского „Гамлета“ Иваном Мачабели. Мачабели является продолжателем грузинской переводческой традиции. Он смог одолеть ту дистанцию, которая существует между неродственными грузинским и английским языками, а также те препятствия, которые создает стихосложение Шекспировских трагедий для грузинского перевода.

Версификация Мачабели со своей интонацией и красочностью исходит из поэзии грузинских романтиков. Он перевел Шекспира на грузинский язык, дав переводу грузинскую музыкальность и интонацию, но вместе с тем оставил Шекспировский характер.

Мачабели передает те же общественные проблемы, которые вырисовываются и в шекспировских драмах, и которые в ту пору стояли перед Грузией. Он возвысил грузинскую культуру, создал четкую традицию не только шекспировского, но и грузинского искусства.

Ключевые слова:

перевод, трагедия, Мачабели, Шекспир, культура.

Video Games as a Form of Interactive Narratives

Rusudan Gotsiridze
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 593 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

Abstract

The paper examines some aspects of narrative in video games, in order to construct a detailed image of the characteristics that separate video game narrative from other, non-interactive narrative forms. As an entertainment media, video games provide pleasure and enjoyment through interactions with various game elements. Video games are a form of interactive narratives. The interactivity of the video game encourages the use of certain narrative tools while discouraging or disabling the author's access to other options. Thus, video games in general allow for a much greater degree of subjectivity than is typical in non-interactive narrative forms. Within games stories create context, motivate the player, and move the action forward. Interactive Narrative creates the perception that the player is a character in a dynamically unfolding and responsive story. The paper focuses on the open research problems of Interactive Narrative

Keywords:

entertainment media, game design, multi-disciplinary teams, narrative elements, social and cultural environment.

Introduction

A video game is a form of software application with a purpose to provide entertainment. Moreover, video games provide more user interactions than other traditional forms of entertainment media, such as music, movies, and books. Users, better described as players control characters and game progress by

interacting with game elements using various game peripherals, such as controller and keyboard. There are a wide variety of platforms, representing the technological growth in the world of video games: commercial arcade, home-based console, portable console, personal computer, and mobile equipment. (Faiz, 2002)

Culture is "everyday life" through daily expression of racial and ethnic ideology, such as hairstyle, fashion, popular music, dance, and cuisine. It provides a sense of citizenship that is acknowledged globally as well as domestically. It gives means to distinguish one group from another, filtering thoughts and perceptions through collective beliefs, attitudes, and values. (Chin, Feng & Lee, 2000)

Cultural productions, such as entertainment media, have been discussed in many cultural studies throughout the years. Some of them have addressed the differences between eastern and western values and beliefs that are being reflected in cultural structures, symbols, and expressions

Main Body

NARRATIVE AND GAME-PLAY

Game development involves multi-disciplinary teams from design to programming: themes and narrative structures are specified in scenario writing, characters and backgrounds are part of the graphical designs, sounds and music are composed to complement the overall look and feel, programming makes everything work together by handling all the interactions between the game and the player. (Aoyama & Izushi, 2003). Game design requires knowledge in game development, as well as human behaviours and the concept of "fun." However, games have been driven by technological advancement over the years, and are often being evaluated and described based heavily on their technical aspects, such as vi-

sual graphics and game mechanics, while ignoring the importance of game content (Falstein, 2002; Bittanti, 2004)

A collection of essays in “Multiple Modernities” (Lau, 2003) documents observations and explores modern and postmodern popular culture as a generator, as well as a product of different cultural forces. It indicates that films and other forms of popular culture are culturally reflexive media, which are strongly shaped by local context and conditions. “Global Goes Local” (Craig & King, 2002) examines international popular culture, such as music, television programs, and commercials. This collection of case studies investigates cultural forms as being transformed to reflect the uniqueness of local identities. “Japan Pop!” (Craig, 2000) looks specifically at Japanese popular culture and its themes of human relations, work, and spiritual growth. Comparisons with American popular culture are made in terms of life, dream, and relevance to the ordinary life.

Unlike other cultural products in media entertainment which are mostly dominated by the West, video games have a major representation of Asian influences, especially from Japan. Other media such as movies, television programs, even music, have experienced tremendous Westernization all over the years. Such influence is clearly apparent in celebrities, products and brands, as well as fashions and trends. (Desser, 2003; King & Craig, 2002).

It is through animation and video games that a cultural interchange has started from the East/Content development has been evolving from simple storytelling for game progression to creation of scenarios with complex structures. The inner logic or messages being carried by a game are imposed by designers through themes and narrative. However, the importance and interpretation of these messages are influenced by the social and cultural environment of a society. (Bittanti, 2004).

Storytelling is the art of structuring a set of logical events to provoke desired emotional effects. Story stimulates emotional experiences in audiences only when consequences are understood and perceived

to be relevant of concerns. Emotions are important for stories to persist in the minds of the audience through self-derived meanings.

Narrative can be described as plot-centric or character-centric. A plot-centric narrative consists of characters having clear goals and problems to overcome in completing a task or quest (i.e. mission-based games). A character-centric narrative allows players to explore their own reality inside the game world (i.e. simulation).

There are also two different kinds of character: flat or round. A flat character provides functional purpose for directing the plot, simple and static throughout the progress of the story. A round character experiences a complex development as the story unfolds. Thus, personality of a character is determined by the amount of freedom a player has over it. The more freedom a player has over the character, the more it becomes an avatar for a player’s actions. (Frasca, 2001).

Immersion requires identification with both character and narrative elements. Successful communication of narrative affects players emotionally without conscious awareness. In games, there are techniques for evoking emotional depth. Deepening tools include creating rich, complex, and compelling characters and natural dialogue. Symbols can also enhance the depth of scenes and plots, evoking emotions, even without conscious perception. Games can also offer emotionally complex situations at which point players have to make choices and face consequences, creating emotional depth. However, in the view of developers, multi-plots or branching storylines are expensive to build in terms of effort, time, and cost. (Zagalo, Barker & Branco, 2004; Freeman, 2004)

Video games are a form of interactive narratives, offering plots and characters that require inputs from the players. Players are mere actors in the traditional representation of narrative, requiring immersion to become the characters in a game. Immersion is the suspension of disbelief based on closely linked interactions, narrative, structure, and interface. (Frasca,

2001; Douglas & Hargadon, 2001)

Narrative and game-play have conflicting objectives, with game-play remaining the driver of video game design. Game-play focuses on establishing rules for the game, providing activities and experience that are unique and consistent with the plot. Narrative defines characters and plots, delivering emotional experience through storylines, dialogues, and narrative structures. Narrative is often conveyed through full-motion videos, during which players are spectators and interactivity comes to a halt. However, lack of narrative would hinder emotional development of a game. (Jacobs, 2004)

Interactivity of video games affects both story and game-play, enabling players to co-author the story through play. Entertainment and enjoyment are provided through two kinds of tensions: dramatic and game-play tensions. Dramatic tensions found in stories are directed by designers, as characters' personalities, pasts, and relationships among them are being revealed through actions and words. Game-play tensions found in game interactions are to be overcome by players' involvement and participation. (Adams, 2004).

The interactivity of a game allows players to engage and enact their experiences, being performers to observe, explore, and modify the experience of a game through play. Davidson (2003) examined a series of experiential stages in which engaging and compelling game experience can be designed: initial involvement, immersion, and investment.

Davidson defined the three experiential stages as the arc of game experience. Stage one is the initial involvement, where players have actual introductory experience at the start of the game and become engaged into the game world through learning game-play gestalts. Immersion is the second stage of the experiential arc. Players at this stage understand the underlying principles of interactions and situations within the game world. The game-play controls the pace and enjoyment is affected by visual and audio design of the environment, as well as characters. The third and final stage is investment, where play-

ers have mastered the game-play gestalts and established exceptional knowledge of the game world. The ideal goal at this stage is to complete the gaming experience successfully. However, players can at any point in the game decide to quit, not willing to continue through toward the end of the game.

Playing a game requires varying degree of control, as players switch between interactive play and submissive viewing of full-motion videos that relay essential plots and storylines. Thus, Davidson suggested that narrative should be designed to ensure players experience all three stages, while the level of difficulty and interactions should be compelling and yet not impossible, in order to offer players a sense of satisfaction in the completion of the gaming experience. (Davidson, 2003b).

Conclusion

Gaming has advanced through technological changes, while transformations in structure, content, and appearance have been influenced by other established media, particularly cinema. Neal McGann (2003) suggested in his study that the relationship between movies and computer games consists of cinematic aesthetics which are overpowering fundamental qualities of computer games.

Video games are influenced by the same implications of design issues and innovations as computer games. McGann listed 7 key qualities that are essential in a high quality and addictive game: the environment, playability, quantity and quality of interactions, interface design, levels of play, replayability, and character growth and development.

Literature

1. Adams E. (2004): The Designer's Notebook: Dramatic Novelty in Games and Stories. Gamasutra [online], November 15. Available from: http://www.gamasutra.com/features/20041115/adams_01.shtml
2. Aoyama Y., Izushi H., (2003): Hardware Gimmick or Cultural Innovation? Technological, Cul-

tural, and Social Foundations of the Japanese Video Game Industry. *Research Policy*, 32 (3), 423-444.

3. Bittanti M. (2004): *Make Better Criticism: A Mature Form of Cultural Analysis*. IGDA. Available from: <http://www.insertcredit.com/features/gdc2004/criticism.html> [accessed February 2005]

4. Chin S., Feng P., Lee J. (2000): *Asian American Cultural Production*. *JAAS*, October, 269-282.

5. Craig T. (2000): *Japan Pop! Inside the World of Japanese Popular Culture*. Armonk, NY: ME Sharpe.

6. Craig T., King, R. (2002): *Global goes Local: Popular Culture in Asia*. Vancouver, BC: The University of British Columbia Press.

7. Davidson D. (2003): *Interactivity in Ico: Initial Involvement, Immersion, Investment*. *International Conference on Entertainment Computing 2003*

8. Desser D. (2003): *Consuming Asia: Chinese and Japanese Popular Culture and the American Imaginary*. In: J. Lau, ed. *Multiple Modernities: Cinemas and Popular Media in Transcultural East Asia*. Philadelphia: Temple University Press, 179-199

9. Douglas J., Hargadon A. (2001): *The Pleasures of immersion and engagement: schemas, scripts and the fifth business*, *Digital Creativity*, 12 (3), 153-166.

10. Faiz A. (2002): *Into World of Video Games*. *Computimes Malaysia*: New York, November 11, p.1.

11. Falstein N. (2002): *Game Design at GDC 2002*. *Game Developer*, June, 9 (6), p.30

12. Frasca G. (2001): *Rethinking Agency and Immersion: video games as a means of consciousness-raising*. *Digital Creativity*, 12 (3), 167-174

13. Freeman D. (2004): *Creating Emotion in Games: The Craft and Art of Emotioneering*. *ACM Computers in Entertainment*, July, 2 (3), 1-11

14. Jacobs S. (2004): *Writesizing*. *Game Developer*, November, 11 (10), 18-33

15. King R., Craig T. (2002): *Asia and Global Popular Culture: The View from He Yong's Garbage Dump*. In: R. King and T. Craig, ed. *Global goes Local: Popular Culture in Asia*. Vancouver, BC: The University of British Columbia Press, 3-11

16. Lau J. (2003): *Multiple Modernities: Cinemas and Popular Media in Transcultural East Asia*. Philadelphia: Temple University Press

17. McGann N. (2003): *Watching Games and Playing Movies: The Influence of Cinema on Computer Games*. Thesis (M.A). Dublin Institute of Technology.

18. Zagalo N., Barker A., Branco V. (2004): *Story Reaction Structures to Emotion Detection*. *SRMC'04*, October 15, 33-38.

ვიდეო თამაშები როგორც ინტერაქტიური ნარატივის ფორმა

რუსუდან გოციროძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 301 342
 E-mail: rusudgo@yahoo.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია ვიდეო თამაშების ნარატივის ზოგიერთი ასპექტი, რათა დეტალურად გაგანალიზოთ ის მახასიათებლები, რომლებიც განასხვავებს ვიდეო თამაშებს სხვა, არა-ინტერაქტიური ნარატივის ფორმებისაგან. ვიდეო თამაშში ინტერაქტიური ნარატივის ფორმის ფორმაა. ვიდეო თამაშის ინტერაქტიულობა უზრუნველყოფს ნარატივის გარკვეული საშუალებების გამოყენებას და სუბიექტურობის უფრო დიდ ხარისხს, ვიდრე ეს ტიპურია არა-ინტერაქტიური ნარატიული ფორმებისათვის. სტატია ყურადღებას ამახვილებს ინტერაქტიური ნარატივის კვლევის პრობლემებზე.

საკვანძო სიტყვები:

გასართობი მედია, თამაშის დიზაინი, მულტი-დისციპლინარული გუნდები, ნარატივის ელემენტები, სოციალური და კულტურული გარემო.

Видео игры как форма интерактивного нарратива

Гоциридзе Русудан Арчиловна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 301 342

E-mail: rusudgo@yahoo.com

других, не-интерактивных форм нарратива. Видео игра является формой интерактивного нарратива. Интерактивность видео игр обеспечивает употребление определенных средств нарратива и более большую степень субъективности, по сравнению с не-интерактивными формами нарратива. Статья сосредоточена на проблемы изучения интерактивного нарратива.

Резюме

В статье рассматриваются некоторые вопросы нарратива видео игр, с целью детального анализа тех свойств, которые отличают видео игры от

Ключевые слова:

развлекательная медиа, дизайн игры, мульти-дисциплинарные коллективы, элементы нарратива, социальная и культурная среда.

Phraseologies in Business Communication

Natia Kvaratskhelia

The University of Georgia

School of Humanitarian Sciences

77a, Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 599 249 895

E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

Abstract

Every language has phrases or sentences that cannot be understood literally. Even if we know the meaning of all the words in a phrase and understand the grammar completely, the meaning of the phrase may be still confusing. Many clichés, proverbs, slang phrases, phrasal verbs and common sayings offer this problem. A phrase or sentence of this type is usually said to be idiomatic.

The language of business communication is characterized by an extensive use of idiomatic phrases - phraseologies, as an effective business discourse utterly depends on proper use of phraseological units. Therefore, phraseologies in the business communication serve as the means of building appropriate balance between confidence and respect among partners.

The objective of the article is to provide a general outlook of phraseological units in business communication taking into account their communicative peculiarities. On the basis of this objective the following points are to be distinguished: to give a short characteristic of phraseological units; to underline the main functions of phraseological units in business communication; to characterize communication as a psychological process and to point out the communicative peculiarities of phraseological units in business.

Keywords:

phraseology, business communication, stylistics, idioms, connotation, language.

Introduction

Phraseological units (also called fixed expressions, multi-word lexemes, phrasemes, set phrases, phraseologisms, prefabricated chunks) are polylexemic items that are characterized, in principle, by semantic and syntactic stability, idiomaticity and lexicalization. Because of these characteristics and their optional connotative features, phraseological units, may fulfill various pragmatic functions in business communication.

Phraseology is connected with business communication, as the exchange of meanings between individuals through a common system of symbols. One of the English definitions of general communication at the same time outlines an essence of business communication as a discrete aspect of human enterprise which is as follows: "Communication takes place when one mind so acts upon its environment that another mind is influenced and in that other mind an experience occurs which is like the experience in the first mind and is caused in part by that experience".

An effective communication requires shared meaning between communicators. Meaning refers to the entire set of reactions people assign to symbols. Meanings are not directly related to the symbols that stand for them, though it is a common knowledge that words have meanings. On the contrary, it is people who have the meanings: only the user connects a symbol to the meanings it calls up.

Words are symbols people use to represent concepts and concepts are the ideas people have to explain their experiences. People develop concepts by synthesizing or combining the mental images of experience into ideas. This is called conceptualizing and to do it people must be able to abstract. Abstraction refers to the process of selecting an element from a reality to distinguish it from other elements. In abstracting, people develop a category system of concepts. The complexity of a category system depends on the number of features on which a person can focus on any reality.

To use a category system in order to identify realities, people have to exclude some things. Whatever is said or whatever ideas are thought about any reality, some things are not said or not thought. Words also reflect different levels of meaning or abstractions. Concepts and thus, words vary from specific to general. Words also represent different types of meanings. Meaning comes not from words alone, but from the relationship of words to one another in an utterance. One of the elementary rules for communication meaning is that words that are related in meaning should be kept together. In that sense, phraseological units are peculiar expressions for business communication. As the communicative aspect in the characterization of phraseological units is of primary significance because an idiom is formed model of a word-combination or a sentence, the latter being the main communicative unit of a language. The communicative function of phraseological units is realized only in communicative acts.

Phraseology is involved into the process of speaking and thinking. Phraseology is the bearer of the communicative nature of human thoughts. In view of this, idioms have great communicative force because they enrich any language in business relationships. Phraseological units carry out an unsurpassed function in business due to their efficiency of conveying ideas in a fascinating way. And it goes without saying that business communication utterly requires for its success as many ways of fascination as it is feasible.

Main Body

The peculiar feature of phraseology is that it results from playing on words and is based on the emotional expressiveness.

It should be mentioned that formal official style of business is fairly specific and formalized. It is considered to have emotionally neutral vocabulary. Business partners in the past did not use emotional vocabulary, idiomatic phrases or metaphors. It is related to tight regulation of communication goals.

Nowadays it would be misleading to think that business communication is unemotional just because corporate activity limits and controls people's speech behaviour.

It is relevant to highlight that the language of business communication significantly differs from standard language in its specific vocabulary and phraseological units as well as in its higher level of expressiveness.

Phraseology in business communication is similar to jargon words due to its high expressiveness but it doesn't belong to official terms. At the same time phraseology is a component of professional jargon characteristic to professional group of people. Taking into account the fact that a language is constantly evaluating, we can say that it is common for words to transfer from one sphere to another. In different linguistic or socio-cultural situations linguistic phenomena may be transformed and transfer from one to another.

Analysis of professional business speech singles out two types of industry words. The first type includes industry words representing doublets of social terms, lexical-and-phraseological units and stylistically lower jargon expressions. The second type comprises professionally marked variants of particular forms of general literary language, i.e. altered forms, pronunciation variants, accentuations or inflections which in general literary language are regarded as substandard.

Phraseologies in business communication originate from various sources and are considered to serve as specialized terms in specific domains as follows:

a) advertising: *prime time* - the time of day when the greatest number of people listen to the radio or watch television and when advertising rates are highest; *reply coupon* - a printed form that can be detached from a magazine page, a leaflet, etc and used to ask for advertised goods;

b) accounting: *sales ledger* - a book or a computer file in which the money owed or paid to a company for the goods it sells is recorded; *prudence*

concept - an accounting principle in which expected losses are recorded at the highest possible rather than the lowest possible amount; *above the line* - relating to a figure included in a statement of a company's profits and losses before tax has been paid, not after tax; *to allow a claim* - to decide that an amount of money claimed for insurance, damages etc is correct and should be paid;

c) banking: *the rate of interest* - the amount of money charged by the bank, or paid by the bank for the loan or use of money; *refer to drawer* - words written on a check that the bank will not pay, usually because there is not enough money in the account; *Basle ratios* - an international agreement on the amount of capital financial institutions must have in relation to the amount they lend out;

d) business: *a sleeping partner* - a person who provides a percentage of the capital of a business but who does not have a part in the management of a business; *to shake hands on a bargain/ deal* - to express agreement that it is binding;

e) buying and selling: *to run up an account (with a shop)* - to buy a number of things on credit; *hard sell* - a forceful way of getting people to buy things; *good/ big seller* - a product that sells well;

f) commerce: *price ring* - a group of sellers in the same industry who have agreed to fix a minimum price for a product; *market forces* - factors such as the amount of raw materials and goods available and the amount wanted by customers that influence the price of goods and the way they are distributed and sold; *halo effect* - when people think that a company is good because it is owned by or connected with another company that is famous and important;

g) economics: *free market* - a market where prices are allowed to rise and fall according to supply and demand, without prices being fixed by governments; *bilateral monopoly* - a situation where there is only one buyer and one seller in a market; *essential industry* - an industry that a country considers is very important to its economy and may support with government money, taxes or imports, etc;

h) finance: *revolving fund* - a source of money

from which loans are made and repaid with interest so the fund is maintained and the money can continue to be lent; *easy money* - money that is earned without difficulties; *above par* - at a price that is above the original value when shares and bonds were first made available; *bare squeeze* - when share prices rise because it is known that people have sold these shares without actually owning them, hoping to be able to obtain them more cheaply later, before they have to deliver them to the buyer;

i) stock exchange: *government bonds* - securities issued by a government in the form of debenture stocks with a fixed interest that is paid at regular intervals; *hot money* - money that is passed quickly from country to country to take advantage of differences in interest rates and exchange rates; *above board* - legitimate, honest and open.

Phraseology in business should not be confused with specialized sublanguages which are notable for accurate terminology of a particular professional area. Despite its strong business character, the communicants/businessmen use emotive, expressive and figurative linguistic means as one of the guarantees of their success.

For example, in such genre of business communication as press conference, the functions of conveyance and speaker's influence on the interlocutor may be simultaneously realized, hence the difference of functions predetermines the use of phraseology by business partners.

In written business discourse (articles, business letters, memoranda, contracts, reports, minutes of the meetings etc.) not only phrasal, standardized stylistic clichés are used (*We are looking forward to hearing from you soon. We would appreciate a reply by fax*) but also special phraseologies (e.g. *to beat the wind* - to waste time, to be busy with vain work; *to carry coals to Newcastle* - to do something absurd; *the whole bag of tricks* - very sly; *out of season* - not available for sale, out of point, not in a proper place).

According to all above-mentioned, it is clear that the usage of phraseology in business communication

is a peculiar reflection of difference in opinions, being available at any level of business life and determined by the specificity of linguistic diversity existing in society.

Conclusion

Thus, as we have seen the phraseology in business communication serves as a manner for efficient expression. By means of phraseology businessman conveys ideas, delivers personal attitudes or emotions. Expressivity as a specific category of phraseology in business communication is a set of several connotative aspects – evaluation, emotionality, figuration and intensity.

It can be easily stressed that business communication contains a considerable amount of phraseology which is notable for its expressive means and creativity. Due to its imagery and connotative potential, phraseology could be regarded as a part of business fascination.

The degree of semantic independence of the phraseological units created for business is different, in some of them the sense can be drawn from the components of the whole phrase, but in some others the sense is clear without any further consideration.

As a conclusion, it is proved that phraseology in business communication is independent but the structure of business phraseology coincides with the structure of other phraseological units. Hence, the phraseology of business communication is a constituent part of the general phraseology.

Literature

1. Anita Naciscione (2010): Stylistic use of phraseological units in discourse. John Benjamins Publishing Company
2. Askehave I. & Swales J. M. (2001): Genre identification and communicative purpose: a problem and a possible solution. Applied Linguistics

3. Bearmer L., Varner I. (2008): Intercultural communication in the global workplace. Boston. McGraw-Hill Irwin

4. David W. Carroll (2008): Psychology of language. Fifth Edition

5. Locker Kitty O. (1998): Business and Administrative Communication. Boston. Massachusetts. Burr Ridge. New York: Irwin McGraw Hill, 4th edition

Фразеологизмы в бизнескоммуникации

Кварацхелия Натия Мамукаевна

Грузинский университет

Школа гуманитарных наук

Ул. Костава, 77а, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 599 249 895

E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

Резюме

В каждом языке существуют фразы или предложения, которые не могут быть поняты дословно. Даже, если мы знаем значение всех слов во фразе и полностью понимаем грамматику, значение фраз может оставаться туманным. Многие клише, поговорки, жаргонные выражения, фразовые глаголы и общепринятые высказывания порождают эту проблему. Фраза или предложение такого типа обычно принято считать идиоматическими.

Язык бизнескоммуникации характеризуется чрезмерным употреблением идиоматических фраз – фразеологизмов, так как эффективный бизнесдискурс во многом зависит от подходящего употребления фразеологических единиц. Поэтому, фразеологизмы в бизнескоммуникации служат средством создания определенного равновесия между доверием и уважением между партнерами.

Цель статьи – общий обзор фразеологических единиц в бизнескоммуникации, учитывая их коммуникативные особенности. Опираясь на цель статьи, следует отметить следующие пункты: дать краткую характеристику фразеологических единиц; подчеркнуть главные функции фразеологических единиц в бизнескоммуникации; характеризовать коммуникацию как психологический процесс и выделить коммуникативные особенности фразеологических единиц в бизнесе.

Ключевые слова:

фразеология, бизнескоммуникация, стилистика, идиомы, коннотация, язык.

**ფრაზეოლოგიზმები
ბიზნესკომუნიკაციაში**

ნათია კვარაცხელია
საქართველოს უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სკოლა
კოსტავას ქ. 77ა, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 599 249 895
E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

რეზიუმე

ყველა ენაში არსებობს ისეთი ფრაზები ან წინადადებები, რომელთა პირდაპირი გაგება წარმოუდგენელია. მიუხედავად იმისა, რომ ვიცით ფრაზაში არსებული ყოველი სიტყვის მნიშვნელობა და სრულად ვერკვევით გრამატიკაში, ფრაზის მნიშვნელობა შეიძლება დამაბნეველი იყოს. ბევრი კლიშე, ანდაზა, სლენგი, ფრაზეული ზმნა და ზოგადი გამოთქმა წარმოშობს ასეთ პრობლემას. ჩვეულებრივ, ასეთი სახის ფრაზა თუ წინადადება იდიომატურად ითვლება.

ბიზნესკომუნიკაციის ენა ხასიათდება იდიომატური ფრაზების – ფრაზეოლოგიზმების ფართო გამოყენებით, რადგანაც ეფექტური ბიზნესდისკურსი დამოკიდებულია ფრაზეოლოგიური ერთეულების სათანადო გამოყენებაზე. ამიტომაც, ფრაზეოლოგიზმები ბიზნესკომუნიკაციაში წარმოადგენენ საშუალებას პარტნიორებს შორის ნდობისა და პატივისცემის სათანადო ბალანსის ჩამოსაყალიბებლად.

სტატიის მიზანს წარმოადგენს კომუნიკაციური თავისებურებების გათვალისწინებით მოხდეს ბიზნესკომუნიკაციაში არსებული ფრაზეოლოგიური ერთეულების ზოგადი დახასიათება. სტატიის მიზნიდან გამომდინარე საჭიროა გარკვეული საკითხების გამოყოფა: ფრაზეოლოგიური ერთეულების მოკლე დახასიათება; ბიზნესკომუნიკაციაში არსებული ფრაზეოლოგიური ერთეულების მთავარი ფუნქციების ხაზგასმა; კომუნიკაციის, როგორც ფსიქოლოგიური პროცესის დახასიათება და ბიზნესში არსებული ფრაზეოლოგიური ერთეულების კომუნიკაციური თავისებურებების აღნიშვნა.

საკვანძო სიტყვები:

ფრაზეოლოგია, ბიზნესკომუნიკაცია, სტილისტიკა, იდიომები, კონოტაცია, ენა.

Phraseological Units and Cultural Stereotypes

Natia Kvaratskhelia

The University of Georgia

School of Humanitarian Sciences

77a, Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 599 249 895

E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

Abstract

In all languages there are many examples of a wide variety of constructions that meet the general definition of phraseological units. The phraseological units in the broad sense meet the criteria of “polylexicality” and “fixedness”, whereas phraseology in the narrow sense requires the additional criterion of “idiomaticity”.

In spite of various definitions of phraseological units proposed in the professional literature, it is clear that there is a tight link between phraseological units and cultural stereotypes which is best revealed by fully idiomatic set phrases tending to rely heavily on images, traditions or habits that are characteristic of a given culture. Phraseological units, as an integral part and a kind of treasure of every language can most strongly contribute to reflect long history of the nation, the uniqueness of its culture, life, traditions. However, it is still a challenge to draw a distinct line between images that are related to more or less universal aspects of human mind and features of a specific culture.

Keywords:

phraseological units, culture, cultural stereotypes, phraseology, linguistics, concept.

Introduction

It is widely accepted that phraseological units reflect and transmit many important aspects of cultural heritage embedded in the language of each nation. Numerous studies have highlighted the fact

that phraseological units are not only the parts of a language, but also carriers of cultures.

In earlier stages of phraseology research, the interest in cultural phenomena was varied. Until quite recently, topics like idiom syntax, idiom semantics, idiom pragmatics, including sociolinguistic and psycholinguistic perspectives, text-related modifications of idiom structure and cross-linguistic research have figured more prominently in many studies from Europe than cultural topics. Most current studies of phraseological unit, however, regard cultures as a fundamentally acknowledged constant in phraseology.

Phraseological units are especially suitable for revealing cultural relevant concepts, therefore they can be seen as the linguistic repository of a number of cultural traditions that are specific to a given language. Thus, it is quite natural to study phraseology across linguistic as well as cultural scopes, as this sort of approach elucidates the origins of many linguistic and cultural habits. A number of them may turn out to be more or less universal, which would reveal fascinating aspects of human cognition.

Main Body

The process of identifying cultural stereotypes underlying phraseological units tackles two questions: How is culture revealed in figurative phraseology and how can we categorize the cultural knowledge structures that underlie phraseology? In this case, it is convenient to concentrate on those phraseologies where certain kind of cultural knowledge is involved. The usage of typology of principal cultural phenomena that occurs in phraseology is crucial. It is notable determining the emergence of structures of cultural phenomena that are strikingly similar to those established by semiotics, often resulting in triads such as social, material and mental culture. The category “mental culture”, however, seems unsuitable for describing linguistic phenomena because language as a whole is

a mental phenomenon. It is therefore replaced by the three types: (a) textual dependence, (b) pre-scientific conceptions of the world and (c) cultural symbols. Complementing these types of cultural phenomena are two types (d) aspects of material culture and (e) aspects of culture-based social interaction.

(a) An important type of cultural foundation of phraseology can be labelled textual dependence. This group consists of phraseological units where image components can be traced back to an identifiable textual source. There can be direct references to particular texts, original quotations, which gradually developed into idioms or proverbs, or there can be allusions to an entire text, summarizing a certain situation or the gist of a text. Some idioms of this type display lexical irregularities that are inherited from the source text, cf. to cast pearls before swine, using rather uncommon word swine instead of the more usual pig. It would go beyond the scope of this article to list textual sources significant in other cultural areas, as for example the Koran for Arabic, the Beijing Opera for Chinese phraseology or Chinese literature, tales and legends for the phraseologies of several East Asian languages.

b) Phraseological units that are based conceptually on pre-scientific conceptions of the world make up another culturally relevant group. However, they have never been explored as systematically as have the links between phraseology and well-known texts. Sub-groups of this type include, among other things, phraseological units where underlying fictive concepts belong to folk belief (enough to make the angels weep), superstitions (to thank one's lucky stars) or old folk medicine (rejected in the course of later scientific developments). "Humoral pathology" – the doctrine of the four fluids of the body, or humors, that determine the four prototypical temperaments – was of great influence on the phraseologies of European languages. It can be recognized in idioms such as the French *se faire du mauvais sang*, *se faire de la bile* (to be worried).

(c) In conventional figurative units such as idioms and proverbs, cultural symbols

manifest themselves chiefly in one single key constituent that contains the relevant cultural knowledge. The motivational link between the literal and figurative readings of these constituents is established by semiotic knowledge about the symbol in question, about its meaning in culturally relevant sign systems other than language (e.g. in mythology, religions, popular customs, fine arts). The symbol undergoes a semantic reinterpretation: it is a sign where primary content is used as a sign for denoting another content. For example, the primary meaning of "white" in the idiom whiter than white has shifted metonymically to meanings such as "honest", "true" or "morally pure". Wolf assumes symbolic functions such as "danger" (cry wolf) or "economic despair" (keep the wolf from the door), which are recurrent in figurative language and supported by other cultural codes. This goes back to the semiotisation of the wolf as a dangerous, greedy, man-devouring demon in various cultural codes, from the Bible to fairy tales and modern comics.

(d) The cultural foundation of a large number of phraseological units can be ascribed to

aspects of material culture, which are embedded in everyday life of the present or the past. All kinds of artefacts can be part of literal readings of phraseology. Several idioms, spread across many languages, use achievements of modern technological culture such as motorized transport or telecommunications as their source frames (to see the light at the end of the tunnel, to be on the same wavelength as smb.). Idiosyncratic aspects of material culture in European standard languages seem to be rare. In contrast to that, the phraseology of dialects, or language varieties close to dialects, reveals an abundance of idioethnic realia. Luxembourgish phraseology, for instance, is imbued with cultural realia of winegrowing and winemaking as source concepts (a productive constituent is Hatt (a basket which winegrowers carried on the back for picking grapes or transporting soil to the vineyards). Certainly the further one moves away from the relatively unified European cultures, the more elements of culture-specific artefacts can

be found in phraseologies. The image components underlying several Japanese idioms, for example, reveal the traditional Japanese dwelling house with its veranda, sliding paper screens or tatami - straw mats.

(e) Aspects of culture-based social interaction can be used as an umbrella term for a heterogeneous group of phraseological unit where underlying cultural knowledge chiefly goes back to knowledge about social experiences and behaviours within a given community. This means that some shared knowledge about culture-based phenomena in a society is involved in the processing of these phraseologies. Sub-categories include, among other things, semiotised gestures (to take off one's hat - to show one's admiration for sb./sth.), gender specifics (sb. wears the trousers - it is the wife rather than her husband or partner who is the dominant person in a household) and bans and taboos (to be under the influence - to be drunk). The cultural foundation of the latter lies in the need of the speech of community to avoid direct naming and instead employ strategies of glossing over. Thus, all phraseological units revealing cultural models belong to this group, above all proverbs, regarded as giving information about which values are upheld in a given culture and expressing generally applicable rules governing social behaviour. Finally, routine formulae are part of social interactions and therefore belong to this type of cultural foundation as well. The goal here is not to assign each and every phraseological unit unambiguously to a particular type but to structure the cultural knowledge that shapes these units and lies at the very heart of phraseology as a whole. It is therefore not necessary to draw sharp lines between these types, which tend to overlap and interrelate. The idiom "cry wolf" also belongs to type (a), as it goes back to an Aesopian fable. The idiom the green-eyed monster meaning extreme jealousy is a quotation from Shakespeare's tragedy Othello, the Moor of Venice and as such belong to type (a). The connection between the colour green or yellow and emotions such as anger and envy, however, goes back to the pre-scientific "humoral pathology" (type

b), which in Shakespeare's days was still alive and appears throughout his popular dramas. Cultural symbols such as *gold, lily* or the symbolic number *seven* can be found in idioms of intertextual origin such as *to gild the lily; with seven-league boots*.

Phraseological units with their very heterogeneous entities can express cultural peculiarities by various types of stylistic devices or expressive means, namely: idioms, similes, collocations, proverbs and routine formulae.

Idioms are regarded as the central and most irregular category of phraseology. What makes idioms stand out from other phrasemes is their idiomaticity, which manifests itself in semantic reinterpretations and /or semantic opacity. Here is an example where elements of culture are located on the level of the source domain. The idiom *when hell freezes over* (something will never happen) is motivated on the basis of shared cultural knowledge about hell as a hot place that will never freeze over. The literal reading of the idiom refers to cultural concepts of mythology or folk belief, passed on throughout the centuries. Let's compare this to the idiom *to be left on the shelf* said of a woman who is past an age at which she might expect get married. Cultural aspects of the source domain (e.g. *shelf* as an object of material culture) can be disregarded here. Rather, the cultural dimension becomes apparent at the level of the actual meaning. The gender specifics are a stable component of the semantic structure of this idiom; there is no male counterpart. The idiom conveys the idea of confronting to the standard that only a woman should have married by a certain age and thus reveals a cultural model in the contemporary society.

Similes should be mentioned due to their cultural implications. Similes stand out by their specific structure of comparison, consisting of the tertium comparationis and the comparatum (the vehicle of comparison), which are connected via particle. Aspects of culture are mainly fixed in the literal readings of the vehicle. For instance, similes in English dialects denoting stupidity gives many examples like *as draft as a besom, a grindstone, a scuttle, a*

shovel, a wagon-horse, turnips, muck, etc. All of these vehicle words denote objects specific to the particular rural material culture and tend to reflect salient concepts of a given community, including idioethic realia that many stand out for their cultural connotations. In addition, similes can convey cultural symbols – e.g. *to eat like a wolf*. The image of the wolf eating voraciously is not supported by actually observing the animal but strongly supported by cultural symbolism, various narrative traditions that establish the conventional wisdom about the wolf as a gluttonous animal.

The term collocation has no unified meaning or definition in linguistic studies. It is either understood as the co-occurrence of words in general, irrespective of their fixedness or convention of use, or as a word combination that co-occurs habitually and therefore belongs to phraseology. There are some amount of collocations which has to be regarded as partly figurative, e.g. *a busy bee* has been semantically reinterpreted to denote a person rather than animal. It is this characterization of the bee that reveals cultural implications. Since antiquity and up to the present day bees have been used as a basis of comparison for prototypical diligence and busyness.

From the viewpoint of folklore studies, proverbs are elements of a code of folk culture. From the viewpoint of linguistics, proverbs are a central type of phraseological units. Many proverbs are figurative and have far-reaching cultural significance. They reveal all of the types of cultural phenomena. There are not only aspects of material culture but many proverbs are also directly interrelated with other culturally relevant texts. However, proverbs are most significantly connected with aspects of culture-based social interaction – a fact that is due to their special semiotic, semantic and pragmatic characteristics. Proverbs are general statements that are believed to express a universal truth as they refer to allegedly shared knowledge about rules governing social behaviour. Indeed, they do not allow drawing conclusions about attitudes and values of an entire language community but only of special groups at a

special time. Proverbs quote socially approved ideas that can be used instead of an argumentation; they reveal traces of social concepts.

Terms like routine formulae, communicative phraseologies or pragmatic idioms cover a large continuum of phraseological units. While greetings, expressions of thanks, excuses, congratulations, etc. belong to the core elements, the boundaries of this type are not always clear, especially in demarcating formula of comments. Only a few routine formulae are figurative in the sense that elements of culture can be found in their source domain. The German *Hals und Beinbruch!* (broken neck and leg!) is a jocular formula used in order to wish someone good luck. Its origin is explained by the ancient concept of superstition or folk belief that an unconcealed wish of good luck brings misfortune and one can outfit fate by wishing something bad. Cultural link of routine formula is almost exclusively restricted at the pragmatic level. Routine formulae are tools of communications; their most important function is the constitution of speech acts. They are therefore part of a larger complex of stereotyped action patterns and social interaction (comparable to specific gestures like bow and handshake). From this perspective, all communicative formulae reveal aspects of culture-based interaction. The cultural boundness becomes particularly visible when languages spoken by members of “distant” cultures are taken into account, for example in the inconsistent use of English and Chinese formulae in Singapore. There are also a number of communicative formulae in Japanese which have no equivalents in European languages, e.g. formulae used when leaving the house or coming home, together with their appropriate replies.

Conclusion

The conception that phraseological units allow access to a collective way of thinking of a language community belongs to highly complex issues of the relation between language, cognition and culture.

The idea that the world is principally perceived through the medium of language, which determines the speakers' worldview can be found in several directions of phraseological research. This notion is usually accompanied by postulates that the analysis of phraseological units allow to have a deep insight into the community's mentality and cultural stereotype.

In this article, I have attempted to approach the complex of phraseology and cultural stereotypes from various angles. After defining the interrelation between phraseological units and cultural stereotypes, the main types of cultural knowledge underlying phraseologies have been examined, followed by an outline of the types of phraseological units in the view of their connections with cultural aspects. A look at entire conceptual domains has shown that cultural phenomena are determinable at the levels of complete source concepts and semantic fields.

Consequently, the possibility of capturing aspects of a cultural stereotypes in the phraseological units by means of the analysis of cultural components and linguistic comparisons has revealed that phraseologies as the conventional figurative multi-word units which are passed on from generation to generation through continual repetition turn out to be especially suitable for exposing cultural relevant concepts.

Literature

1. Kipfer B. A. (2008): *Phraseology: Thousands of Bizarre Origins, Unexpected Connections, and Fascinating Facts about English's Best Expressions*. Published by Sourcebooks, Inc.
2. Allerton D. J., Nesselhauf N., Skandera P. (2004): *Phraseological Units: basic concepts and their application*. Schwabe
3. Dobrovolskii D. O., Piirainen E. (2005): *Figurative Language: Cross-cultural and cross-linguistic Perspectives*. Elsevier

4. Gill Ph. (2011): *Colouring meaning: Collocation and connotation in figurative language*. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

5. Granger S., Meunier F. (2008): *Phraseology: An Interdisciplinary Perspective*. John Benjamins Publishing Company

Фразеологические единицы и культурные стереотипы

Кварацхелия Натия Мамукаевна

Грузинский университет

Школа гуманитарных наук

Ул. Костава, 77а, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 599 249 895

E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

Резюме

Фразеологические единицы, в широком смысле этого понятия, удовлетворяют всем критериям многозначности и устойчивости, в то время, как фразеология, в узком смысле, требует наличия дополнительного критерия идиоматичности.

Несмотря на различные определения фразеологических единиц, предлагаемых в специальной литературе, совершенно ясно, что существует тесная связь между фразеологическими единицами и культурными стереотипами, это лучше и полнее всего отражается при помощи устойчивых идиоматических фраз, которые имеют тенденцию опираться, в основном, на образы, традиции или привычки, характерные для данной культуры. Фразеологические единицы являются неотъемлемой частью и, в некотором смысле, сокровищницей каждого языка. Они могут способствовать отображению долгой истории нации, уникальности ее культуры, жизни, традиций. Однако, все еще трудно провести четкую грани-

пу между образами, относящимися к более или менее универсальным аспектам человеческого мышления, а так же к чертам той или иной культуры.

Ключевые слова:

фразеологические единицы, культура, культурные стереотипы, фразеология, лингвистика, концепт.

ფრაზეოლოგიური ერთეულები და კულტურული სტერეოტიპები

ნათია კვარაცხელია
საქართველოს უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარული მეცნიერებათა სკოლა
კოსტავას ქ. 77ა, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 599 249 895
E-mail: natiakvaratskhelia@hotmail.com

რეზიუმე

ყველა ენაში არსებობს უამრავი მაგალითი იმ მრავალფეროვანი კონსტრუქციებისა, რომლებიც აკმაყოფილებენ ფრაზეოლოგიური ერთეულების ზოგადი კრიტერიუმების მოთხოვნებს. ისინი ფართო გაგებით აკმაყოფილებენ პოლილექსიკურობისა და მდგრადობის კრიტერიუმებს, მაშინ როცა ვიწრო გაგებით, ფრაზეოლოგიზმები მოითხოვენ იდიომატურობის დამატებით კრიტერიუმს.

მიუხედავად პროფესიულ ლიტერატურაში შემოთავაზებული ფრაზეოლოგიური ერთეულების მრავალფეროვანი განმარტებებისა, აშკარაა, რომ არსებობს მჭიდრო კავშირი ფრაზეოლოგიურ ერთეულებსა და კულტურულ სტერეოტიპებს შორის. ეს ყველაზე კარგად ვლინდება იმ იდიომატურ სტანდარტულ ფრაზებში, რომლებიც უმეტესწილად გამომდინარეობენ კონკრეტული კულტურისთვის დამახასიათებელი წარმოსახვების, ტრადიციებისა და ჩვევებისაგან. ფრაზეოლოგიურ ერთეულებს როგორც ყველა ენის განუყოფელ ნაწილსა და გარკვეული სახის საგანძურს შესწევთ ძალა ყველაზე საგრძნობი წვლილი შეიტანონ ერის ხანგრძლივი ისტორიის ასახვაში, მათი უნიკალური კულტურის, ცხოვრებისა და ტრადიციების გადმოცემაში. თუმცა, მკვეთრი სახის გაგება ადამიანის აზროვნების მეტ-ნაკლებად უნივერსალურ ასპექტებთან ასოცირებულ წარმოსახვებსა და კონკრეტული კულტურის მახასიათებლებს შორის ჯერ კიდევ რთულია.

საკვანძო სიტყვები:

ფრაზეოლოგიური ერთეულები, კულტურა, კულტურული სტერეოტიპები, ფრაზეოლოგია, ლინგვისტიკა, ცნება.

აღზრდის პრობლემა აღორძინებისა და განმანათლებლობის ეპოქათა ფრანგი ფილოსოფოსების მოღვაწეობაში

დარეჯან ლაბუჩიძე

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის

სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ფილოსოფიისა და სოციალურ

მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტი

ჯ. ბაგრატიონის ქ. №6, თბილისი,

საქართველო

ტელ.: 891 605 948

E-mail: dodolaboutchidze@yahoo.fr;

dodolaboutchidze@mail.ru

რეზიუმე

მოზარდის ჰუმანისტური იდეებითა და თავისუფლების სულისკვეთებით აღზრდის პრობლემა განსაკუთრებულ აქტუალობას იქენს აღორძინებისა და განმანათლებლობის ეპოქათა ფრანგი ფილოსოფოსების მოღვაწეობაში. ლიტერატურულ თუ ფილოსოფიურ თხზულებებში ისინი უხვად გვთავაზობენ თავიანთ მოსაზრებებს. საგანგებო განხილვის საგანია მონტენის მოძღვრების დიდაქტიკური ხასიათის ტენდენციები, რომლებიც ძალზე ორიგინალურადაა წარმოდგენილი ნაშრომში „ესეები“. ამ ნაშრომმა დიდი ზეგავლენა მოახდინა შემდგომი პერიოდის ფილოსოფოსებზე. მონტენმა, განმანათლებელთა დარად, სქოლაქტიზმის ფორმალური სწავლების მეთოდს დაუპირისპირა დოგმატიზმისაგან თავისუფალი რეალური სწავლების მეთოდი, რითაც სტიმული მისცა პედაგოგიური მოძღვრებისადმი ინტერესის გაძლიერებას.

საკვანძო სიტყვები:

აღზრდა, აღმზრდელი, სოციალური არსება, რეფლექსია, სწავლება.

შესავალი

საზოგადოების სიჯანსაღეს მის წევრ ინდივიდთა ზნეობა და მენტალიტეტი განსაზღვრავს. ამდენად, აღზრდის უმთავრესი მიზანი ადამიანის სოციალურ არსებად ჩამოყალიბებაა. საზოგადოდ, ცნობილია, რომ აზროვნების დასწავლა შეუძლებელია, მაგრამ შესაძლებელია აზროვნების სწორად შესწავლა. საზოგადოებაში კოლექტიურ ჩვევად ქცეული ადათ-წესები, ზნეობრივი ნორმები, რელიგიური წეს-ჩვეულებები და მითითებები აღზრდით შეიძინება და თაობიდან თაობას გადაეცემა. ჰერბერტ სპენსერი მომხრეა, რომ გონივრულმა აღზრდამ უკუაგდოს იძულების ხერხი და ბავშვებს მისცეს სრული თავისუფლება; ემილ დიურკემს კი სპენსერის თეორია მიაჩნია მხოლოდ ავტორის *Desideratum* –ად, რადგან ასეთი პედაგოგიური პრაქტიკა არასოდეს გამოუყენებია არც ერთ მისთვის ცნობილ ხალხს. დიურკემის თანახმად, წნეხი, რომელსაც ყოველწუთიერად განიცდის ბავშვი, ესაა სოციალური გარემოს ზეწოლა, რათა იგი თავისი დადგენილი ხატის მიხედვით ჩამოყალიბდეს. გარკვეული ხნის შემდეგ ასეთი იძულება აღარ იგრძნობა, რადგან აღზრდის წყალობით პიროვნებაში დამკვიდრებული მიდრეკილებები იძულებას აღარ საჭიროებს. (1, 41)

აღზრდის შესახებ მონტესკიეს შეხედულებებს აქტუალობას ანიჭებს ის გარემოება, რომ აღზრდის პროცესს იგი მოიაზრებს კარგი მოქალაქის ფორმირების საშუალებად, მეტადრე დემოკრატიული მმართველობის მქონე სახელმწიფოებში, სადაც სახელმწიფოს მართვა მინდობილი აქვს ყველა მოქალაქეს და კანონის უზენაესობა იქენს განსაკუთრებულ ძალას. პირველი კანონები, რომელთაც ჩვენ ჩვენი ცხოვრების მანძილზე ვღებულობთ, აღზრდის კანონებია,

ისინი ჩვენ მოქალაქეობისათვის გვაძაბებენ (2, 58). თუმცა დემოკრატიული მმართველობის (ისევე როგორც სხვა ყველაფრის) შენარჩუნებისათვის, მონტესკიეს აზრით, საჭიროა, რომ ის გიყვარდეს, ამდენად, აღზრდის მიზანი უნდა იყოს ამ სიყვარულის ჩაგონება. *ყველაფერი დამოკიდებულია იმაზე, თუ როგორ მოხერხდება სიყვარულის დამყარება რესპუბლიკაში* (2, 64). ცხადია, ამ საქმის შემსრულებლები არიან მშობლები და მასწავლებლები.

ძირითადი ნაწილი

ცნობილია, რომ აღორძინების ეპოქაში, საფრანგეთში ბავშვთა აღზრდის ნიმუშად თავად მონტენის აღზრდას არათუ ასახელებდნენ, არამედ ამის შესახებ წერდნენ კიდევ. საფრანგეთში მოღვაწე შოტლანდიელმა ჰუმანისტმა ჟორჟ ბიუკენენმა სწორად აღზრდის მაგალითად თავის თხზულებაში „ბიოგრაფიები“ მონტენის აღზრდა გამოიყენა. მონტენის მამამ საოცარი მზრუნველობა გამოიჩინა შვილისადმი; მან გაუიშვილს აღმზრდელებად შეურჩია ძალზე ღირსეული ადამიანები, რომლებიც ინდივიდუალურად ამეცადინებდნენ მონტენს და ბევრ ისეთ რამესაც ასწავლიდნენ, რასაც კოლეჯის პროგრამა არ ითვალისწინებდა; მათ იმდენად შეაყვარეს მას კითხვა, რომ, მონტენის სიტყვების თანახმად, *ჩემს აღმზრდელს რომ ჯიუტად და ძალით შეეწყვეტინებინა ეს გატაცება, კოლეჯიდან თითქმის ყველა ჩვენი ემაწვილი აზნაურის მსგავსად, წიგნებისადმი მხოლოდ სიძულვილი გამომყვებოდა. მაგრამ იგი საოცრად გონივრულად იქცეოდა, თავი ისე ეჭირა, თითქოს ვერაფერს ხედავდა* (7, 258). მამის მზრუნველობის დასტურად, მონტენი ერთ ასეთ ფაქტსაც იშველიებს: *რადგან დილით ბავშვებს უფრო ღრმა ძილით სძინავთ, ვიდრე მოზრდილებს, მოულოდნელად გაღვიძება და ძილის ძალით შეწყვეტინება ბავშ-*

ვის ფაქიზ ტვინზე უარყოფითად მოქმედებს; მამამ განკარგულება გასცა: ყოველ დილით რომელიმე მუსიკალური ინსტრუმენტის ხმას გავეღვიძებინე, გვერდით კი მუდამ ჩემი მსახური ყოფილიყო (7, 261).

საოცარი სითბოთი და სიყვარულით იხსენებს მამას ფრანგული განმანათლებლობის ერთ-ერთი დიდი წარმომადგენელი – ჟან ჟაკ რუსო: *მამაჩემი არ გამოირჩეოდა თანამოქალაქეთაგან, ისიც მათნაირი იყო; თავს საკუთარი მარჯვენით ირჩენდა* [რუსოს მამა მესაათე იყო; მთარგ.] *სულს კი ამადლებული ჭეშმარიტებებით ასაზრდოებდა; და მაინც ქვეყანა არ არის, მის საზოგადოებას, მასთან ურთიერთობას ყველაზე ღირსეული ადამიანები (თანაც საკუთარი სარგებლით) რომ არ ეძიებდნენ [...] მას კვლავაც ცოცხალს ვხედავ სამუშაო იარაღების გვერდით ტაციტუსის, პლუტარქესა და გროციუსის თხზულებებით, ხოლო მის ახლოს მისივე საყვარელ ვაჟს, რომელიც ძალზე მწირად იღებდა მამათაგან საუკეთესო მამის მოკრძალებულ დარიკებებს. მაინც ბედნიერი ვარ იმ განცდით, რომ, მანკიერებებისადმი გარკვეული მიდრეკილებების მიუხედავად, ძნელია სიყვარულით ნასაზრდოები აღზრდა სამუდამოდ გაქრეს* (3, 26).

აღზრდასთან დაკავშირებულ პრობლემათა დამაჯერებელ გადაჭრას შეეცადა მონტენი, რომლის დიდაქტიკური მოძღვრება შეიძლება გაიშალოს სამი ძირითადი საკითხის ირგვლივ: აღმზრდელის პიროვნება, აღზრდის მეთოდისა და ყრმის განათლების პროცესში ფილოსოფიის პრიმატი.

მონტენის ღრმა რწმენით, აღზრდისა და განათლების საბოლოო შედეგი დიდადა დამოკიდებული აღმზრდელის პიროვნებაზე, რომლის აღზრდის ობიექტი არის სამყაროს უმაღლესი ქმნილება – ადამიანი. *სასურველია აღმზრდელი იყოს უმაღლ ნიჭიერი, ვიდრე დიდი ცოდნის მქონე; მხოლოდ განსწავლულ აღმზრდელს, სჯობს ნიჭიერი და კარგი ჩვევების მქონე პიროვნება* (7,

268). ავტორის თანახმად, აღმზრდელს აღსაზრდელისადმი გულწრფელი სიყვარული, გულკეთილობა და ღმობიერება უნდა ასულდგმულებდეს. ხსენებული თვისებები მონტენს მიაჩნია წარმატების წინაპირობად; ხოლო ბავშვის უცოდველი ბუნება რომ არ დამახინჯდეს და შესაძლებლობა მიეცეს თავისუფლად გამოავლინოს თავისი მიდრეკილებები, მონტენს აუცილებელ პირობად მიაჩნია აღსაზრდელის ინდივიდუალური თვისებების, მისი ბუნებისა და სულიერი მოთხოვნილებების გათვალისწინება, რადგან *ძნელია, (თითქმის შეუძლებელია) ადამიანში იმის გარდაქმნა, რაც მასში ბუნებისმიერია*. კოლეჯებში ჰუმანიზმის სულისკვეთების გასაღვივებლად, მონტენი მოითხოვს სწავლა-აღზრდის მთელი პროცესი წარიმართოს ღმობიერებასთან შეზავებული სიმკაცრით. *უკუაგდეთ იძულება და ძალდატანება, ჩემი აზრით, ყველაზე მეტად ამ გზით ამახინჯებენ და რყვნიან ბავშვის სპეციალ ბუნებას; თუ გსურთ, რომ ბავშვს სირცხვილისა და დასჯის შიში ჰქონდეს, ნუ შეაჩვევთ ძალდატანებას, მიაჩვიეთ ოფლის ღვრასა და წესრიგს (7, 278).*

მონტენი სწავლების პროცესს მიიჩნევს აზროვნებაზე ორიენტირებულ მოღვაწეობად, რომელიც არ წარმოადგენს მხოლოდ ინფორმაციის მოგროვების პროცესს. მისი სურვილია, რომ კოლეჯი იყოს ცოდნის ნამდვილი სავანე, სადაც მიმზიდველ და სასიამოვნო გარემოში ბავშვები სასწავლო მასალას გააზრებულად შეითვისებენ; ყველაზე მეტად იგი ილაშქრებს იმხანად კოლეჯებში გამეფებული ზუთხვის წინააღმდეგ. მისი აზრით, ზეპირად დასწავლა ცოდნას არ ნიშნავს, *ესაა მხოლოდ მიბარებულის შენახვა მესხიერებაში. მხოლოდ წიგნებით შეძენილი განსწავლულობა უმწეოა. მიმაჩნია, რომ ეს სამკაულია და არა განათლების ბალავარი (7, 270)*. მონტენი ურჩევს აღმზრდელს იხელმძღვანელოს ბავშვის ბუნებასა და ფსიქოლოგიასთან შესაბამეული მეთოდით, რომლის

მიზანიც არის განსჯის უნარის განვითარება – ყრმას რეფლექსიისა და დამოუკიდებლად აზროვნებისაკენ რომ უბიძგებს. სწავლების პროცესში მან ხან საუბარს მიმართოს, ხან წიგნს, ზოგჯერ მარტო ავტორი მიუთითოს, ზოგჯერ წიგნის შინაარსი და თხზულების დედააზრიც გააცნოს; მხოლოდ იგი არ ლაპარაკობდეს და წყვეტდეს ყველაფერს, აღსაზრდელსაც უსმენდეს. საკუთარი მოსაზრების დასტურად მონტენს მოყავს, არამედ არკესილაესა და სოკრატეს მაგალითი, ძალთა თანაფარდობის შესანარჩუნებლად, თავდაპირველად მოწაფეებს რომ ალაპარაკებდნენ, შემდეგ კი თავიანთ მოსაზრებებს გამოთქვამდნენ, და დასძენს: *თანაფარდობის დაცვა, ჩემი აზრით, აღზრდის ერთ-ერთი ურთულესი ამოცანაა. აღზრდის პროცესში ბავშვის შესაძლებლობამდე დასვლა და ამ უკანასკნელით ხელმძღვანელობა, მხოლოდ ძლიერ და ამაღლებულ სულთა ხვედრია (7, 280)*, ახსნა-განმარტებათა თანმიმდევრობისას კი იგი პლატონის მეთოდით ხელმძღვანელობას სთავაზობს. სხვადასხვა საგანთა შეთავაზებისას ყრმა მათ შორის სხვაობის გამოვლინებას რომ შეაჩვიოს, აღმზრდელს ურჩევს საამისო მიგნების გზა ხან თავად მიუთითოს, ხან პირიქით – ბავშვს მოაძებნინოს, *რადგან განუსჯელად სხვისი აზრების გამოდევნება არაფრის ძიების ტოლფასია (7, 269)*, მოსწავლის მიერ შეთვისებული ცოდნის ხარისხზე კი იმსჯელოს არა მისი მეხსიერებით, არა მასალის დაზუთხვით, არამედ იმით, თუ რამდენად გააცნობიერა მან შეძენილი ცოდნა.

მონტენს არც მოზარდის ფიზიკური აღზრდა რჩება ყურადღების მიღმა. იგი ეთანხმება პლატონს, რომ ბავშვის გონებრივი განვითარების თანადროულად, აუცილებელია ზრუნვა მისი სხეულის განვითარებაზეც, რათა იგი იყოს ძლიერი ახალგაზრდა და არა გოგონასავით სათუთი დედიკოს ბიჭი. *უნდა აღვზარდოთ არა მხოლოდ სული ან მხოლოდ სხეული, არამედ ადამიანი, მისი*

ორად გაყოფა დაუშვებელია, მათი ცალ-ცალკე აღზრდა არ შეიძლება, ეს პროცესი უნდა წარმართოთ ერთდროულად, ერთ რვილში შებმული წყვილი ცხენით (7, 271). გონებისა და სხეულის თანადროულად ახალგაზრდის ზნეობაც რომ ყალიბდებოდეს, უმთავრეს მიზნად მონტენი მიიჩნევს საუბრებს სათნოებაზე, თავშეკავებასა და სამართლიანობაზე, კაცთმოყვარეობასა და სისხარბეზე, ანუ ისეთ საკითხებზე, რომლებიც მოაწესრიგებენ ყრმის ზნეებს და დაეხმარებიან მას ქედმაღლობის, მედიდურობის, პატივმოყვარეობის, სხვებისაგან გამორჩეულობისა და სხვებზე ჭკვიანად წარმოჩენის სურვილის, ერთი სიტყვით, იმ თვისებების დათრგუნვაში, სულის ნამცეცობაზე რომ მეტყველებს. ადამიანის ღირსებებისა და თვისებების შეფასებით კი ახალგაზრდა საკუთარ თავში აღძრავს ლტოლვას კარგისაკენ, სიძულვილს უარყოფითისადმი, რითაც ჭეშმარიტი და ურყევი ბედნიერება მიიღწევა. საკუთარ მოსაზრებათა მართებულობის დასტურად მონტენს მოხმობილი აქვს არისტოტელეს მაგალითი, რომელიც თავის მოწაფესთან, ალექსანდრე დიდთან უფრო მეტ დროს ვაჟკაცობაზე, სულგრძელობაზე, თავშეკავებასა და შეუპოვრობაზე საჭირო მითითებებს უთმობდა, ვიდრე სილოგიზმების შედგენასა და გეომეტრიის სწავლებას.

რეფლექსიის განვითარების საუკეთესო გზად კი მონტენი აღიარებს ფილოსოფიას, რომელიც ანტიკურ ეპოქაში სამართლიანად მიიჩნეოდა „მეცნიერებათა დედოფლად.“ მისი აზრით, ფილოსოფიის მითითებებს ბავშვებიც მოზრდილებივით საჭიროებენ. იგი აკრიტიკებს იმ ვაიფილოსოფოსებს, რომელთაც ვერ შეძლეს მისი სათნოების შეცნობა, უსახური, პირქუში ნიღაბი ააფარეს ფილოსოფიას და შიშის მომგვრელი იერით წარმოუდგენენ ბავშვს. *საოცარია, რომ ჩვენ საუკუნეში მოაზროვნეთათვის ფილოსოფია მნიშვნელობისაგან დაცლილი,*

ცარიელი სიტყვაა; მასში არავითარ ღირებულებას არ ხედავენ არც გამოყენებითი, არც გონებრივი თვალსაზრისით (7, 299).

აღზრდის მეთოდისა და აღმზრდელის პიროვნების თაობაზე გამოთქმული მრავალი ყურადსაღები მითითების შემდეგ, მონტენი კითხულობს, როგორ უნდა მოიქცეს აღმზრდელი, თუ, მისი მცდელობის მიუხედავად, აღსაზრდელი არ გაამართლებს მის იმედს. ამ კითხვის პასუხად მონტენი იშველიებს პლატონის ძალზე გონივრულ მოსაზრებას: *ცხოვრებაში ბავშვებს ადგილი არა მამის, არამედ საკუთარი ნიჭისა და უნარის მიხედვით უნდა დაეუქმებოდნენ და ურჩევს აღმზრდელს დროზე გაგზავნოს აღსაზრდელი (თუნდაც ჰერცოგის ვაჟიშვილი იყოს მისი მოწაფე), რომელიმე კომერციულ ქალაქში და მოწაფედ მიაბაროს კონდიტერს.*

დასკვნა

სოციალური არსების ჩამოსაყალიბებლად, აღორძინებისა და განმანათლებლობის ეპოქათა თვალსაჩინო ფრანგ მოაზროვნეებს ახალგაზრდის აღზრდისა და სწავლის პროცესი მართებულად მიაჩნიათ არა სასწავლო მასალის დაზუთხვად, არამედ რეფლექსიაზე ორიენტირებულ ცნობიერ და აქტიურ მოღვაწეობად. ფაქტობრივად, თავიანთი მოსაზრებებით მათ საზოგადოებას შესთავაზეს აღზრდისა და სწავლების ბევრად უფრო ბუნებრივი, ჰუმანისტურ პრინციპებზე დაფუძნებული მეთოდი, რომლის მთელი პათოსი მიმართული იყო შუა საუკუნეების სქოლასტიკურ-დოგმატური მეთოდის წინააღმდეგ.

ლიტერატურა

1. დიურკემი ე. (2001): *სოციოლოგიის მეთოდის წესები*. თბილისი
2. მონტესკიე შ. ლ. (1994): *კანონთა გონი*. თბილისი
3. რუსო ჟ. ჟ. (2009): *მსჯელობა ადა-*

მიანთა შორის უთანასწორობის დასაბამო-
სა და საფუძვლების შესახებ. თბილისი

4. თევზაძე გ. (2008): *აღორძინების ეპო-
ქის ფილოსოფია*. თბილისი

5. De Candolle. *Histoire des Sciences et des
Savants*. Paris. P U F , p. 263.

6. Durkheim E. (2004): *De la division du tra-
vail social*. Paris. P U F

7. Montaigne M. (2002): *Essais*, Livre pre-
mier. Paris. Publication L G F

Problem of Bringing up and Education in Works of French Philosophers of Renaissance and Illumination Epochs

Darejan Laboutchidze

Grigol Robakidze State University

Institute Of Philosophy And Social Sciences

6, Bagrationi St., Tbilisi, Georgia

Tel.: 891 605 948

Email: dodolaboutchidze@yahoo.fr;

dodolaboutchidze@mail.ru

Abstract

In the article it is marked that the problem of young people's bringing up with humanistic ideas and free spirit has become especially topical in the work of renaissance epoch French humanists. In their literature and philosophical works they offered numerous viewpoints. The subject of special discussion is didactic character trends in Monten's teaching, presented in a very original manner in his work "Essays". This work greatly influenced the philosophers of the later period. Monten put the free real teaching method against the scholastic formal teaching one, stimulating in this way increase of aspiration to pedagogical teaching. .

Keywords:

education, educator, social being, reflection, teaching.

Проблема воспитания и просвещения в деятельности французских философов в эпоху возрождения и просветительства

Лабучидзе Дареджан Акакиевна

Государственный университет им. Гр. Робакидзе

Институт философии и социальных наук

ул. Багратиони № 6, Тбилиси, Грузия

Тел.: 891 605 948

E-mail : dodolaboutchidze@yahoo.fr;

dodolaboutchidze@mail.ru

Резюме

В статье подчёркивается, что в творчестве французских философов эпох возрождения и просветительства особенно актуальна проблема воспитания и просвещения юношей в духе гуманитарных идей и свободы. В литературных произведениях и философских трудах они щедро предлагают свои соображения. Подчёркивается то обстоятельство, что с дидактической точки зрения, очень ценны те идеи, которые оригинально представлены в сочинении Монтена «Опыты», что его идеи, как и идеи просветителей, в большей степени способствовали развитию дидактического мышления, появлению интереса философов к методу воспитания свободного от догматизма схоластического метода.

Ключевые слова:

воспитание, социальное существо, рефлексия, воспитатель, просвещение.

გალაკტიონის შიში

ეთერ მგალობლიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 593 164 193
E-mail: etery.mgaloblishvili@yahoo.com

რეზიუმე

გალაკტიონის შემოქმედების სირთულე და სიღიაღე ხშირად მისი ლექსების მრავალმხრივ გაგებას განაპირობებს. ამის ერთ-ერთი ნიმუშია „შიში“ და „კოშკი“. ორივე ლექსს ლაიტმოტივად გასდევს სიკვდილის შიში, რომელიც შეფარვით, გამოსახვის რთული მხატვრული ხერხებითაა გადმოცემული, რაც ჩვეულებრივ ადამიანურ განწყობილებებს, რეალურ სურათებს მისტიკურად აქცევს და შინაარსის არაერთგვაროვანი აღქმის საფუძველს იძლევა.

საკვანძო სიტყვები:

გალაკტიონ ტაბიძე, სიკვდილის შიში, „შიში“, „კოშკი“, ქოლერის ეპიდემია, სიკვდილის სიმბოლო.

შესავალი

გალაკტიონ ტაბიძის ადრეული პერიოდის შემოქმედების კვლევის დროს, ყურადღებას იქცევს პოეტის არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება სიკვდილისადმი. გალაკტიონის მიერ სიკვდილი ზოგჯერ აღიქმება არა როგორც ტრაგიკული მოვლენა, არამედ როგორც ამქვეყნიური ტანჯვა-წამებისაგან განთავისუფლების, სულის ხსნის გზა. ხშირად კი პოეტის წარმოსახვაში სიკვდილი შემადრწუნებელ შიშს, ტკივილსა და

უდიდეს სევდას უკავშირდება. სიკვდილისა და მისი თანმხლები მოვლენების ფილოსოფიური გააზრებით გამოწვეული დაუძლეველი მწუხარება და უიმედობაა გადმოცემული ლექსში „ათოვდა ზამთრის ბაღებს“. სიკვდილის შედეგების გაცნობიერებით ნასაზრდოები სევდითა და მეღანქოლითაა გამსჭვალული ასევე ლექსები „სასაფლაოზე“, „ოჰ, სად, სადაა მისი საფლაო“, „დიდი ხანია“. სიკვდილის მოლოდინის შიშითაა სავსე „კოშკი“ და „შიში“. ამ თვალსაზრისით, ყურადღებას სწორედ ამ ორ ლექსზე შევაჩერებთ.

ძირითადი ნაწილი

ცნობილი ლიტერატურათმცოდნე და კრიტიკოსი, გურამ ასათიანი გალაკტიონის „შიშს“ პირველი მსოფლიო ომის თემისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა რიგს მიაკუთვნებს. განიხილავს რა აღნიშნულ ლექსს როგორც პირველი მსოფლიო ომის თემაზე შექმნილ ნიმუშს, იგი აღნიშნავს: „ომი გალაკტიონ ტაბიძეს წარმოუდგენია ძველი სამყაროს – გადაგვარებული ცივილიზაციის, „ბებერი“ ქალაქების მსხვრევისა და განადგურების მისტიკურ სურათად, რომელიც მას თავისებურ დემონურ „სიამოვნებას“ ანიჭებს. აქ ფანტაზია და რეალობა კვლავ არეულია ერთმანეთში, ხოლო პოეტი მათი გულგრილი „ცბიერი“ მჭვრეტელის როლში გამოდის. ომი დანახულია როგორც სცენა, ბუტაფორია, თეატრალური წარმოდგენა, რომელსაც მისტიკური რეჟისორები მართავენ“ [1].

როგორც ცნობილია, გალაკტიონის ლექსი „შიში“ დაიწერა 1919 წელს. სწორედ იმ დროს, როდესაც საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში სხვადასხვა ინფექციური დაავადებები მძვინვარებდა და მოსახლეობას მუსრს ავლებდა. 1918-19 წლების ქართულ

პერიოდიკაში სისტემატურად ვხვდებით შემდეგი სათაურის წერილებს: „ხოლერა“, „პარტახტიანი ტიფი“, „ჟამი, შავი ჭირი“, „ხოლერა და მასთან ბრძოლა“, „ხოლერა კახეთში“ და სხვ., რომლებშიც აღწერილია დაავადების წარმოშობი მიზეზები, საქართველოში ქოლერის გავრცელების საშინელი შედეგები და მოცემულია მისი პროფილაქტიკის საშუალებები.

სავსებით ბუნებრივია, რომ ეპოქის ამ საზარელმა მოვლენამ, რომლის მიზეზები პირველი მსოფლიო ომის შედეგები – შიმშილი, უსახლკარობა, უსუფთაობა იყო, ქართველი პოეტის შემოქმედებაშიც, კონკრეტულად კი ლექსში „შიში“ კპოვა გამოდახილი.

აღნიშნულ ლექსში რეალური სინამდვილის (უეცარი სიკვდილი, ჟამიანობის მოლოდინის შიშით შეპყრობილ ადამიანთა განცდები, დაცარიელებული ქალაქი) ამსახველი სურათები იმდენად მძაფრი და შთამბეჭდავია, ლექსის წაკითხვისთანავე ცხადი ხდება, რომ „შიში“ საქართველოში გავრცელებულ ქოლერის ეპიდემიასა და მის შედეგებს აღწერს. ნიმუშად მოგვაქვს სტროფები, სადაც პირდაპირ ქოლერის ეპიდემიაზეა საუბარი:

ქალაქში შიშია,
ქუჩებს და მოედნებს
ბურჟუდ და მოლიერად
მოედო ხოლერა.
.....
და როგორც მხედრები,
როგორც ცაიერად,
მეწყერად, სამუშად
გვედება ეს ჭირი.
მზე ჩავა, ამოვა,
ყოველთვის შავია!
ნიავიც სავსეა
ხოლერით!
.....
მთვარესაც ედება
ბაცილა!

ფანჯრებზე ფარდები
არ შეირხევა.
გადადგამს ერთ ნაბიჯს
სრულიად ცოცხალი
და უცებ ეცემა. [2]

გარდა იმისა, რომ ტექსტში ყოველგვარი „იდუმალი მინიშნებების“ გარეშე ქოლერაზე, მისი მოახლოების გამო აღძრული „შიშის ციებაზე“ საუბარი, გალაკტიონ ტაბიძის 1919 წელს გამოცემულ კრებულში „არტისტული ყვავილები“, სარჩევში დასათაურებულია როგორც „შიში ხოლერის გამო“.

როგორც ირკვევა, გალაკტიონ ტაბიძის „შიში“ პირველი მსოფლიო ომის თემას კი არ ეძღვნება, არამედ მას საქართველოში 1918-19 წლებში გავრცელებული ქოლერის ეპიდემია უდევს საფუძვლად. მაგრამ, მოცემულ შემთხვევაში, მთავარია არა ლექსის შექმნის რეალური საფუძველი, არამედ მასში გადმოცემული განწყობილებები, განცდები.

გალაკტიონის შემოქმედების სირთულე და სიდიადე ხშირად მის ნაწარმოებთა მრავალმხრივი გაგების საფუძველს იძლევა, მაგრამ, უნდა ითქვას, რომ „შიშიში“ ერთი კონკრეტული განწყობილება აშკარად იკვეთება: მთელი ლექსის მანძილზე ნათლად იჩენს თავს შემადრწუნებელი შიში ქოლერისადმი როგორც სიკვდილის სიმბოლოსადმი. სიკვდილის შიში, მისი მტკივნეული განცდა არა თუ უცხო, არამედ ორგანულია გალაკტიონისთვის, მაგრამ პოეტი ლექსში ამ განწყობილების შეფარვით ბუნდოვნად გაცხადებას ესწრაფვის, ამიტომაც იგი გამოსახვის რთულ საშუალებებს მიმართავს: „და თეთრი ეტლები მიჰქრიან. სკდებიან კედლები, მე მიფიქრია: ამნაირ დღეებზე ჩუმი და ცბიერად. ცხედრები, ცხედრები... ხოლერა, ხოლერა“. სწორედ, გალაკტიონისეული გამოსახვის გართულებული ფორმები ჩვეულებრივ ადამიანურ განწყობილე-

ბებს, განცდებს გამოუცნობ საბურველში ახვევს, რეალურ სურათებს მისტიკურად აქცევს, რაც ლექსის არაერთგვაროვანი აღქმის საფუძველს იძლევა.

გალაკტიონის „კოშკიც“, „შიშის“ მსგავსად, სულისშემძვრელი შიშითაა გამსჭვალული. მთელი ლექსი ავისმომასწავებელი წინათგრძნობის შიშით შეპყრობილი ადამიანის სულიერ მდგომარეობას გადმოსცემს. კოშკის სიძველე და მისტიკურობა, მასში გამეფებული ატმოსფერო, გამოუცნობი დარდი და ვარამი ამ საგვარეულო სახლის სიმბოლურობაზე იმთავითვე მიგვანიშნებს.

„კოშკის“ ლირიკული გმირის დრმა რწმენით საგვარეულო სახლსა და მის მობინადრეს შორის არსებობს დიდი მსგავსება, ფარული ურთიერთკავშირი, რაც განსაკუთრებულ მგრძობელობასთან ერთად ცრურწმენითაც არის ნასაზრდოები. საგნობრივ სამყაროს – სახლს – და ცოცხალ არსებას – ადამიანს – შორის საერთო სულის, მსგავსების, არარსებული კავშირების დაძვბნის შედეგია ის, რომ კოშკის სარკმელთა ცვენა ლირიკული გმირის მოახლოებულ პიროვნულ დაღუპვას მოასწავებს. ავბედობის წინათგრძნობის, პიროვნული დაღუპვის ეს შემადრწუნებელი შიში გასდევს მთელ ამ ლექსს ლაიტმოტივად:

ინგრევა კოშკი საუკუნით აშენებული!

წინაპართაგან მოტანილი ძვირფას ბროლებით,

ცვივა სარკმლები ბედისწერით დაშინებული,

დაშინებული ბედისწერის გამოქროლუბით.

ინგრევა კოშკი სიყვარულით აშენებული, ვით ძველი რომი, ან ბაგრატის კოშკი – ტაძარი,

სახე გამხდარი, გესლიანად გაცინებული აქ ისევ გაჩნდა შიშის ლანდი უზარმაზარი:

კოშკის ძველისძველ ფოლიანტზე რაღაც დასწერა

და შემოსახა გამოუცნობ ნების რკალე-ბით...

ალბათ მოხდება სასწაული საბედისწერო...

ნუთუ არავის, არავის არ შევებრალებით? [3].

ლექსში ურვისა და მწუხარების მიზეზი უღალდ შიშია, თუმცა მისი სათავე ერთი შეხედვით არ ჩანს. მაგრამ, ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ „კოშკში“ შიშის საფუძველი გაურკვეველია. ლექსში შიშის მიზეზი, ლირიკული გმირის მიერ აშკარად გაცნობიერებულია, მხოლოდ აქ კიდევ უფრო შეფარვით არის გამოქვავებული, ვიდრე „შიშში“. ამის გამო „კოშკში“ შიშის საფუძვლის წვდომა, მკითხველის მიერ გონების მეტ დაძაბვას მოითხოვს. „კოშკშიც“ შიშის საფუძველი რომ სიკვდილია, უფრო მეტად კი სიკვდილის შიში, ჩანს ლექსის ბოლო სტროფში: „მოჰყვები ქვეშ ამ უხეშ კედლებს ჩუმ ხეტიალით - მესაუბრება წინათგრძნობა დაჟინებული...“.

ხოლო „კოშკის“ ბოლო სტრიქონის სიტყვები: „აჰა! ყრუ რყევით, ხმაურობით, გრგვინვა-გრიალით დაეცა კოშკი, სიყვარულით აშენებული!“ – წინაპართა სიძლიერისა და დიდების გაქრობასთან ერთად, მისი უკანასკნელი მობინადრის დაცემაზეც მიგვანიშნებს.

დასკვნა

ამგვარად, განხილული ორი ლექსიდანაც აშკარად იკვეთება, რომ გალაკტიონის სიკვდილის შიში ქვეცნობიერად ხშირად თან დასდევს, მის მგრძობიარე, უფაქიხეს სულს სიმშვიდეს უკარგავს და აფორიაქებს, თუმცა პოეტი თავის წარმოსახვაში ზოგჯერ სიკვდილსაც ამარცხებს და უჩვეულო პათოსით აცხადებს, რომ „სიკვდილის გზა არრა არის, ვარდისფერ გზის გარდა“.

ლიტერატურა

1. ასათიანი გ. (1977): კრიტიკული დიალოგები, წერილები, პორტრეტები, ესკიზები. თბილისი. „საბჭოთა საქართველო“. გვ. 287
2. ტაბიძე გ. (1973): „შიში“. რჩეული. თბილისი. „საბჭოთა საქართველო“. გვ. 168-170
3. იქვე, „კოშკი“, გვ. 89-90.

Galaktioni's Fear

Eter Mgaloblishvili

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel: 593 164 193

E-mail: etery.mgaloblishvili@yahoo.com

Abstract

There is stated that multifarious understanding Galaktioni's poetry is determined by the complicity and majesty of his creative work. One of the examples of this statement is „The Fear” and „The Castle”. The leitmotif of both verses is the fear of death which is expressed imperceptibly, with complicated artistic ways. That is what turns usual human mood, real pictures into mystique and determines multi-sided understanding of the content.

Keywords:

Galaktion Tabidze, death fear, „Fear“, „Custel“, cholera's epidemic, death simbol.

Страх Галактиона

Мгалоблишвили Этери Аполлоновна

Грузинский Технический Университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел: 593 164 193

E-mail: etery.mgaloblishvili@yahoo.com

Резюме

Многосторонность восприятия стихотворений Галактиона обуславливается величием и сложностью его творчества. Наглядным примером этого является «Страх» и «Замок», лейтмотивом, который сопутствует обоим стихотворениям, является страх смерти, который передан, хотя и скрытно, сложными художественными средствами изображения, что делает мистическими реальные картины, обычные человеческие настроения и дает основу для неоднородного восприятия содержания.

Ключевые слова:

Галактион Табидзе, страх смерти, «Страх», «Замок», эпидемия холеры, символ смерти.

Mind Style as Reflection of Author's Inner World

Marina Zoranyan
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 593 783 826
E-mail: marinaziger@gmail.com

Abstract

The paper views the concept of mind style in literary stylistics. The notion of “mind style” was introduced by Roger Fowler in order to capture “any distinctive linguistic representation of an individual mental self”. Basically, mind style refers to the idiosyncratic world view of a character or narrator, shown through the linguistic structure of a text. The adequate understanding of the text depends on the knowledge of the narrator's mind style.

Keywords:

mind style, world view, discourse structure, fictional world, cognitive style, idiosyncratic world view.

Introduction

One of the main attractions of reading fiction is that it can give us a convincing and involving impression of what it is like to be somebody else – to do, feel and think things that are not part of our own personal experience. More specifically, a crucial part of the suspension of disbelief that is associated with the reading of fiction is the possibility of accessing directly the minds of characters, primarily when a third-person, omniscient narrator tells us about characters' mental events or allows us to “listen in” to what a character is thinking (see D. Cohn [1978]; K.Hamburger [1973]; D.Lodge [2002]).¹ As D. Cohn and others point out, third-person omniscient narrators have a special and unique status, which allows them to provide direct and complete access

to characters' minds (assuming, of course, that the narrator is reliable). First-person narrators, in contrast, are normally subject to the same constraints of memory and self-awareness as ordinary human beings, and hence can only provide a limited view of their own past mental states and events (even though they experienced them directly).

In recent years, the notions of mind and consciousness have become increasingly central to the concerns of narratologists, and have been included within several influential definitions of narrative fiction itself. M. Fludernik (1996:12), for example, defines “narrativity” in terms of “experientiality”, and goes on to add: since humans are conscious human beings, (narrative) experientiality always implies – and sometimes emphatically foregrounds – the protagonist's consciousness. (1996:30)

Fludernik (1996:27) acknowledges that the centrality of consciousness in her theory of narrative is closely related to the prominence of the representation of consciousness in 20th century fiction, and goes as far as saying that, in her view, narrative only came to full maturity when 20th century novelists began to foreground consciousness in their writing.

The evidence of how a linguistic approach can explain an interpretation of a literary text can be seen if we consider R. Fowler's notion of **mind style**. The notion of “mind style” was introduced by Fowler in order to capture “any distinctive linguistic representation of an individual mental self” (Fowler, 1983: 103).

Main Body

Leech G.N. and Short M.H. made a great contribution to the development of the concept of mind style (Leech and Short, 1981). Their discussion of mind style is based on a fundamental distinction between a (fictional) “world” and a “world view”: “the fictional world is *what* is apprehended, whereas our present concern is with *how* that world is apprehended, or conceptualized” (Leech and Short, 1981:187).

Leech and Short adopted Fowler's term "mind style" in preference to "world view" and provide a quotation from Fowler that spells out how mind styles are projected via systematic linguistic and textual patterns: "cumulatively, consistent structural options, agreeing in cutting the presented world to one pattern or another, give rise to an impression of a world-view, what I shall call a "mind style" (Fowler, 1983:76).

Leech and Short point out that the notion of mind style can be applied at all levels of what they later call the "discourse structure" of novels, so that it is possible to study the mind styles of authors, narrators and characters. They also note that, in principle at least, the concept of mind style potentially applies to all texts, since "even in apparently normal pieces of writing, the writer slants us towards a particular "mental set" (Leech and Short, 1981:188). This leads Leech and Short to demonstrate the possibility of a cline "from mind styles which can easily strike a reader as natural and uncontrived [...], to those which clearly impose an unorthodox conception of the fictional world" (Leech and Short, 1981: 188-9).

Leech and Short subsequently proposed a cline from "normal," "natural," "uncontrived" mind styles at one end, to, at the other end, "unusual" mind styles, "which clearly impose an unorthodox conception of the fictional world" ((Leech and Short, 1981:151, 188-189). The studies of mind style tend to focus on narrators and characters that fall at the "unorthodox" end of the scale, such as, for example, Lok in W. Golding's *The Inheritors* (M.A.K. Halliday, "Literary Style"; Leech and Short; R. Fowler, *Linguistic Criticism*), Benjy in Faulkner's *The Sound and the Fury* (Leech and Short; R. Fowler, *Linguistic Criticism*), and Bromden in K. Kesey's *One Flew Over the Cuckoo 's Nest* (E. Semino and K. Swindhurst).

The need to focus on how systematic linguistic choices reflect the workings of individual minds becomes increasingly more obvious as Leech and Short move towards the "unorthodox" end of the cline. As Short has subsequently noted, "the more normal the choices become, the less force the mind-style concept tends to have" (Short, 1994: 2505).

Basically, mind style refers to the idiosyncratic world view of a character or narrator, shown through the linguistic structure of a text. The adequate understanding of the text depends on the knowledge of the narrator's mind style. Leech and Short (1981, 2007) explain the concept through an extract from W. Faulkner's *The Sound and the Fury*. The narrator of the extract below is Benjy, a young man with the mental age of a child, whose unusual view of the world is reflected through the linguistic choices he makes when describing the game of golf he is watching:

"Through the fence between the curling flower spaces, I could see them hitting. They were coming toward were the flag was and I went along the fence. Luster was hunting in the grass by the flower tree. They took the flag out, and they were hitting. Then they put the flag back and they went to the table, and he hit and the other hit. Then they went on, and I went along the fence. Luster came away from the flower tree and we went along the fence and they stopped and we stopped and I looked through the fence while Luster was hunting in the grass. " (Faulkner, 1987: 3)

Benjy is watching a game of golf, but this is not immediately obvious from his description of what he sees, so that readers are likely to (a) experience some degree of confusion on a first reading, and (b) conclude that Benjy has some kind of mental limitation (even before this is made explicit in the narrative itself). Leech and Short show that this is achieved, first and foremost, by the simplicity, idiosyncrasies and limitations of Benjy's lexis and syntax. They also point out some oddities in Benjy's use of pronouns, and generally in the way in which his narrative fails to distinguish explicitly between old and new information, and between major and minor information.

We can notice, that Benjy does not use any of the lexical items associated with the game of golf; For instance, he uses the word **table** instead of **tee** (A tee is a stand used to support a stationary ball so that the player can strike it, particularly in golf). He uses the transitive verb **hit**, which we would normally ex-

pect to have an object, as though it is intransitive and does not need an object. This reflects Benjy's lack of understanding of **the concept of cause and effect**. The hitting that he witnesses is, for him, to no purpose; there is, literally, no object to the men's activity.

However, Benjy's narrative does not simply convey an impression of a somewhat limited mind, but also a potentially poetic sense of the freshness of reality when observed through a mind who lacks our normal categories and rationality: "the poetry is particularly noticeable in phrases like "between the curling flower spaces" and "a bird slanting and tilting". Leech and Short have pointed out that the language used in *The Sound and the Fury* to convey Benjy's "childlike vision" "borders on poetry in recapturing a pristine awareness of things" (Leech and Short, 1981: 207). In other words, the presentation of nonstandard mental functioning, or of unusual mind styles, can have a "deautomatizing" or "schema refreshing" effect on readers (Cook, 1994)) who are exposed to ways of making sense of experience that they perceive as different from their own and hence have the opportunity to consider afresh their understanding of the world and of "normality".

The reasons why such explanations of literary effects attracted early stylisticians were various. It meant that some attention could be given to the question of whether "literariness" was indeed a linguistic phenomenon, and to what extent features that were to be found in poetry were also to be found in other texts, such as advertisements, sermons, speeches of all kinds, etc.

Let's view an example of mind style from a retirement announcement in a Huddersfield University staff newsletter. The final word has been blanked out here, and it is probably fair to say that most people, if asked would guess that the last word is likely to be "family" or "children" or such like.

"Stephen intends to spend more time with his wife and _____."

The reason that most people would choose a noun relating to family members to fill in the blank slot

is again because of common collocational patterns. There is a restricted set of words that we would expect to follow "wife and". The fact is, that the word in the original announcement was "caravan". It is used for humorous effect, largely because the word "caravan" is foregrounded as the result of not conforming to our expectations for this frame. This unusual collocation where "caravan" is put on a par with children and other family members, makes us think of the sort of person who would care as much for a caravan as for members of his family (depending on the cultural scheme of the reader, the word "caravan" may also have certain negative connotations, perhaps coming from long-remembered childhood holidays). It turns out that the features common to literary texts turn up just as much in non-literary texts too, though here we don't consider the literary value of such language use.

Conclusion

The notion of "mind style" introduced by Fowler and developed by Leech and Short permits us, on the one hand to better understand the fiction text and, on the other hand, to have an insight in the authors' soul. The notion of mind style can be applied at all levels of the "discourse structure" of novels, so that it is possible to study the mind styles of authors, narrators and characters. The studies of mind style tend to focus on narrators and characters that fall at the "unorthodox" end of the scale "normal a unusual". It can be applied to non-fiction (advertisement) text as well.

Literature

1. Cohn D. (1978): *Transparent Minds: Narrative Modes for Presenting Consciousness in Fiction*. Princeton, N.J.: Princeton UP
2. Cook G. (1994): *Discourse and Literature*. Oxford: Oxford UP
3. Faulkner W. (1987 [1929]): *The Sound and the Fury*. New York: Vintage
4. Fludernik M. (1996): *Towards a "Natural"*

Narratology. London: Routledge

5. Fowler R. (1983): *Linguistics and the Novel*. London: Methuen, 2nd. ed., 101-103

6. Hamburger K. (1973): *The Logic of Literature*, Bloomington: Indiana UP

7. Leech G. N., Short M. H. (1981): *Style in Fiction*. London: Longman

8. Leech G. N., Short M. H. (2007): *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. 2nd ed. London : Pearson Education

9. Lodge D. (2002): *Consciousness and the Novel*. London: Secker and Warburg

10. Semino E. (2002): "A Cognitive Stylistic Approach to Mind Style in Narrative Fiction." *Cognitive Stylistics: Language and Cognition in Text Analysis*. Amsterdam: John Benjamins, 95-122

11. Semino E. (2005): "Mind style." *Elsevier Encyclopaedia of Language and Linguistics*, 142-48

12. Shor, M. (1994): "Mind-Style." *Encyclopaedia of Language and Linguistic*. Ed. Roger E. Asher. Oxford: Pergamon, 2504-05

გონების სტილი როგორც ავტორის შიდა სამყაროს ასახვა

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია გონების სტილის ცნება ლიტერატურულ სტილისტიკაში. იგი შემოტანილი იყო როჯერ ფაულერის მიერ იმისათვის, რომ აესახა "ნებისმიერი განსხვავებული პიროვნული მენტალური სახის ლინგვისტური რეპრეზენტაცია". ძირითადად გონების სტილი ეხება მოქმედი პირის ან მოხრობლის იდიოსინკრეტულ შეხედულებას

სამყაროზე, რომელიც ნახვენებია ტექსტის ლინგვისტური სტრუქტურის მეშვეობით. ტექსტის ადეკვატური გაგება დამოკიდებულია ავტორის გონების სტილზე.

საკვანძო სიტყვები:

გონების სტილი, მსოფლმხედველობა, დისკურსის სტრუქტურა, მხატვრული სამყარო, შემეცნებითი სტილი, იდიოსინკრეტული მსოფლმხედველობა.

Стиль разума как отображение внутреннего мира автора

Зоранян Марина Георгиевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

Резюме

Статья рассматривает понятие „стиль разума“ в литературной стилистике. Оно было введено Роджером Фаулером, что бы уловить „любое отличительное языковое представление индивидуального психического я“. В своей основе стиль разума относится к идиосинкретическому мировоззрению персонажа или рассказчика, показанному через лингвистическую структуру текста. Адекватное (соответствующее) понимание зависит от знания „стиля разума“ рассказчика.

Ключевые слова:

стиль разума, мировоззрение, структура дискурса, мир художественной литературы, познавательный мир, идиосинкретическое мировоззрение.

არსებითი სახელებისა და პირის ნაცვალსახელების შეპირისპირება ზმნიზედურ ნაცვალსახელებთან

თამარ ქაცანაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ი. ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 595 223 723
E-mail: t_katsanashvili@yahoo.fr

რეზიუმე

ფრანგულ ენაში სულიერ და უსულო არსებით სახელებს შორის არსებული შეპირისპირება განსაზღვრულ წესებს ექვემდებარება **პირის ნაცვალსახელთა** და **ზმნიზედურ ნაცვალსახელთა** შერჩევას. მოცემული ენის ლინგვისტურ სისტემაში დაპირისპირება სულიერი/უსულო არ არის სტაბილური და ერთგვაროვანი, რაც მეტად პრობლემატურს ხდის აღნიშნული ნაცვალსახელების ოპოზიციის საკითხს.

სტატიაში გაანალიზებულია სულიერი და უსულო არსებითი სახელებისა და პირის ნაცვალსახელების en და y ზმნიზედური ნაცვალსახელებით ჩანაცვლების სხვადასხვა შემთხვევა და კონკრეტულ მაგალითებზე დაყრდნობით განხილულია მათი ურთიერთშეპირისპირების საინტერესო დეტალები.

სტატიის მიზანია იმ პრობლემურ საკითხთა შესწავლა-ანალიზი, რაც დასახელებულ ნაცვალსახელთა ხმარების წესების რეალიზებისას იკვეთება.

საკვანძო სიტყვები:

ზმნიზედური ნაცვალსახელები, არსებითი სახელები, პირის ნაცვალსახელები, სულიერი/უსულო, შეპირისპირება, გრამატიკა.

შესავალი

ფრანგულ ენაში სემანტიკური კატეგორიზაციის მიხედვით განასხვავებენ სულიერ და უსულო არსებით სახელებს. გრამატიკულად არსებით სახელებს შორის მოცემული ნიშნით შეპირისპირება კომუტაციებისა და ტრანსფორმაციების მეშვეობით ხორციელდება.

სულიერ და უსულო არსებით სახელებს შორის გრამატიკული შეპირისპირება ყველაზე თვალსაჩინოა სქესის კატეგორიაში. სულიერი არსებითი სახელების შემთხვევაში, მამრობითსა და მდედრობითს შორის შეპირისპირება რომელიმე მორფემის ვარიაციით (მაგ.: *le/la locataire; ami/amié; compte/comptesse* და ა.შ.) ან სეგმენტალური ვარიაციით (მაგ.: *frère/sœur*) ხდება. უსულო არსებით სახელებში სქესი წინასწარ განსაზღვრულ, უცვლელ კატეგორიას წარმოადგენს (მაგალითად, ცნობილია, რომ *le bureau* მამრობითი სქესის სახელია, ხოლო *la table* – მდედრობითის).

სულიერ და უსულო არსებით სახელებს შორის აღნიშნული ოპოზიცია განსაზღვრულ წესებს ექვემდებარება **პირის ნაცვალსახელთა** და **ზმნიზედურ ნაცვალსახელთა** ხმარებისას.

ძირითადი ნაწილი

ფრანგულ ენაში დაპირისპირება A/I (პირობითად A = Animé, სულიერი; I = Inanimé, უსულო) არ არის სტაბილური და ერთგვაროვანი. აქედან გამომდინარე, მეტად პრობლემატურია ზმნიზედური ნაცვალსახელებისა და პირის ნაცვალსახელების ურთიერთშეპირისპირების საკითხი.

მესამე პირის ნაცვალსახელებს, A/I გასამიჯნად არ გააჩნია ფორმათა ორმაგი სერია. როგორც სულიერი, ასევე უსულო სუბიექტისა და ობიექტის ფუნქციებს თანაბარწილად ითავსებენ შემდეგი ნაცვალსახელები : il (s)/elle (s), le, la, les.

ზმნიზედური ნაცვალსახელების en-ისა და y-ის შემთხვევაში კი საშუალება გვეძლევა ერთმანეთს შევუპირისპიროთ *lui A/en I* და *lui A/y I* კლასები.

ზმნიზედური ნაცვალსახელები en და y უპირისპირდებიან პირის დამატება–ნაცვალსახელებს *lui, elle (s), eux, à lui, à elle (s), à eux* როგორც ფორმით, ასევე ფუნქციურად:

✓ En –სა და y–ს არ გააჩნია არც სქესი და არც რიცხვი, მაშინ როდესაც პირის ნაცვალსახელები ატარებენ აღნიშნული გრამატიკული კატეგორიების ნიშნებს.

✓ მესამე პირის ნაცვალსახელი *lui* ოპოზიციაშია *me, moi, te, toi*–სთან. En და y ამ სისტემის მიღმა რჩებიან და წარმოგიდგებიანად სქესის, რიცხვისა და პირის თვალსაზრისით ძირეულად ნეიტრალურ ნაცვალსახელები. ამასთან, ვინაიდან ეს უკანასკნელი მუდამ ზმნის წინ იხმარებიან, უმახვილო (დამოკიდებულ) ნაცვალსახელებს წარმოადგენენ.

✓ ზმნიზედურ ნაცვალსახელებს აქვთ ფიქსირებული ადგილი, მაშინ, როდესაც პირის ნაცვალსახელები მოძრაობენ. *Lui, elle (s), eux*-ს ნებისმიერ წინდებულთან ვხვდებით. En კი *de* + არსებითი სახელის შემცვლელია. Y-ს სხვადასხვა წინდებულის ჩანაცვლება შეუძლია (მაგალითად : *à lui, en lui, sur lui* და ა.შ.).

✓ En და y ნაცვალსახელები ძირითადად უსულო ობიექტებს ცვლიან, ხოლო პირის ნაცვალსახელები – სულიერებს.

ზმნიზედურ ნაცვალსახელებსა და პირის ნაცვალსახელებს შორის მეტოქეობა არა მხოლოდ მესამე, არამედ ზოგჯერ პირველ და მეორე პირთანაც არსებობს და ხშირად სულიერი/უსულოს ოპოზიციას არ ემყარება.

ასეთ შემთხვევაში ყურადღება უნდა გამახვილდეს შემდეგ ორ გარემოებაზე:

1. როდესაც en და y ნაცვალსახელები აღმნიშნავს აღმნიშნულ სახელებს წარმოგიდგენენ და ოპოზიციათა ორ მწკრივს ქმნიან : ა) *le, la, les / en; ბ) de moi, de toi, de lui, de nous, de vous, d'eux, d'elles / en; à moi, à toi, à lui, à nous, à vous, à eux, à elles / y; de chez moi, toi, lui, nous, vous, eux, elles / en; chez moi, toi, lui, nous, vous, eux, elles / y.*

2. En და y კონკურენციას უწევენ მესამე პირის ნაცვალსახელებს : *lui, leur, elle (s), eux*. ოპოზიცია *le, la, les / en* ხორციელდება ორ შემთხვევაში:

✓ როდესაც en არის ზმნის დამატება ან ახლავს უპირო ზმნას;

✓ როდესაც en უსწრებს *voici*-სა და *voilà*-ს.

ძველი ფრანგულიდან მოყოლებული, en გამოიყენება ზმნის დამატებად ან ახლავს უპირო ზმნას და გაიაზრება როგორც მთელის გარკვეული ნაწილი, რაც მას უპირისპირებს *le, la, les* ნაცვალსახელებს. ამგვარი ხმარებისას, en მიუთითებს რაოდენობაზე ან მასაზე. მეტი სიზუსტისათვის, მას ზოგჯერ რაოდენობის აღმნიშნველი სიტყვაც ახლავს ხოლმე და ენაცვლება როგორც პიროვნებათა, ასევე საგანთა აღმნიშნველ სიტყვებს. მაგალითად:

• En აღნიშნავს პიროვნებას და იხმარება დამოუკიდებლად:

Ce fatal privilège perd plus de jeunes gens, qu'il n'en sauve. (Balzac)

• En ცვლის პიროვნებას, მაგრამ ამჯერად რაოდენობის აღმნიშნველი სიტყვაც ახლავს:

La République a beaucoup d'ennemis au dehors et au-dedans; et notre section en compte un assez grand nombre. (A. France)

En აგრეთვე კავშირშია განუსაზღვრელ *autre*–თან, როცა აღსანიშნი და აღმნიშნველი პიროვნებებზე მიუთითებენ. მაგალითად:

Si j'ai séduit Cinna, j'en séduirai bien d'autres. (Corneille).

Il lui fit un de ces petits saluts secs, par lesquels un homme en déconsidère un autre. (Balzac)

როდესაც en-ს მოსდევს მიმართებითი ნაცვალსახელი qui, que ან dont, იგი მუდამ პიროვნებას აღნიშნავს. ისეთ მყარ შესიტყვებებში, როგორცაა: il y en a qui, il en est qui, j'en connais qui, j'en sais qui, j'en vois qui, ნაცვალსახელი en, როგორც წესი, პიროვნებას აღნიშნავს. განვიხილოთ მაგალითები:

- En ნაცვალსახელს ახლავს un ან une, როდესაც საქმე ეხება კონკრეტულ პიროვნებას, რომელსაც მოსაუბრეები იცნობენ, მაგრამ სახელის დასახელება არ სურთ. მაგალითად :

La Sœur Angélique : - l'Eglise est une maison d'ambition et d'envie, j'en connais une qui voudrait tant être Abbessé [...]. (Balzac)

- ნაცვალსახელი en წარმოადგენს პიროვნებას მაშინაც, როდესაც voici-სა და voilà-სთან დგას. მაგალითად:

– Mais en voilà un que je ne connais pas ! dit Florine en avisant Lucien. (Balzac)

ზემოდასახელებულ მაგალითებში en და y უპირისპირდებიან პირის ნაცვალსახელებს le, la, les და გულისხმობენ მთელის ნაწილს.

მოცემულ სტატიაში მიზანშეწონილად მივიჩნით ნაცვალსახელოვანი ზმნიზედების, en-ისა და y-ის საერთო მახასიათებლებიც გამოგვეყო. განვიხილოთ შემდეგი მაგალითები:

1. ოპოზიციები: de moi, de toi, de lui, d'elle, de nous, de vous, d'eux, d'elles / en ;

A moi, à toi, à lui, à nous, à vous, à eux, à elles / y ; De chez moi / en ; Chez moi... / y ერთდროულად სამივე პირს მოიცავს. მოცემულ შემთხვევაში ზმნიზედური ნაცვალსახელები ანეიტრალდებენ პირის კატეგორიას და მათი გამოყენება თავიდან გვაშორებს პირის ნაცვალსახელის გამეორებას. ასეთი მაგალითები განსაკუთრებით ხშირია დიალოგებსა და ეპისტოლარული სტილის ტექსტებში და მათი ამგვარი გამოყენება ძველი ფრანგულიდან იღებს სათავეს.

2. En და y პირველ პირს წარმოგვიდგენენ :

Ce sont les choses, qu'il faut avoir auprès de nous, mais non pas les y combler. (Malherbe)

Pierre : - Va au diable, canaille et dis à tes confédérés que s'ils ne veulent pas de moi, le roi de France en veut, lui. (Musset)

3. En და y მეორე პირს წარმოგვიდგენენ:

Ne m'explique pas que je n'avais pas à souffrir, de toi, si j'en ai souffert. (Aragon)

4. En და y მესამე პირს წარმოგვიდგენენ:

Il est malheureux toutefois qu'il s'y pense. (Pascal)

5. En და y წარმოადგენენ ადგილის გარემოებებს, როდესაც გვაქვს შემდეგი ტიპის კომბინაციები : de + chez + პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი და chez + პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი. მაგალითად:

[...] je n'ai point été chez Mlle de la Croix pour y porter des lettres pour vous. (Racine)

აქვე გვსურს ხაზი გავუსვათ ერთ გარემოებასაც. ფრანგულ ენაში ყველაზე ხშირად ხმარებული წინდებულები, რომლებიც ზმნის დამატებას ქმნიან, à და de წინდებულებია. საგულისხმოა, რომ როდესაც პირის ნაცვალსახელთა სისტემაში, უმახვილო ფორმებს – me, te, se, lui, nous, vous, leur შეუძლიათ შეცვალონ à წინდებულებიანი დამატება, არ არსებობს შესაბამისი ფორმები de წინდებულებისათვის, რის შედეგადაც ვლტებულობთ ასიმეტრიას:

Me / de moi, te / de toi, nous / de nous, vous / de vous, lui / de lui, d'elle; nous / de nous, vous / de vous, leur / d'eux, d'elles.

მოცემულ შემთხვევაში ერთმანეთს უპირისპირდება სინთეზური და ანალოგიური ფორმები, უმახვილო და მახვილიანი ნაცვალსახელები. მაგალითად, პირველი და მეორე პირისთვის გვექნება:

Il me parle / Il parle de moi

Il te parle / Il parle de toi

რაც შეეხება მესამე პირს, ვინაიდან მესამე პირი, პირის ნაცვალსახელების გარდა, ფლობს ზმნიზედურ ნაცვალსახელებს – en–სა და y–ს, წარმოიშობა პარალელიზმი უსულო არსებით სახელთა კლასისათვის. მაგალითად:

Il y pense / Il en parle

პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელის ჩასანაცვლებლად en და y ზმნიზედების გამოყენება შეზღუდულია, რადგან, ასეთ შემთხვევაში, ფრანგული ენა უპირატესობას უმახვილო ფორმათა ხმარებას ანიჭებს.

დასკვნა

სულიერი და უსულო არსებითი სახელებისა და პირის ნაცვალსახელების en და y ზმნიზედური ნაცვალსახელებით ჩანაცვლებისას არაერთი საინტერესო დეტალი გამოიკვეთა :

- მესამე პირის ნაცვალსახელებს, A/I გასამიჯნად არ გააჩნია ფორმათა ორმაგი სერია. როგორც სულიერი, ასევე უსულო სუბიექტისა და ობიექტის ფუნქციებს თანაბარწილად ითავსებენ შემდეგი ნაცვალსახელები : il (s)/elle (s), le, la, les.

- ზმნიზედური ნაცვალსახელების en–ისა y–ის შემთხვევაში საშუალება გვეძლევა ერთმანეთს შევუპირისპიროთ lui A/en I და lui A/y I კლასები.

- ზმნიზედური ნაცვალსახელები en და y უპირისპირდებიან პირის დამატებანაცვალსახელებს lui, elle (s), eux, à lui, à elle (s), à eux როგორც ფორმით, ასევე ფუნქციურად.

- ზმნიზედურ ნაცვალსახელებსა და

პირის ნაცვალსახელებს შორის მეტოქეობა არა მხოლოდ მესამე, არამედ ზოგჯერ პირველ და მეორე პირთანაც არსებობს და ხშირად სულიერი/უსულოს ოპოზიციას არ ემყარება.

- en გამოიყენება ზმნის დამატებად ან ახლავს უპირო ზმნას და გაიაზრება, როგორც მთელის გარკვეული ნაწილი, რაც მას აპირისპირებს le, la, les ნაცვალსახელებს. ამგვარი ხმარებისას, en მიუთითებს რაოდენობაზე ან მასაზე. მეტი სიზუსტისათვის, მას ზოგჯერ რაოდენობის აღმნიშვნელი სიტყვაც ახლავს ხოლმე და ენაცვლება როგორც პიროვნებათა, ასევე საგანთა აღმნიშვნელ სიტყვებს.

- როდესაც en–ს მოსდევს მიმართებითი ნაცვალსახელი qui, que ან dont, იგი მუდამ პიროვნებას აღნიშნავს.

ნაცვალსახელოვანი ზმნიზედების, en–ისა და y–ის საერთო მახასიათებლების გამოყოფისას, შემდეგ დასკვნებამდე მივედით:

- ოპოზიციები: de moi, de toi, de lui, d'elle, de nous, de vous, d'eux, d'elles / en ;

- A moi, à toi, à lui, à nous, à vous, à eux, à elles / y ; De chez moi / en ; Chez moi.../ y ერთდროულად სამივე პირს მოიცავს.

- En და y წარმოგვიდგენენ როგორც მესამე, ასევე, რიგ შემთხვევებში, პირველ და მეორე პირებს.

- En და y წარმოადგენენ ადგილის გარემოებებს, როდესაც გვაქვს შემდეგი ტიპის კომბინაციები : de + chez + პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი და chez + პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი.

- პირის ნაცვალსახელთა სისტემაში, უმახვილო ფორმებს: me, te, se, lui, nous, vous, leur შეუძლიათ შეცვალონ à წინდებულისანი დამატება, ხოლო de წინდებულისათვის შესაბამისი ფორმები არ არსებობს.

- პიროვნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელის ჩასანაცვლებლად en და y ზმნიზედების გამოყენება შეზღუდულია,

რადგან, ასეთ შემთხვევაში, ფრანგული ენა უპირატესობას უმახვილო ფორმათა ხმარებას ანიჭებს.

ლიტერატურა

1. Pinchon J. (1972): Les pronoms adverbiaux *en* et *y*. Librairie Droz, Genève
2. Riegel M., Pellat J.-C., et Rioul R. (1994) : Grammaire méthodique du français. Quadriga / PUF.
3. Soutet O. (1989) : La syntaxe du français, Quadriga / PUF
4. ZribiHertz A. (1997): Les Pronoms: Morphologie, Syntaxe Et Typologie. Presses Universitaires Vincennes.

Comparative Analyse of Noun and Personal Pronoun with Adverbial Pronoun

Tamar Katsanashvili
Tbilisi State University
Humanitarian faculty of sciences
36 Chavchavadze aven., 0179. Tbilisi, Georgia
Tel.: 595 223 723
E-mail : t_katsanashvili@yahoo.fr

Abstract

In French language the comparison of the inspired names of noun subordinated to the specific rules with the selection of personal pronouns and adverbial pronouns. The comparison of inspired and un-inspired noun in the linguistic system of this language is ambiguous and unstable, which converted into a problematic question of the opposition of the

pronouns pointed out above.

In the article are analyzed the different cases inspired and un-inspired nouns replacement and also personal pronouns by adverbial pronouns *en* and *y*, and on the basis of this concrete examples are given interesting details and their comparison.

The purpose of article is study and analysis of those problematic questions, which appear in the implementation the rules with pronouns using.

Keywords:

adverbial pronouns, noun, personal pronouns, animated/nonanimated, the comparable grammar.

Сопоставительный анализ имен существительных и личных местоимений с наречными местоимениями

Кацანашвили Тамара Демуриевна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. Чавчавадзе, 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел : 595 223 723
E-mail : t_katsanashvili@yahoo.fr

Резюме

Во французском языке сопоставление воодушевленных имен существительных подчиняется определенным правилам при выборе личных местоимений и наречных местоимений. Сопоставление воодушевленных и невоодушевленных существительных в лингвистической системе данного языка неоднозначно и нестабильно, что превращается в проблемный вопрос оппозиции вышеуказанных местоимений.

В статье проанализированы разные случаи по

замене воодушевленных и невоодушевленных имен существительных и личных местоимений наречными местоимениями en и у, и на основе конкретных примеров разъяснены интересные детали и даны их сопоставления.

Целью статьи является изучение и анализ тех проблемных вопросов, которые возникают при

реализации правил применения названных местоимений.

Ключевые слова:

наречные местоимения, имена существительные, личные местоимения, одушевленный/неодушевленный, сопоставленная грамматика.

Handling Abbreviations and Acronyms in Medical Translation

Khatia Sherazadishvili

The University of Georgia

Department of european languages and philology

77a, kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel.: 577 575 750

E-mail : xatiasherazadishvili@yahoo.com

Abstract

The term creation via abbreviation appears in a modern medicine and also its characteristic feature. Abbreviations appear.

The selection of medical term- abbreviations was caused by the fact that they all appeared in the second-half of XX century both in the new and in the already existing regions of medicines, which continue their development. Abbreviations was encountered practically in all investigated groups, but mostly in pharmaceutical chemistry and biomedicine. The reductions, which had been selected via the survey of medical dictionaries, magazines, articles and encyclopedic material into the Internet, served as examples of abbreviations.

During the experiment of the terminological reductions of medical nature it was revealed, that abbreviation is one of the most important sources of the medical terminology completion at the given moment.

Keywords:

term, abbreviature, medical term, encyclopedia, medicine.

Main body

Handling abbreviations and acronyms in medical translation is one of the most problematic lexical groups. It needs to be pointed out at the beginning that the English words *abbreviation* and *acronym* are differently defined in various dictionaries and scholarly papers, leading to misunderstanding and chaos

in nomenclature. As a matter of fact, not all of them recognize the lexical opposition of those two notions at all. Because of such a divergence, it is necessary to state which definition is adopted here. *Abbreviation* (L. *brevis*- short) will be understood as a shortened form of a word or phrase, spelled variously (in most cases in small letters) according to the rules of a particular language; an *acronym* (L. *ácross*- external), by contrast, as a word created from a string of one to several capitalized initial letters or syllables. With the two of them having separate dictionary entries, and two different definitions, it may be assumed that they are two separate groups of shortened forms which are bound by different grammar rules and should not be confused. It is worth noting that though the abovementioned definitions are common in literature, simultaneously, an *acronym* is itself very often defined by the word *abbreviation*. Interestingly enough, the notion *abbreviation* seems to activate two parallel concepts. In loose parlance the term is used synonymously with *shortened form* and refers to basically everything that is a shorter form of something else—whether it is *I'm* (contraction), *NHS* (initialism), *SARS* (acronym), *Dec* (truncation), *Interpol* (syllabic abbreviation), or *t.q.i.d.* (Latin abbreviation)—without going into the details of linguistic processes taking place. In linguistics, however, the prevailing view is to perceive the two notions (acronyms and abbreviations) as two different groups and such an approach is employed in this article as well. Shortened forms as the most common medical translation problem. Acronyms and abbreviations are one of the most commonly used elements in both written and oral medical communication. Many terms, such as names of disease entities (e.g. *autosomal dominant polycystic kidney disease*, not to mention one of the longest English words: *pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis*), names of chemical compounds (e.g. *6-pyruvoyltetrahydropterin synthase*), or therapies (e.g. *transurethral laser-induced prostatectomy*) hardly ever appear in their full, unwieldy form as it would simply hinder effi-

cient communication. The widespread popularity of abbreviations is doubtless due to the historical tradition of the language of medicine, but also the economy in space and time they provide, so much needed in many medical emergency situations. Additionally, abridging enables medical professionals to code the true meaning of their utterances, making the content inaccessible to the patient, which at times is advisable for ethical reasons. The disinclination to apply full terms results in most medical texts being lavishly strewn with shortened forms, often accompanied by no explanations whatsoever. In many situations they obscure the meaning, being the source of obscurity or ambiguity, for even within one specialty, several different terms may stand for one acronym (e.g. *CF* has over 20 medical meanings, *MA* over 25). In extreme cases, shortened forms may be illegible (e.g. handwritten prescriptions), or author-specific, being produced just for the sake of one particular text. To make matters worse, as specialized fields develop, the number of abbreviated forms coined annually is so great that a full dictionary update is doomed to failure, often leaving translators with no sources of reference at all.

Both terms *acronym* and *initialism* are used to describe a lexical entity formed from one to several capitalized initial letters. The difference between them is that acronyms are pronounced as one, and form a new word, while initialisms are articulated as separate sounds. As far as the practical handling of them in translation is concerned, short forms should not be used in titles, as there is no context available that would provide absolute explicitness. Within the text, the general *modus operandi* for translators is to define an acronym the first time it is used, i.e. introduce the term in its full form with its acronym in parenthesis, and then employ the short form only as in the example below:

Heart failure (HF) constitutes an increasingly serious problem of contemporary cardiology. [...] Annual mortality among patients with advanced HF exceeds 50%. The most frequent cause of HF is coronary artery disease with arterial hypertension. The

general population of patients with systolic HF includes between 20 and 25% of cases with so-called idiopathic dilated cardiomyopathy not associated with coronary artery disease or hypertension [...]

In English, with the belief that the presence of all capital letters is sufficient to indicate that the word is a shortened form, punctuation is avoided in modern practice unless the word is taken from Latin. Translators must also remember that the definite article is never to be placed either before acronyms or initialisms. With Georgian as a target text, the rules are more complex as declension comes into the picture. Acronyms ending in pronunciation with a vowel are not inflected. The style of writing acronyms requires special attention so that a translator does not end up with a paragraph cluttered with unexplained capital-letter combinations. As Górnicz rightly suggests, it is also a useful procedure to precede an acronym with its head word which can either be an element included in the acronym itself (e.g. *zespół SIDS*, *hormon ACTH*, *wskaźnik BMI*, *czynnik GIF*), its hypernym (e.g. *substancja LSD*, *badanie MRI*, *enzym PCR*), or hyponym (e.g. *limfokina HRF*). Consequent to this procedure is the fact that it is actually the head word that is subject to declension and not the acronym, which seems to be more convenient, neater and therefore most common. It also allows one to improve readability and ease the congestion of solid capital letters. In the case of the simplest, one-letter acronyms (e.g. *A*, which has at least 15 commonly used meanings), it is usually stated by the source text author at the beginning which meaning he or she has in mind. Two- and more-letter acronyms (three-letter ones being the most common by far) tend to be more often considered obvious and lack explanation in the source text, which may lead to misunderstandings. It has therefore been repeatedly stated by many scholars that translators should be encouraged to contact their clients and consult terminological problems in order to make sure they do not misinterpret any of the terms. Fischbach (2007:75) claims that it is perfectly right to ask clients for clarification, especially the manufacturers of new medical instruments. Con-

trary to polysemy, synonymous abridged forms may shorten various names of one and the same notion; for example, *TUR* and *TURS* are synonyms and both stand for *trans-urethral syndrome*, *TGI* and *TTI* for *tracheal gas/trans-tracheal insufflation*, *FD* and *LD* for *fatal dose*, *NTR* and *DNR* *not to resuscitate/do not resuscitate*.

Once the precise meaning of an acronym is established, the translator is faced with a dilemma of choosing the correct equivalent for it: a stage critical for the later quality of the target text. Generally speaking, translators may encounter two possible situations: Acronyms are very frequently simply borrowed and adopted from English. They may get naturalized in target languages and it is a common procedure to leave the English acronym in translation the way it is in the original. The most vivid example could be *AIDS*, which, though being a shortening from English words, has been fully integrated into other languages. Despite the fact that the disease has its full name in other languages. Despite the obvious retreat of Latin from the medical terminology in the 20th century, medical professionals, while communicating in the national languages, have also used international Latin-Greek terms (Marečková et al. 2002: 581). Even though English has to a great extent become the new *lingua franca* of medical communication, the privileged terminological position of Latin still remains unchanged. Strictly speaking, there are three most important corpora of terminology in which it plays the major role: anatomical nomenclature, terminology of clinical medicine, and pharmaceutical Latin.

In anatomy, Latin is present not only in the nominative singular and plural of nouns, but also in adjectives. Genitive nouns and graded adjectives are found as well, though there is a tendency to simplify them by abbreviating or circumventing oblique endings (e.g. in case reports, instead of *status post bronchitidem* doctors write *bronchitis, status post*). Marečková et al. also mention cases of terms of Latin origin presented in an English variation, i.e. mainly with anglicized suffixes, e.g. *peptic ulcer*,

thromboembolic pulmonary hypertension, congenital omental cyst; while others are used by the English professional terminology in their original Latin wording, e.g. *salpingitis, nephrolithiasis, colitis cystica profunda*, etc.

Since medical terminologies in the European languages are based on a fundamentally Latin nomenclature, it should not come as a surprise that words of Latin origin are also subject to abridgement processes. Thus, in anatomy one may sometimes encounter acronymic terms formed from Latin, e.g. *SFI*—*sulcus frontalis inferior*, *CA*—*commissura anterior*). However, this is rather rare as the English *IFS*—*inferior frontal sulcus* and *AC&*—*anterior commissure* (etc.) would be preferred. The third area, in which Latin has been preserved to a truly great extent, is pharmacology, and especially prescription-related writing. Equally true in both the United Kingdom and Poland is that in order to master this significant part of professional activity on the required level, a doctor has to acquire the specific Latin lexicon as well as a model of grammatical structure of the prescription-related texts (Marečková et al. 2002:585). Latin prescription abbreviations are traditionally spelled in small italicized letters, with dots in-between. In most cases they are concerned with the administration of medicines (e.g. *s.i.d.*—once a day, *b.d.* or *b.i.d.*—twice a day, *t.i.d.*—three times a day, *q.i.d.* or *4 i.d.* or *q.d.* or *q.d.s.*—*four times a day*, *s.l.*—under the tongue, *p.v.*—vaginally). Regardless of whether one is dealing with an Eng>Geo or Geo>Eng translation, they are naturally left the way they are in the original. Latin abbreviations are a common source of translation problems. As the analysis of discussion groups has revealed, finding their unabridged form is often problematic. To make matters worse, such abbreviations do not only appear independently (e.g. in the *signature* of a prescription), but can also be a part of a compound, e.g. in an English text as in the example given by Górnicz (2000: 38): *new bid dosage*, in an advertisement of a new way of medicine administering, where the coincidence of the Latin abbreviation *b.i.d.* and the English word *bid* ambigu-

ates the expression. One of the posts included into the study raised the problem of translating prescriptions.

Conclusion

The study discussed in this article was an attempt to verify the quantitative prevalence of abbreviation- and acronym-related problems in medical translations over other problematic lexical groups. Special attention was also given to investigating some basic procedures applicable in translating them. The statistical results have exceeded the primal expectations, with more than 40% of all posted queries pertaining to the abridged forms. It is worth pointing out that similar results were obtained in two unrelated discussion groups.

All the examples presented above seem to lead to the conclusion that most problems associated with translating acronyms stem from their inclination to cause ambiguity. Latin abbreviations, in comparison to acronyms, are far less prone to creating ambiguity. The main obstacle in handling them is to find their unabridged form which is very often obscure and not easily findable.

Literature

1. Fischbach H. (2007): Personal interview, by Cristina Márquez Arroyo
2. Schäffner C. (2001): Latin as a language of medical terminology: some remarks on its role and prospects. The Skopos Theory. In Routledge encyclopedia of translation studies, ed. by Mona Baker & Kirsten Malmkjær. London/ New York: Routledge, pp. 235-238.
3. Dorland's Illustrated Medical Dictionary. (2007): Philadelphia: Saunders Elsevier.

აბრევიატურები და აკრონიმები სამედიცინო თარგმანში

ხატია შერაზადიშვილი
საქართველოს უნივერსიტეტი
ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის
დეპარტამენტი
კოსტავას 77ა, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ. 577 575 750
E-mail : xatiasherazadishvili@yahoo.com

რეზიუმე

ტერმინოლოგიის შექმნა აბრევიაციის გზით ქმნის ახალ ეტაპს თანამედროვე სამედიცინო ტერმინოლოგიაში და მის დამახასიათებელ თვისებად ითვლება. სამედიცინო ლიტერატურაში იკვეთება მრავალკომპონენტური ტერმინოლოგიური ერთეულების ტერმინოლოგიურ ფრაზებად და მათი აბრევიატურების ფართო გამოყენების ტენდენცია აბრევიატურების ფართოდ გამოყენება განპირობებულია მოვლენათა და ცნებათა სირთულით, რომელთა ნომინაციებისათვის გამოიყენება მრავალკომპონენტური ტერმინოლოგიური ერთეულები, ხოლო მეორე მხრივ – ენობრივი საშუალებათა ეკონომიის მზარდი ტენდენციით, რომელიც გამოწვეულია კომუნიკაციის პროცესის დაჩქარებით.

ტერმინთა აბრევიატურები გაჩნდა XX საუკუნეში. თანამედროვე ეტაპზე აბრევიატურები ითვლება სამედიცინო ტერმინოლოგიის ერთ-ერთ უმთავრეს გამდიდრების წყაროდ და, შესაძლებელია, წამყვანადაც ინგლისურენოვან სამედიცინო ტერმინოლოგიაში.

საკვანძო სიტყვები:

ტერმინი, აბრევიატურა, სამედიცინო ტერმინი, ენციკლოპედია, მედიცინა.

Аббревиатуры и акронимы в медицинском переводе

Шеразашвили Хатия Владимировна
Университет Грузии
Департамент европейских языков и филологии
Ул. Костава 77а, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 577 575 750
E-mail : xatiasherazadishvili@yahoo.com

Резюме

Создание терминов путем аббревиации возникает в медицине нового времени и является ее характерным признаком. Следовательно, появляются аббревиатуры.

Выбор медицинских терминов-аббревиатур был обусловлен тем, что все они появились во второй половине XX века, как в новых, так и в

уже существующих областях медицины, которые продолжают свое развитие. Аббревиатуры встречаются практически во всех исследуемых нами тематических группах, но чаще всего в фармацевтической химии и биомедицине. Примерами аббревиатур послужили сокращения, которые были отобраны путем просмотра медицинских словарей, журналов, статей и энциклопедического материала в Интернете.

В процессе исследования терминологических сокращений медицинского характера было выявлено, что аббревиация является одним из важнейших источников пополнения медицинской терминологии на данный момент.

Ключевые слова:

термин, аббревиатура, медицинский термин, энциклопедия, медицина.

Types of arguments and Effective Communication

Maia Chkheidze

The University of Georgia

*Department of European Languages and
Philology*

77a Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel: 599 906 860

E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

Tamar Demetradze

Buckswood international school

Tel: 599 652 005

E-mail: tamuna.demetradze@yahoo.com

Abstract

Language is one of mankind's greatest inventions. We can use language to make statements, issue commands, ask questions, offer explanations and make jokes... Making arguments is only one, relatively specialized use of language, albeit a rather important one. There are various kinds of arguments, each having their own strengths and weaknesses. There are two main types of arguments: inductive and deductive.

Logic is a very effective tool for persuading an audience about the accuracy of an argument. However, people are not always persuaded by logic. Sometimes audiences are not persuaded because they have used values or emotions instead of logic to reach conclusions. But just as often, audiences have reached a different logical conclusion by using different premises. Therefore, arguments must often spend as much time convincing audiences of the legitimacy of the premises as the legitimacy of the conclusions.

Keywords:

inductive arguments, deductive arguments, criteria for validity of arguments.

Introduction

In order to understand what an argument is, one must understand what a fallacy is. An argument consists of one or more premises and one conclusion. A premise is a statement (a sentence that is either true or false) that is offered in support of the claim being made, which is the conclusion (which is also a sentence that is either true or false). A fallacy is, very generally, an error in reasoning. This differs from a factual error, which is simply being wrong about the facts. To be more specific, a fallacy is an "argument" in which the premises given for the conclusion do not provide the needed degree of support. A deductive fallacy is a deductive argument that is invalid. An inductive fallacy is less formal than a deductive fallacy. They are simply "arguments" which appear to be inductive arguments, but the premises do not provided enough support for the conclusion. In such cases, even if the premises were true, the conclusion would not be more likely to be true.

Main Body

A deductive argument is an argument such that the premises provide complete support for the conclusion. An inductive argument is an argument such that the premises provide some degree of support for the conclusion. If the premises actually provide the required degree of support for the conclusion, then the argument is a good one. A good deductive argument is known as a valid argument and is such that if all its premises are true, then its conclusion must be true. If all the argument is valid and actually has all true premises, then it is known as a sound argument. If it is invalid or has one or more false premises, it will be unsound. A good inductive argument is known as a strong inductive argument. It is such that if the premises are true, the conclusion is likely to be true.

Inductive arguments try to give you reason to

believe that something is probably true, or most likely true. Here's an example of an inductive argument:

Premise 1: This crow is black.

Premise 2: That crow is black.

Premise 3: Every crow I've ever seen is black.

Conclusion: All crows are black.

Notice that the premises of this argument do not prove that its conclusion is true. We can strengthen the argument by adding more premises, like this:

Premise 1: This crow is black.

Premise 2: That crow is black.

Premise 3: Every crow I've ever seen is black.

Premise 4: I've traveled around the world examining crows and only found black ones.

Premise 5: I've asked everyone I've met, and they've all reported that all the crows they've seen are black.

Premise 6: I've read every book every published about crows, and they all say crows are always black.

Conclusion: All crows are black. But still the conclusion is not absolutely guaranteed to be true. We must admit that even if all the premises are true it's still possible that somewhere there was a white crow, or a yellow one, that nobody noticed. The conclusion here is at best probably true.

Evaluating inductive arguments. They don't even try to establish that their conclusions are true, it's pointless to criticize an inductive argument by saying, "That conclusion's not necessarily true!" That's something we just take for granted. Rather, we need to consider two things: First, we need to ask whether the premises are true. Second, we need to consider how strongly the premises support the conclusion even if they're all true. There's no absolutely certain way to figure this out, but we can make some rough judgments.

Deductive arguments. They try to prove their conclusions, that is, they try to show that the conclusion is absolutely true. This is a much higher standard of persuasion, and difficult to meet.

But it's something many philosophers aspire to, and understandably so: no matter how strong an inductive argument you make, you must always admit that there is some reason to doubt whether its conclusion is true. But if you can make a strong (that is, "sound") deductive argument, you can set aside your doubts. Here is an example of a deductive argument:

Premise 1: All humans are mortal.

Premise 2: Jeremy is a human.

Conclusion: Jeremy is mortal.

We can see that the premises don't just make the conclusion probably true; they make it true. Since the point of presenting an argument is to persuade someone that something is true, deductive arguments can be very handy. That's why many philosophers (and non-philosophers) try to give deductive arguments to try to persuade you of things.

Evaluating deductive arguments. The problem is that lots of arguments are faulty. Some arguments are so obviously bad that you reject them at first sight. But other faulty arguments may look quite appealing, and you may be fooled by them if you're not careful. So it's good to have some tools with which to evaluate arguments. To evaluate deductive arguments it's very handy to understand two concepts: validity and soundness. An argument is valid if its form is such that its conclusion must be true if the premises are true.

The word "if" means that a valid argument does not necessarily have true premises or a true conclusion. In philosophy, saying "That's a valid argument" doesn't tell you anything about whether its premises or conclusion are true. It only tells you that **if** the premises were true, the conclusion would be true, too. So keep in mind that an argument can be valid even if its premises and conclusion are false:

Premise 1: If the moon is made of green cheese, then the sky will fall this year.

1. Premise 2: The moon is made of green cheese..

Conclusion: The sky will fall this year.

Even though the premises and conclusion are all

false, the conclusion is still logically supported by the premises, such that if the premises were true, the conclusion would also be true. Thus, this argument is valid even though every part of it is false.

Given the definition of validity, we can easily figure out what invalidity is: it's when even if the premises are true, the conclusion might not be true. For example, look at this argument:

Premise 1: Whenever I go to the ice cream parlour, I always get vanilla ice cream.
Premise 2: I got vanilla ice cream.
Conclusion: I went to the ice cream parlour.

It may appear that, given the premises, the conclusion must be true - until you realize there are many different places for somebody to get vanilla ice cream. I could have got it at the store, at a friend's house, or made it at home.

It's evident that validity has to do with an argument's form that validity—good form—isn't enough, by itself, to make an argument good.

If, on the other hand, the premises are all true and the form is valid, then the argument is sound, as in the following example:

Premise 1: In every Wes Craven horror movie, at least one character gets killed off.
Premise 2: Wes Craven has made at least five horror movies.

Conclusion: At least five characters have been killed off in Wes Craven's horror movies.

Conclusion

The argument's form is valid and the premises are true, so the conclusion must be true. When confronted with a deductive argument, you should get in the habit of asking yourself two questions: 1. Is the argument valid? 2. Are the premises true?

If the answer to both questions is "Yes," then the argument is sound and you have very strong reason to believe the conclusion is true. In fact, if the argument really is sound it would be irrational for you

to deny the conclusion. But if the answer is "No" to either question, the argument is unsound.???

Literature

1. Frist J. Introduction to Communication Studies. London, 1990.
2. Lakoff George/Johnson Mark (1999): 1. Philosophy in the Flesh. Chicago
3. Turner Mark (1996): 4. The Literary Mind: The Origins of Thought and Language. Oxford
4. Underhill James (2002): „Meaning, 5. Language and Mind: An Interview with Mark Turner“ in: Style: Resources in Stylistics and Literary Analysis 36 (4), 700-717

არგუმენტების ტიპები და ეფექტური კომუნიკაცია

მაია ჩხეიძე

საქართველოს უნივერსიტეტი

ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის დეპარტამენტი

კოსტავას 77ა, 0175, თბილისი, საქართველო

ტელ: 599 906 860

E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

თამარ დემეტრაძე

ბაქსუდის საერთაშორისო სკოლა

ტელ: 599 652 005

E-mail: tamuna.demetradze@yahoo.com

რეზიუმე

არსებობს ორი ტიპის არგუმენტი: ინდუქციური და დედუქციური. ინდუქციური არგუმენტი იძლევა გარკვეულ საფუძველს მივიჩნიოთ, რომ რაიმე შესაძლებელია, მართებულია ან სულაც სიმართლეა. დედუქციური არგუმენტი კი ცდილობს დაიცვას თავისი დასკვნები.

კომუნიკაცია სავსეა არგუმენტებით. პრობლემა ისაა, რომ ბევრი მათგანი არაკორექტულია. არგუმენტები უნდა შევავასოთ, შევამოწმოთ და დავრწმუნდეთ მათ ვარგისიანობაში. არგუმენტის ვარგისიანობის შეფასების კრიტერიუმს მისი რეალურობა და საფუძვლიანობა წარმოადგენს.

კომუნიკაციის ეფექტურობას სხვადასხვა ფაქტორი განსაზღვრავს. ერთ-ერთი მათგანი კომუნიკაციაში კორექტული დედუქციური და ინდუქციური არგუმენტების გამოყენებაა. არგუმენტის კორექტულობა გულისხმობს მის ვარგისიანობას, სხვა სიტყვებით, მის რეალურობასა და საფუძვლიანობას. როგორ უნდა შევასედეგ არგუმენტი? რა არის მისი ვარგისიანობის მტკიცებულება? როგორ უნდა შევამოწმოთ და დავრწმუნდეთ, რომ არგუმენტი ეფექტურია? - ლოგიკა წარმოადგენს არგუმენტის ვარგისიანობის განსაზღვრის ყველაზე ეფექტურ საშუალებას. ლოგიკური არგუმენტის კონსტრუირება გულისხმობს როგორც ფორმის, ისე შინაარსის მიხედვით ეფექტური არგუმენტის კონსტრუირებას.

საკვანძო სიტყვები:

ინდუქციური არგუმენტი, დედუქციური არგუმენტი, კრიტერიუმი არგუმენტის კორექტულობაზე.

Типы аргументов и эффективная коммуникация

Чхеидзе Майа Михайловна

Университет Грузии

Департамент европейских языков и филологии

ул. Костава 77а, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел: 599 906 860

E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

Деметрадзе Тамар Ираклиевна

Международная школа Баксвуда

Тел: 599 652 005

E-mail: tamuna.demetradze@yahoo.com

Резюме

Существуют два основных вида аргументов: индуктивные и дедуктивные. Индуктивные аргументы дают основания полагать, что данное положение вероятно, справедливо, или, скорее всего, правдиво. Дедуктивный аргумент же доказывает свои выводы.

В коммуникации множество аргументов. Проблема заключается в том, что многие из них некорректны. Мы должны оценить их, т. е. проверить и убедиться в том, что они несут полезную информацию. Действительность и основательность являются критериями годности аргумента. Эффективность коммуникации определяется различными факторами. Одним из них является использование корректных First we'll take a quick look at inductive arguments. Inductive arguments try to give you reason to believe that something is probably true, or most likely true. Here's an example of an inductive argument: **индуктивных и дедуктивных** аргументов в коммуникации. Корректность аргумента – это его годность, т. е. **его действительность и основательность**. Как оценить аргументы? Что является доказательством их годности? Как проверить и убедиться в том, что они эффективны? - Логика является самым эффективным инструментом для определения годности аргумента. Конструирование логических аргументов подразумевает конструирование эффективных аргументов, **другими словами**, аргументов, эффективных как по форме, так и по содержанию.

Ключевые слова:

индуктивный аргумент, дедуктивный аргумент, критерии для корректности аргумента.

Hermeneutics and the Text Meaning

Rusudan Tabukashvili
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Maia Chkheidze
The University of Georgia
Department of European Languages and Philology
77a Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 599 906 860
E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

Abstract

The paper discusses several stages in the development of hermeneutics as an autonomous field of science. The reasoning about its connection with the religious and philosophical movements and their well-known representatives is being offered. The paper states that understanding of the meaning is an advanced stage of the text comprehension, determined only by a reader's competence. Hermeneutics is considered to be the theory and method of understanding, consequently the final goal of hermeneutic interpretation is stated to be the comprehension of an entire text.

Keywords:

hermeneutic theories, divinatory act, hermeneutic circle, referential directions, semantic layer, textuality, semantic interpretation.

Introduction

The origin of Hermeneutics as a doctrine of text comprehension is connected with the philosophical study of the texts of Old Testament and Homer. In

modern understanding the term *Hermeneutics* was first used by a Protestant theologian Danhauer in 1663 but the discussion about hermeneutics and the concerning problems started in an ancient world. In the 17th century hermeneutics was understood as an expression, explanation and translation-interpretation. Later, the focus was shifted to the philosophical hermeneutics which developed in two directions – on the one hand it was the shift of lexico-grammatical information from one language to the other, and correspondingly an adequate conveyance of word meanings in different languages. Thus it had close ties with the translation and was considered in this context. On the other hand, under new social and ideological circumstances it was an estimation of the historical reality and values, i.e. ideological interpretation of a text.

Exegesis - the discipline adjacent to hermeneutics – ascertains the final meaning of the text not by defining separate words by means of scholium and comments, but by providing the word explanations.

Main body

Several stages can be distinguished in the development of hermeneutics as an autonomous field of science. These stages were connected with the religious and philosophical movements or their well-known representatives.

Hermeneutics as a doctrine of text comprehension and interpretation is being associated with the religious movement of the middle ages. In those days the Catholic Church advocated the so called traditionalism principle, according to which a paramount

importance in the allegorical explanation of the Bible was attributed to the multidimensional concept of a written text. Being considered as a supreme instance, the Catholic Church used to announce a final verdict of the verity of an allegorical explanation.

The principle, according to which one should proceed from the written text, was confronted with the traditional principle of Catholicism by Martin Luther. According to this principle the explanation of the Bible had to be provided on the basis of the text. Martin Luther called it an explanation norm.

The hermeneutic theories of the Enlightenment doubted the expedience of Martin Luther's principle and criticized the four gospels, which partly opposed one another. The opposition was caused by the fact that the four gospels were the individual creative works and thus were impossible to be reckoned as divine declarations. Besides, the Bible is a historical work comprising historically conditioned morals and manners.

Hermeneutics was regarded as the science of sciences by Friedrich Schleiermacher - one of the first researchers of philosophical hermeneutics. He shifted hermeneutics into the sphere of art and placed the individuality in the forefront. He considered that language as a medium was a social phenomenon and the formation of language as an artifact depended on an individual, more precisely on his/her psyche. For an adequate understanding of the creative process and its adequate perception it's necessary to consider the creator's soul. The method worked out by Friedrich Schleiermacher became the bases of interpretation. This method provided the circular process of understanding based on an orientation from general to concrete and vice versa. This very method, named as hermeneutic circle assumes in advance that the artifact should be understood not on the basis of the work, but in consideration of the individual psyche of the creator.

The further stage of the development of philosophical hermeneutics is connected with the name of Wilhelm Dilthey, who considers the inner experience to be the main stage in text comprehension.

A human perceives an outer world which exists independently. A human him/herself has no essential definitions of the objects and phenomena of the outer world. S/he is not able to arrive at an understanding by means of mind and rational categories of thought. He attributes an utmost importance to an intuitive sensation of facts, to the inner psychological experience. Understanding is postulated to be a divinatory (virtual-imagery) act.

In Martin Heidegger's existential philosophy hermeneutics is considered as the means of overcoming the individuality. According to him the hermeneutic circle exists not between a person and an environment but in the language which can store different kinds of values. He considers that first of all the horizons of cultures, i.e. "objective reality" should be defined in order to ascertain the meanings of separate cultural heritages. Martin Heidegger placed the "objective reality" in the language frame and explained it as language reality. According to him language is "the house of being" and the real speaking of being is in poetic language. (Heidegger, 12-267).

Hans-Georg Gadamer is the most prominent representative of philosophical hermeneutics. According to Gadamer, hermeneutics is the universal philosophy of our time which has to discuss the problem concerning the truth of being. Art is one of the kinds of being. Text should be considered as an artifact like a statue, a painting etc. A classical discipline which studies the art of understanding is hermeneutics (Гадамер, 1988, 215). In understanding he implies mutual understanding which is a lingual process. Language is the sphere in which the speakers' interconsistency is in process and mutual understanding is achieved.

Hans-Georg Gadamer describes the process of understanding as a fusion of horizons. He considers overcoming the existing distance between the text and the interpreter's historical horizons to be the means of understanding. The fusion of horizons is realized in the hermeneutic circle by means of a language.

HERMENEUTICS AS A METHOD OF COMMUNICATION

1. According to Seifert hermeneutics is the theory and method of communication. He considers grasping the text meaning to be the goal of its hermeneutic interpretation, i.e. divination, which is first of all based on the semantic factor. In this light, the prerequisites which should be accepted in order to obtain hermeneutic interpretation are the following: considering the interpretation process, knowledge of language, universal and encyclopedic knowledge, use of extra-linguistic devices. (Seifert, 1992).

All the afore-mentioned prerequisites are obligatory for a communicator. The most indispensable among them is the knowledge of language, which is the first stage of text comprehension. On the one hand it implies considering of the lexical stock of language and the potential meanings of grammatical forms, while on the other hand it involves considering of their actualized functions. In the process of text comprehension both communicator and communicant are equally significant, since the text as a written fixed medium, alienated phenomenon, enables free cognition of an interpreter. An intellectual horizon and background knowledge create the environment, within the bounds of which the reader is given an opportunity of free rational actions, i.e. s/he may understand the text either in the way it was intended by the writer or in the way dissimilar to the writer's intention. Correspondingly, we can sum up, that the reference to the text is not similar - neither from the author's nor from the reader's positions. When the reader no longer obeys the author's will and becomes an active interpreter of the text him/herself performing the text divination, there is no longer direct, immediate contact between the author and the reader. In special literature this phenomenon is known as "the author's death".

Understanding of the meaning is an advanced stage of the text comprehension, determined only by a reader's competence. The more educated the reader, the higher the level of text comprehension.

An intelligent, competent interpreter reads the text not only for the purpose of understanding the referential directions, but for the purpose of searching its meaning. S/he has to grasp the meaning him/herself and even explain incomprehensible, vague parts of the text to the others, read between lines to obtain the understanding of the meaning which is not stated by the author, the meaning which is beyond lexical units and grammatical forms, which is hidden and virtual and should be identified.

Proceeding from the fact that the meaning is the constituent, characteristic and dominant component of the text, text linguistics is also called linguistics of meaning. The basis of this consideration is the fact that during the hermeneutic interpretation of the text, its semantic layer becomes of paramount importance (Coseriu, 1980, 112-122).

In order to enable the semantic interpretation of the text by the reader, s/he has to elucidate in text semantics, which consists of four stages: 1. experience of the semantic peculiarities of the constituent lexical units and the ascertainment of their meanings; 2. grasping the meaning of the entire text. On the one hand these two stages are interconnected and on the other hand for the purpose of corrective interpretation of the text they're necessary to be isolated. This is stipulated by the direct connection of the lexical units of text semantics with the text theme – the core of the text semantics. Consequently, the lexical units of a text are distributed in the text in an organized way, systematically and deliberately according to the author's intention. The author selects the lexical units that are adequate and appropriate to the development of the text theme. These lexical units create the word nets that correspond with the main theme of the text. The word net creates the semantic coherence of the text. e.g. if the theme of the text is "love," "amor", the net of the following lexemes *amoroso, amorir, amar a algiuen, ameno, meloso, el carino, flirtear, tontear* etc. will be created around this key word. It should also be noted that the synonymous line situated around one theme may be set as the word field, but the word field by reference to

the semantic interpretation of the text doesn't enable understanding of the text meaning. The word field is a group of potential units of the lexical system of a language, while the word net is the placement of units in the text. Lexemes are impossible to be located as the fields in the text. They are located in the whole text or in its separate parts according to appropriate context and semantic compatibility and create the word net. This is considered to be one of the markers of textuality.

After we have discussed the first stage of the semantic interpretation of the text, we can define its second stage – grasping the meaning of the text, which is much more difficult than the interpretation of its word net, as it requires a versatile competence from the interpreter. In the process of text interpretation the universal and encyclopedic knowledge are of utmost importance, though the extra-linguistic devices are of great value as well. Besides, the concept of the meaning refers to the high stage of thought and requires rich imagination from the interpreter, insofar as like every virtual phenomenon, its verbal expression can't be provided easily.

How should the meaning of the entire text be defined? What qualification should be given to the separate language signs like lexemes in the process of the semantic interpretation of a text? How should the meaning be stated verbally? These are the questions to be answered in order to arrive at an understanding of the text meaning.

Meaning is not a simple sum of the lexemes found in the text. Neither is it the set of contents of the whole or separate thematic parts of a text, which are impossible to be ignored in the process of interpretation. Grasping the meaning means to decode, to decipher, to generalize the information hidden between lines and to express the impression created in the imagination of an interpreter after reading the text, to verbalize the self estimation. The meaning may be expressed in one word, sentence or group of sentences. The meaning of the text is decoded, generalized and compressed virtual information based on the erudition of an interpreter.

Conclusion

Thus, hermeneutics is the theory and method of understanding, consequently the final goal of hermeneutic interpretation is the comprehension of an entire text. In hermeneutics comprehension means the divination of the text meaning and the inference of the semantic conclusion. Text meaning doesn't equate to the sum of language signs and their forms. It is an imaginary reference created on virtual level beyond separate language signs. An interpreter should consider the afore-mentioned, make up a semantic conclusion, express his/her personal attitude and hold an opinion of text semantics verbally. On the one hand the scope of meaning depends on the semantic structure of the text, its linguistic and cognitive characteristics and on the other hand on the competence and the level of intelligence of an interpreter.

Literature

1. Heidegger M. (1976): *Monem, Wort, Satz und Text*. 2.. *Erweiterte Auflage*. Max Niemayer Tübingen
2. Гадаммер Х. Г. (1988): *Истина и метод. Основы философской герменевтики*. Прогресс. Москва
3. Seifert H. (1992): *Einführung in die Hermeneutik*. Franke. Tubingen
4. Purtseladze V. (1998): *Text as a Written Manifestation of Language Activity*. "Samshoblo". Tbilisi (in Georgian)
5. Барт Р.(1989): *Избранные работы. Семиотика. Поэтика*. Прогресс. Москва
6. Coseriu E.(1980): *Textlinguistik. Eine Einführung*. Gunter Wort Tübingen
7. Weinrich H. (1976): *Sprache in Texten*. Ernst Klett Verlag, Stuttgart

8. Schleiermacher F.D.E. (1993): Hermeneutik und Kritik mit einem Anhang sprachphilosophischen Texten. Herausgegeben und eingeleitet von Manfred Frank. 5. Auflage. Suhrkamp. Frankfurt am Mein. 84.210.318.323

ჰერმენევტიკა და ტექსტის შინაარსი

რუსუდან თაბუკაშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

მაია ჩხეიძე
საქართველოს უნივერსიტეტი
ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77ა, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 599 906 860
E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

რეზიუმე

ნაშრომში განხილულია ჰერმენევტიკის როგორც მეცნიერების დამოუკიდებელი დარგის განვითარების ეტაპების თავისებურებები. მსჯელობა ეხება ჰერმენევტიკის კავშირს ფილოსოფიურ და რელიგიურ აზროვნებასთან, გაანალიზებულია სფეროსთან ასოცირებულ მეცნიერთა აზროვნების სპეციფიკა. ნაშრომში დეკლარირებულია შემდეგი მოსაზრება:

ტექსტის შინაარსის გაგება წარმოადგენს ტექსტის აღქმის უმაღლეს დონეს, რომელიც, თავის მხრივ, დეტერმინირებულია მკითხველის კომპეტენციით. ჰერმენევტიკა განსაზღვრულია როგორც აღქმა-ინტერპრეტაციის თეორია და მეთოდი, რომლის საბოლოო მიზანსაც წარმოადგენს მთლიანი ტექსტის ადეკვატური აღქმა.

საკვანძო სიტყვები:

ჰერმენევტიკული თეორიები, ჰერმენევტიკული ციკლი, სემანტიკური დონე, ტექსტუალობა, სემანტიკური ინტერპრეტაცია.

Герменевтика и содержание текста

Табукашвили Русудан Михайловна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
ул.Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Чхеидзе Майя Михайловна
Университет Грузии
Департамент европейстики и филологии
ул.Костава 77а, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 906 860
E-mail: maia_chkheidze@yahoo.com

Резюме

В статье рассмотрены особенности этапов развития герменевтики, как самостоятельной

отрасли науки. Речь идет о союзе герменевтики с философским и религиозным мышлением, проанализована специфика мышления ученых, ассоциированных с отраслью. В работе декларируется следующее понятие: понять содержание текста – является высшим уровнем восприятия текста, который со своей стороны детерминирован компетенцией читателя. Герменевтика определена

как теория и метод восприятия–интерпретации, окончательной целью которой является адекватное восприятие целого текста.

Ключевые слова:

герменевтические теории, герменевтический цикл, семантический уровень, текстуальность, семантическая интерпретация.

-in სუფიქსის ფუნქციები, მისი პროდუქტიულობა და ისტორიულ-ლინგვისტური ასპექტები

თინათინ ფურცელაძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ.77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 593 954 733
E-mail: tinatinipurtseladze@mail.ru

რეზიუმე

გერმანულ ენაში მდებარეობითი სქესის წარმომადგენელთა დესიგნაციას (აღნიშვნას, გამოხატვას) მასკულინური პიროვნების აღმნიშვნელი სახელებიდან **-in** სუფიქსის დართვით ნაწარმოები ფემინინური ფორმები ემსახურება (Leser-Leserin, Maler-Malerin, Schauspieler-Schauspielerin და ა.შ.). პიროვნული ფემინინუმის საწარმოებლად **-in** სუფიქსის გარდა თანამედროვე გერმანულში პრაქტიკულად არ არსებობს რელევანტურობის შემცველი სხვა უფრო მაღალპროდუქტიული დერივაციული საშუალება. წინამდებარე სტატიაში განხილულია პიროვნული მასკულინუმისა და პიროვნული ფემინინუმის მაწარმოებელი სუფიქსები, მოციური ფემინინური ფორმების მორფოლოგიური და სემანტიკური მნიშვნელობები და **-in** სუფიქსის როგორც უმთავრესი მოციური საშუალების ისტორიულ-ენობრივი ასპექტები.

საკვანძო სიტყვები

დესიგნაცია, დესიგნატი, დესიგნატორი, მოცია, დერივაციული სუფიქსები, პიროვნული ფემინინუმი, პიროვნული მასკულინუმი.

შესავალი

გერმანულ ენაში პიროვნების აღმნიშვნელი სახელების ნომინალური, ვერბალური ან ზედსართაული ბაზისისგან წარმოება

სხვადასხვა დერივაციული სუფიქსით არის შესაძლებელი. ამ სუფიქსებს ორი ფუნქცია აკისრიათ: გრამატიკულ დონეზე მათ გადაყავთ ბაზისი (თუ ის ჯერ არ არის სახელი) ნომინალურ სიტყვათა კლასში და ამავდროულად ანიჭებენ მას გრამატიკულ სქესს, ხოლო სემანტიკურ დონეზე ისინი დესიგნატის (აღსანიშნი პიროვნების) ბიოლოგიური ან სოციალური სქესის სპეციფიკას განსაზღვრავენ.

გერმანულში მამრობით პიროვნებათა დესიგნაციის ყველაზე პროდუქტიული დერივაციული საშუალებაა სუფიქსი **-er** (*Flieger, Denker, Täter*); შედარებით ნაკლებპროდუქტიულია **-ler** (*Bettler, Künstler, Sportler*),

-ner (*Redner, Rentner, Bühnenbildner*), **-ling** (*Prüfling, Lehrling, Feigling*). პიროვნებათა მხოლოდ ცალკეულ დესიგნატორებთან (აღმნიშვნელებთან) გვხვდება **-ian, -erich** (*Grobman, Wüterich*) და რამდენიმე სხვა, ძირითადად უცხოური წარმოშობის სუფიქსი: **-ant (-and)** (*Fabrikant, Proband*); **-eur** (*Friseur, Deserteur*); **-ist** (*Komponist, Linguist*); **-or** (*Direktor, Inspektor*); **-ar, -är** (*Bibliothekar, Aktionär*); **-ier** (*Bankier, Brigadier*).

აღნიშნული სუფიქსებით წარმოებული პიროვნული მასკულინუმის გამომხატველი ყველა ნიშნიდან შესაძლებელია პიროვნული ფემინინუმის წარმოება (*Renter-Rentnerin, Denker-Denkerin* და ა.შ.). გამონაკლისს წარმოადგენს **-ian, -erich, -ling**-ით შედგენილი მასკულინური დესიგნატორები (არ შეიძლება, მაგალითად, *Feiglingin, Lieblingin*).

ფრანგულიდან ან ინგლისურიდან ნასესხები მდებარეობითი სქესის პიროვნებათა აღმნიშვნელი სახელების მაწარმოებელი სუფიქსები **-ess/-esse** (*Stuardess, Hostess, Baroness*); **-ette** (*Chansonette*); **-ice** (*Direktrice*); **-euse** (*Souffleuse, Balletteuse, Masseuse*); **-eure** (*Garderobiere*); **-e** (*Marquise*) გერმანულის სი-

ტყვათწარმოებისთვის განსაკუთრებული რელევანტურობის შემცველ კომპონენტებად არ მიიჩნევა. ამასთან საყურადღებოა, რომ მიუხედავად ფრანგულიდან ნასესხები პიროვნული დესიგნატორების მცირე რაოდენობისა, მათი გერმანული ვარიანტებით ჩანაცვლება მხოლოდ ცალკეულ შემთხვევებშია შესაძლებელი. ნასესხები სიტყვები საინტერესოა როგორც პიროვნული ფემინინუმის პეიორატიული მნიშვნელობების (*Hostess* - „*Prostituierte*“, *Mätresse* - „*Geliebte*“, *Masseuse* - „*Prostituierte in einem Massagesalon*“), ისე ეკლატანტური (თვალშისაცემი) სემანტიკური (დენოტაციური და/ან კონოტაციური) ასიმეტრიულობის გამო. პიროვნული ფემინინუმის მორფოლოგიურად მონათესავე ფრანგული ან გერმანული პიროვნული მასკულინუმი უფრო მაღალი რანგის/პრესტიჟის მატარებელია.

მაგ., *Maitre* - „*Meister, Herr, Lehrer*“

Mätresse - „*Geliebte*“

Direktor - „*Leiter einer Bank, Schule, eines Instituts usw.*“

Direktrice - „*Leitende Angestellte in der Modebranche*“

ძირითადი ნაწილი

სუფიქსი *-in* ემსახურება პიროვნული მასკულინუმისგან პიროვნული ფემინინუმის წარმოებას. სიტყვათწარმოების აღნიშნულ წესს **მოცია** (*Motion, Movierung*) ეწოდება.

პიროვნული მასკულინუმი ნაწარმოებია სხვა ბაზისური სიტყვებისგან (ზმნებისგან, სახელებისგან). მასკულინუმისგან მოციის შედეგად შედგენილი ფემინინუმის ფორმები ორმაგი სუფიქსით ხასიათდება და მორფოლოგიურად უფრო კომპლექსურია:

lehren (ზმნა) – *Lehr-er* (პიროვნული მასკულინუმი)

Lehr-er-in (პიროვნული ფემინინუმი)

Wissenschaft (არსებითი სახელი)–*Wissenschaft-ler*(პიროვნული მასკულინუმი)

Wissenschaft-ler-in (პიროვნული ფემინინუმი)

მი)

აღსანიშნავია, რომ მოციის უნარმა გაამდგრდობითოს ყველა პიროვნული მასკულინუმი, ისეთიც კი, რომელიც სოციალურ რეალობაში შეიძლება არც კი არსებობს (*Asphaltiererin, Baustoffprüferin, Funkelektronikerin, Generalin, Matadorin, Maurermeisterin, Müllerin, Kanalarbeiterin, Klempnerin, Schmiedin, Schusterin, Strassenbauarbeiterin, Wegebauarbeiterin, Werkzeugmacherin* და ა.შ.), თავისი წვლილი შეიტანა მასკულინუმის გენერირების გამყარებასა და პიროვნული ფემინინუმის შინაარსის ამბიურობაში (მაგ., ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი პროფესია შეიძლება უჩვეულოა მდედრობითი სქესისთვის, მაგრამ გამორიცხული არ არის, რომ თანამედროვე ცხოვრებაში ამ პროფესიათა ქალი შემსრულებლები არსებობდნენ. ამიტომ ზოგიერთ სიტუაციაში გაუგებარია დესიგნატორებში *Generalin, Müllerin, Schusterin* და ა.შ. გულისხმობენ ქალს, რომელიც აღნიშნულ საქმიანობას ეწევა, თუ ქალს, რომელიც აღნიშნული საქმიანობით დაკავებული მამაკაცის მეუღლეა). ნაწილობრივ *-in*-ით მიჩნეულია მიზეზად იმ ფაქტისა, რომ უკანა პლანზე გადაინაცვლა სხვა, მორფოლოგიურად სიმეტრიულმა სიტყვაწარმოების საშუალებებმა, როგორცაა, მაგალითად, ზედსართავი სახელებით, I და II მიმდებობით პიროვნული ფემინინუმისა და მასკულინუმის წარმოება, რომლის დროსაც ორივე სქესის დესიგნატორები დიფერენციული გრამატიკული სქესის საშუალებით ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად მიიღება (*der/die Kranke, der/die Arbeitslose, der/die Studierende, eine Abgeordnete/ein Abgeordneter*).

პიროვნების აღმნიშვნელი სახელების განხილვისას აუცილებელია ყურადღება გამახვილდეს იმ ფაქტზე, რომ გერმანულში პიროვნული ფემინინუმისგან პიროვნული მასკულინუმის წარმოება არ ხდება, მაშინ როდესაც პირიქით პროცესი სრულიად დასაშვებია და ნორმად მიჩნეულია, რაც

ენის სისტემაში არსებულ სქესთა ასიმეტრიულობას კიდევ უფრო თვალშისაცემს ხდის. მაგალითად, პროფესიის აღმნიშვნელი სახელები *Kindergärtnerin, Fürsorgerin* მორფოლოგიურად უშვებს *Kindergärtner, Fürsorger*-ის არსებობას. სოციალურ სინამდვილეში აღნიშნული პროფესიებით თავდაპირველად ქალები იყვნენ დასაქმებულნი, შესაბამისად ფემინინური დესიგნატორები გამოიყენებოდა. ენობრივ საზოგადოებაში თანდათან ჩამოყალიბდა შეხედულება ამ პროფესიების როგორც მდედრობითისთვის სტერეოტიპული საქმიანობის შესახებ. მოგვიანებით, როდესაც აღნიშნული პროფესიებით კაცებიც დაკავდნენ, მასკულინური ფორმების საწარმოებლად უკვე არსებულ ფემინინურ დესიგნატორებს კი არ მიმართეს, არამედ ახალი აღმნიშვნელები *Erzieher, Sozialhelfer* შეიმუშავეს, რომლებიც შემდგომ ფემინინური ფორმების *Erzieherin, Sozialhelferin* ბაზისად მოგვევლინა. სიტყვაწარმოების აღნიშნული პრაქტიკა შეესაბამება პატრიარქატული ენების ერთ-ერთ წესს, რომლის თანახმადაც მამაკაცის აღნიშვნა ფემინინუმიტ დაუშვებელია, რადგან ეს მხოლოდ კაცის დამცირების შემთხვევაში ხდება. მიუღებელია აგრეთვე პრიმატული ფემინინური ფორმიდან მასკულინუმის წარმოება, პირიქით პროცესი კი, როგორც ზევით ავღნიშნეთ, ნორმად მიიჩნევა.

სუფიქსის *-in* ფუნქციები სხვადასხვაგვარია: გრამატიკულ დონეზე ის ზემოქმედებს გრამატიკული სქესის შეცვლაზე (მასკულინუმიდან ფემინინუმისკენ); სემანტიკურ დონეზე მიგვანიშნებს „მდედრობითი პირის“ მნიშვნელობაზე. ამასთან გვაქვს შემთხვევები, სადაც სუფიქსს *-in* და საწარმოებელ ბაზისს შორის შინაარსის თვალსაზრისით ურთიერთმიმართებათა განსხვავებული ხარისხი შეინიშნება. მაგალითად, დესიგნატორების *Lehrerin, Wissenschaftlerin* შემთხვევაში იგულისხმება მოქმედი მდედრობითი პირი (მდედრობითი აგენსი),

რომელიც არაპიროვნულ ბაზისთან დაკავშირებულ საქმიანობას „*lehren*“, „*Wissenschaft betreiben*“ ასრულებს. დესიგნატორებთან - *Russin, Orthodoxin, Marxistin* სახეზეა მდედრობითი პირი, რომლის ბაზისშიც გამოიხატება ნაციონალური, ეთნიკური, რელიგიური და პოლიტიკური მიკუთვნებულობა დესიგნატორებთან *Hofrätin-, Frau eines Hofrats*“, *Generalin-, Frau eines Generals*“, *Müllerin-, Frau eines Müllers*“, *Doktorin* (პირველ მარცვალზე მახვილით) - „*Frau eines Doktors*“ საქმე გვაქვს მატრიმონიალურ მიკუთვნებულობასთან ბაზისში დასახელებულ მამრობით პირთან.

საინტერესოა ზევით ჩამოთვლილ სემანტიკურ ფუნქციათა შორის („მდედრობითი აგენსი“ ან „მიკუთვნებულობა“) რომელია უფრო ადრეული? მდედრობითი და მამრობითი პიროვნებების აღმნიშვნელების სიმეტრიულად წარმოების რომელი საშუალებები/ხერხები ფიქსირდება პირვანდელ ხელნაწერ ძეგლებში მოციის გვერდით და რატომ გვევლინება მოცია გერმანული ენის სისტემაში პიროვნული ფემინინუმის საწარმოებლად ყველაზე პროდუქტიულ საშუალებად?

IV–VI საუკუნეების გუთურ წერილობით ძეგლებს, უპირველეს ყოვლისა, ვულფილას მიერ თარგმნილ ბიბლიას ჰქონდა მდედრობით და მამრობით პიროვნებათა სიმეტრიული აღნიშვნის სისტემა, ე.ი. პიროვნული ფემინინუმისა და მასკულინუმის წარმოება ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად იყო შესაძლებელი. მაგალითად, *razn-, Haus*“, *garazna-, Nachbar*“, *garazno – Nachbarin*“. ვულფილას თარგმნილ ბიბლიაში არსებობს მხოლოდ ერთადერთი მოციური ფემინინუმის ნიმუში: *saurini-, Syrerin*“ (მამრობითი *saur-, Syrer*“), რომელიც განსაკუთრებულ ადგილს იკავებს გუთურის პიროვნების აღმნიშვნელ სახელთა სისტემაში. მაშინ, როდესაც მამრობითი აღნიშვნა *saur* ბერძნულ-*syros*, ლათინურ *-surus*-ს შეესაბამება, ვულ-

ფილამ მდედრობითი *saurini* ბერძნული წყაროდან პირდაპირ კი არ გადმოიღო, სადაც *syro-phönizierin*, (ლათ. *syrophoenissa*)-ზე არის საუბარი, არამედ თარგმნა როგორც *saurini fwnikiska* ანუ „*Phönizische Syrerin*“ („ფინიკიელი სირიელი ქალი“). ამით სუფიქსის *-in* მნიშვნელობა – „მიკუთვნებულობაობა წარმომავლობის მიხედვით ხალხზე/ხალხის ჯგუფზე“ და ამ მნიშვნელობის სემანტიკური ფუნქციის პრიმატულობა ცალსახაა.

მოცია გუთურსა და ძველ ზემოგერმანულში მეორეხარისხოვან დერივაციულ საშუალებად გვევლინება. სიტყვაწარმოებით მიღებული მდედრობითი და მამრობითი პიროვნებების უძველესი ნიმუშები ერთმანეთის სიმეტრიულია. ძველი ზემოგერმანული (VIII-XI საუკუნეები) გუთურის მსგავსად 3 გრამატიკულ სქესს და მდიდარი ფლექსიის სისტემას ფლობს. აღნიშნული პერიოდის წერილობითი ძეგლები განეკუთვნება არა ხალხურ, არამედ სწავლულთა ენას და უმეტეს შემთხვევაში ლათინურიდან თარგმნილ ლიტერატურასთან გვაქვს საქმე. ლათინურის ზეგავლენა სიტყვაწარმოებაშიც ვლინდება. მაგალითად პიროვნული ფემინინუმის წარმოება ძველ ზემოგერმანულში შესაძლებელი იყო სამი ხერხით: *-a* რომელიც გუთურ *-o-*ს შეესაბამება (ძვ. ზემოგერ. *scriba-*, „*Schreiberin*“), ლათინური სუფიქსით *-ara* (ძვ. ზემოგერ. *sangara-* „*Sängerin*“, *folleistara-*, „*Helferin*“) და მოციით *-in(na)* (ძვ. ზემოგერ. *gestin-*, „*weiblicher Gast, Freundin*“). სუფიქსები *-a*, *-ara* ძველ ზემოგერმანულში საკმაოდ პროდუქტიულია, მაშინ როცა *-in* ჯერ მარგინალური სტატუსის მატარებელია და მხოლოდ გვიანდელ ძველ ზემოგერმანულში იძენს პროდუქტიულობას.

ადრეულ ძველ ზემოგერმანულში, ისევე როგორც გუთურში სუფიქსი *-in* მიანიშნებს „ქალის მიკუთვნებულობას ხალხზე ან მამაკაცზე“ (ძვ. ზემოგერ. *baiarin-*, „*Baierin*“, *cuningin-*, „*Königin*“), ხოლო *-a*, *-ara* გამოყენებით

გამოიხატება მნიშვნელობა „მდედრობითი აგენსი“. სუფიქსის *-in* სემანტიკური ფუნქცია უფრო გვიანდელ პერიოდში გაფართოვდა და კონკურენცია გაუწია სიტყვაწარმოების სხვა საშუალებებს. მაგალითები, როგორცაა *salbara/salbarin* (ორმაგი სუფიქსი *-ara + -in*) -, „*Salbenverkäuferin*“ ან *forasagin-*, „*Prophetin*“, რომლის ნაცვლად მასკულიუმის ფორმის *forasago-*, „*Prophet*“ გვერდით *forasaga* იყო მოსალოდნელი, კონკურენციას ასაბუთებს. მოციის პროდუქტიულობის ზრდა ნაწილობრივ ფორმალური მიზეზებით არის გამოწვეული, რადგან იგი პიროვნების აღმნიშვნელი სახელების არაპიროვნებათა სახელებისგან გამიჯვნის შესაძლებლობას იძლევა, მაგალითად, როგორც ზევით აღვნიშნეთ, მართალია მასკულიუმის ფორმის *forasago-*, „*Prophet*“ გვერდით ფემინინური ფორმა *forasaga* იყო მოსალოდნელი, მაგრამ გამოიხატა *forasaga* აღნიშნავს „*Prophezeihung*“, მოციის საშუალებით კი მოხდა მდედრობითი პირის აღმნიშვნელი სახელის დიფერენცია სხვა არაპიროვნული აღმნიშვნელისგან. მაშასადამე, *-in* სუფიქსი იძლეოდა ბიოლოგიური სქესის სპეციფიკაციის განსაზღვრის შესაძლებლობას, რაც მოციამ თავის თავზე აიღო.

მოციის პროდუქტიულობის ზრდა მხოლოდ შიდაენობრივად ვერ აიხსნება. ძველი ზემოგერმანულის არსებობის პერიოდში მიმდინარე ქრისტიანიზაციის პროცესებმა გადამწყვეტი მნიშვნელობა იქონია ქალის ადგილზე საზოგადოებაში. ქალებმა თანდათან დაკარგეს გავლენა და დამოუკიდებლობა. ისინი შეიზღუდნენ მემკვიდრეობით უფლებებში, სახალხო მედიცინაში და ა. შ. გარეენობრივი განვითარების აღნიშნულმა პროცესებმა ასახვა ჰპოვა პიროვნების აღმნიშვნელი სახელების წარმოებაში, სადაც საბოლოოდ პრინციპმა - *male as norm* გაიმარჯვა და პიროვნულ ფემინინუმს ენის სისტემაში მეორეხარისხოვანობა „მიანიჭა“.

დასკვნა

გერმანულ ენაში მასკულიური პიროვნული დესიგნატორებიდან მოციის გზით ფემინური ფორმების წარმოება ჩვეულებრივი მოვლენაა, პირიქით პროცესი ფემინინუმიდან მასკულიუმისკენ კი იმდენად უჩვეულო, რომ რამდენიმე გამონაკლისის გარდა თითქმის არ ხდება.

სუფიქსს *-in* ახასიათებს სემანტიკური ფუნქციების სხვადასხვაგვარობა („მდედრობითი აგენსი“, „მატრიმონიალური მიკუთვნალობა“, „მიკუთვნალობა წარმომავლობის მიხედვით ხალხზე/ხალხის ჯგუფზე“), რაც ზოგჯერ ამბიურობას იწვევს (მაგ., წინადადებაში „*Die Professorin war auch da*“, გაუგებარია გულისხმობენ ქალს როგორც აგენსს, თუ როგორც ვინმეს მიკუთვნებაში მყოფ პიროვნებას). მიუხედავად აღნიშნულისა *-in* სუფიქსმა გერმანული ენის ისტორიის მანძილზე არაერთ კონკურენციას გაუძლო და ენის სისტემაში პიროვნული ფემინინუმის მოციის ყველაზე მაღალპროდუქტიულ საშუალებად დამკვიდრდა.

ლიტერატურა

1. Eisenberg P.(1994): Grundriss der deutschen Grammatik. 3., überarbeitete Auflage. Stuttgart; Weimar: Metzler (გვ.173; გვ.449)
2. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen (1997): Berlin
3. Hellinger M.(1990): Kontrastive Feministische Linguistik. Max Hueber Verlag. München
4. www. Motion und Markiertheit (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 10. 09. 2012)
5. http://othes.univie.ac.at/6880/1/2009-08-26_9505969.pdf (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 10. 09. 2012)

6. http://www.plattdeutsch-niederdeutsch.net/gotische_bibel.html (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 10. 09. 2012)

7. http://de.wikipedia.org/wiki/Feministische_Linguistik (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 10. 09. 2012)

8. <http://de.wikipedia.org/wiki/Wulfilabibel> (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 10. 09. 2012)

9. Oksaar E.(1988): Fachsprachliche Dimensionen. Tübingen. (გვ.34-73)

10. Samel I. (1995): Einführung in die feministische Sprachwissenschaft. Berlin.

Suffix *-in* Function, Its Production and Historian-Lingual aspects

Tinatini Purtseladze

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 593 954 733

E-mail: tinatinipurtseladze@mail.ru

Abstract

In German language female sex designation are feminine's forms, which originate from masculine forms with suffix *-in* addition. In order for feminine forms indication in the contemporary German language there is a highly productive derivation means as suffix *-in*, which is added to the masculine form.

The article examined the suffixes, which reproduce personal masculine and feminine forms and also the morphological and semantic values of feminine forms, and also the historical-lingual aspects of suffix *-in* as main exercise.

Keywords:

designation, designat, designator, excercise, derrivation suffixes, personal feminine, personal masculine.

Функции суффикса -in, его продуктивность и историко-лингвистические аспекты

Пурцеладзе Тинатин Гивиевна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 954 733
E-mail: tinatinipurtseladze@gmail.com

Резюме

Десигнацию представителей женского пола в немецком языке служат фемининские формы, которые происходят от маскулинских форм с

добавление суффикса -in. Чтобы указать фемининскую форму, в современном немецком языке существует высокопродуктивное деривационное средство как -in суффикс, который добавляют к маскулинской форме.

В статье рассмотрены суффиксы, которые воспроизводят личностные маскулинские и фемининские формы, а также морфологические и семантические значения фемининских форм и историко-лингвистические аспекты суффикса -in как главного моционаго средства.

Ключевые слова:

Десигнация, десигнат, десигнатор, моция, деривационные суффиксы, личностный фемининум, личностный маскулинум.

საზოგადოებრივი წყობის მანიფესტირება ენაში. ენობრივი სექსიზმი

თინათინ ფურცელაძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ.77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 593 954 733
E-mail: tinatinipurtseladze@mail.ru

რეზიუმე

XX საუკუნის 60-იანი წლების მიწურულს ინგლისურენოვან სივრცეში (აშშ) აღმოცენებული ნოვატორული ენათმეცნიერული დარგი - „ფემინისტური ლინგვისტიკა“ ინტერვენირებულ დისციპლინად მიიჩნევა, რომელიც არა მარტო აღწერს, არამედ აკრიტიკებს კიდევ ენას სოციალურ-პოლიტიკური კრიტერიუმების საფუძველზე. ენის ფემინისტური კვლევის ფოკუსი მიმართულია ენას, საზოგადოებას, აზროვნებას, რეალობასა და იდენტურობას შორის არსებული ურთიერთხემოქმედებითი, რელაციური ასპექტების კვლევასა და შეფასებაზე როგორც ლანგის, ასავე პაროლის და ნორმის დონეზე. ფემინისტური ლინგვისტიკა ააშკარავებს და აკრიტიკებს ენაში არსებულ სექსიზმებს, ენის ანდროცენტრულობას და ილწვის ცვლილებებისთვის, რათა მიღწეულ იქნას „პატრიარქატული ენების“ „ჭუმანურ ენებად“ გარდასტრუქტურირება.

სტატიაში განხილულია ენის, საზოგადოების, ცნობიერებისა და იდენტურობის ურთიერთმიმართებათა რელევანტურობა, ზოგიერთ ანიმატურ ლექსემათა ეტიმოლოგია საზოგადოებრივ-სოციალურ სტრუქტურებთან და კონდიციებთან კონტექსტში, გერმანული ენისათვის დამახასიათებელი სექსიზმები, რის გამოც ფემინისტური ლინგვისტიკა გერმანულს პატრიარქატულ ენად მიიჩნევს.

საკვანძო სიტყვები

ფემინისტური ლინგვისტიკა, ენობრივი სექსიზმი, ენის ანდროცენტრული გამოყენე-

ბა, ენობრივი საზოგადოება, სიმეტრიული, სამართლიანი ენობრივი წარმოჩინება, დესიგნატორი.

შესავალი

ადამიანები ეკოლუციის ყველა ფაზაში ფლობდნენ კომუნიკაციის უნარს. კაცობრიობის ისტორიაში ადამიანების მიერ შექმნილ საოცრებათა შორის ენა ყველაზე ეფექტურ, გენიალურ, კრეატიულ და უნივერსალურ ფენომენად ითვლება. ცნების „ენა“ ერთმნიშვნელოვანი დეფინიცია რთულია, რადგან ის განსაზღვრული ასპექტებიდან გამომდინარე კომპლექსურ პროდუქტად გვევლინება და ერთი მხრივ, ადამიანური აზრებისა და გრძნობების ინტერპრეტაციისა და ადამიანთა კომუნიკაციისთვის მნიშვნელოვან, სპეციფიკურ მედია-საშუალებას წარმოადგენს, ხოლო, მეორე მხრივ, კონკრეტულ ენას, რომელიც შედგება უამრავი ვარიაციებისა თუ „ლექტებისგან“.

სამყაროს შემეცნებისა და აზროვნების პროცესში ადამიანი იყენებს ენას როგორც აბსტრაქტირებულ მედიუმს, რომლის მეშვეობითაც ახორციელებს სინამდვილის რეფერირებას. ენის დახმარებით ვახერხებთ ჩვენი მსოფლხედვის, მენტალიტეტის და იდენტურობის ჩამოყალიბებას.

ენა იქმნება გარკვეულ საზოგადოებაში მცხოვრები ადამიანების მიერ. ცნება „საზოგადოება“ მოიაზრებს სხვადასხვა ფორმაციებსა თუ სოციალურ ჯგუფებს. საერთო ეკონომიკურ და პოლიტიკურ სივრცეში მცხოვრები ერთ ენაზე მეტყველი საზოგადოება აღინიშნება ტერმინით „ენობრივი საზოგადოება.“

ენასა და ამ ენაზე მეტყველ საზოგადოებას შორის განუწყვეტლივ ვითარდება კორელაციური კავშირები. ამიტომ ენის

ზოგადადამიანური მოთხოვნებისა და მიზნებისგან განცალკევებულად კვლევა შეუძლებელია. ენა როგორც საზოგადოებრივი მოვლენა, კავშირშია ისეთ გარეეობრივ ფენომენებთან, როგორცაა ისტორია, პოლიტიკა, კულტურა, ეკონომიკა, სამართალი და რელიგია.

საზოგადოების ისტორიულ და ენობრივ განვითარებას შორის არსებული მიმართებები ასახავს საზოგადოებაში მიმდინარე მნიშვნელოვან ცვლილებებს და ენის სისტემაში იმპლიციტურად ან ექსპლიციტურად ფიქსირდება.

ფემინისტი ლინგვისტების აზრით, ენა საუკუნეების მანძილზე განიცდიდა და განიცდის საზოგადოებაში დომინირებული მამრობითი პრინციპების გავლენას. საზოგადოებაში გაბატონებულმა მამამთავრულმა წყობამ ასახვა ჰპოვა ენაშიც.

ამრიგად, ენა წარმოადგენს საზოგადოებრივი, პოლიტიკური, სოციალური, ძალაუფლებრივი ურთიერთობების გამოსატყვის საშუალებას.

ძირითადი ნაწილი

ენისა და საზოგადოების რელაციური კავშირი განსაკუთრებით კარგად ჩანს ისტორიულად შესწავლილ ლინგვისტურ ლექსიკურ ერთეულებში.

ენაში მანიფესტირდება ენობრივი საზოგადოების წარმომადგენელთა შორის არსებული საზოგადოებრივი კონექსია (ურთიერთდამოკიდებულება). მაგალითად, უკვე ინდოგერმანულში გვხვდება მდებრობითი სქესის აღმნიშვნელი ლექსემები: snu-so-, „Schwiegetochter“ (რძალი), Braut (პატარძალი), vidhava-, „Witwe“ (ქვრივი ქალი). ამ ენაზე მეტყველი საზოგადოება პატრილკალურად არის ორგანიზებული, რაც იმას ნიშნავს, რომ ქალი ტოვებს თავისი მშო-

ბლების ოჯახს და საცხოვრებლად გადის ქმრის მამის ოჯახში. პატრილოკალური წყობის საზოგადოებისთვის სპეციფიკურია მჭიდრო კონექსია მამასა და ვაჟებს, ასევე ძმებსა და მათ ოჯახებს შორის, მაშინ როდესაც ცოლის ოჯახს აკციდენტური მნიშვნელობა ენიჭება, ამიტომ პატრილოკალური საზოგადოების ენობრივ სინამდვილეში არ გვხვდება ქალის ოჯახისთვის რელევანტური დესიგნაციური ფორმები. Schwiegersohn (სიძე), Witwer (ქვრივი მამაკაცი), Bräutigam (სიძე, ნეფე) უფრო გვიანდელ პერიოდში მდებრობითი ფორმებიდან იქნა ნაწარმოები.

ენაში რეფლექტირდება ენობრივი საზოგადოების მდებრობით და მამრობით წარმომადგენელთა სტატუსურ-რანგული ცვლილებები, მათი სოციალური კონდიციები, რის შედეგადაც შესაძლებელია შეიცვალოს ენის გრამატიკული სტრუქტურები, ლექსიკურ ერთეულთა დენოტაციური ან კონოტაციური შინაარსები და მნიშვნელობები. მაგალითად, ძველი ზემოგერმანული frouwa (Herrin, Gebieterin - ქალბატონი) წარმოადგენდა როგორც ვოკატიურ, ასევე დესიგნაციურ ფორმას მხოლოდ მაღალი წრის დაქორწინებული ქალებისთვის, ხოლო wip (Weib - ქალი, დედაკაცი) აღნიშნავდა პიროვნების ბიოლოგიურ სქესს. დღეს Frau - წარმოადგენს როგორც ვოკატიურ, ასევე დესიგნაციურ ფორმას ნებისმიერი სოციალური ფენის წარმომადგენელი ქალისთვის. ლექსიკური ერთეულის Weib-ის ძველი ზემოგერმანული მნიშვნელობა - „ქალი“, „დედაკაცი“ კვლავ ძალაშია, თუმცა იგი ხშირად პეიორატიული, დამამცირებელი მნიშვნელობით გამოიყენება. აქვე აღსანიშნავია ისიც, რომ das Weib - გრამატიკულად საშუალო სქესით მარკირდება, მისი ეტიმოლოგია უცნობია! სავარაუდოდ მას გუთურ ლექსემას - biwaibjan (umwinden, umkleiden - შემოხვევა, შემოცმა, შემოსხმა) უკავშირებენ და შესაძლოა იგი გულისხმობდა „დაქორ-

წინებულ ქალს, რომელსაც თავსაბურავი ჰქონდა შემოსხვეული“ („Weib als die, mit einem Kopftuch umhüllte verheiratete Frau“). (Etymologisches Wörterbuch des Deutschen 1997: 1546)

გერმანულ ენაში der Mensch – ადამიანი მარკირებულია მამრობითი გრამატიკული სქესით. ეტიმოლოგიურად დესიგნაცია (აღნიშვნა) Mensch წარმოდგება ძველი ზემოგერმანულიდან mennisco (der Männliche -მამრობითი სქესის მქონე). გერმანული ენის სტრუქტურა შეიცავს საშუალო სქესსაც, რაც ნეიტრალიზაციის შესაძლებლობას იძლევა და სამართლიანი იქნებოდა მდედრობით სქესთან მიმართებაში, მაგრამ ენობრივ-ისტორიულად ლექსიკური ერთეულის Mensch საშუალო სქესი არ მიენიჭა, უფრო მეტიც, მე-17 საუკუნემდე Mensch ძირითადად მხოლოდ მამრობითი სქესის პიროვნებების აპელატიური და დესიგნაციური მნიშვნელობით გამოიყენებოდა.

დესიგნატორს (აღმნიშვნელს) – Mensch ფემინისტი ლინგვისტები აკრიტიკებენ იმის გამო, რომ უმრავლესობის გონებაში ის მამრობითი სქესის წარმომადგენელთა ასოციაციას იწვევს და არა მდედრობითისას; ამავდროულად ენის სისტემასა და ენის გამოყენებაში არსებული გამონათქვამები, როგორცაა: Alle Menschen werden Brüder და არა – Alle Menschen werden Geschwister, Alle Menschen, inklusive Frauen und Kinder, კიდევ უფრო ამძაფრებს შეხედულებას, რომ Menschen უპირველეს ყოვლისა მამრობითი სქესის მქონე პიროვნებები არიან. აღნიშნული გარემოება ჩაგრავს მდედრობით სქესს, კმნის უხერხულ სიტუაციებს, რადგან გაუგებარია იგულისხმებიან ქალები დასახელებულ/დაწერილ აღნიშვნაში თუ არა.

მსგავს პრობლემას ვაწყდებით დესიგნატორთან Volk – ხალხი. der Mensch -ისგან განსხვავებით das Volk გრამატიკულად საშუალო სქესით არის მარკირებული, თითქოსდა ნეიტრალურობის მატარებელია, მაგრამ უმრავლესობაში მაინც მამაკაცების ასოციაციას იწვევს. იქნებ ამ შემთხვევაშიც

მიზეზი სიტყვის ეტიმოლოგიაშია?! ძველი ზემოგერმანული folc (volk) წარმოდგება ინდო-გერმანულიდან fulka -Kriegerschar, Heerhaufen – მეომართა გუნდი, ჯარი და უნდა გავიგოთ როგორც “ბრძოლისუნარიან მამაკაცთა ჯგუფი” („die Menge der waffenfähigen Männer“). (Etymologisches Wörterbuch des Deutschen 1997: 1521)

წარმოდგენილ მაგალითებში ნათლად ჩანს მდედრობითი სქესის იდენტიფიკაციის პრობლემა, რაც საუკუნეების მანძილზე დომინირებული საზოგადოებრივი თუ სოციალური ფაქტორების ზეგავლენის შედეგია.

ქალებს აქვთ უფლება არა მხოლოდ იყვნენ ჩართულნი და ნაგულისხმევი იმ აღნიშვნებში, რაც წესით ორივე სქესს გულისხმობს, არამედ დასახელდნენ კიდევ ექსპლიციტურად. წინააღმდეგ შემთხვევაში საქმე გვაქვს ენის ანდროცენტრულ გამოყენებასთან და ენობრივ სექსიზმთან. ფემინისტური ლინგვისტიკის თანახმად, ენა სექსისტურია, თუ ის:

1) ქალების იგნორირებას და მათ გამორიცხვას ეწვევა, რადგან მამაკაცი ადამიანის სტანდარტად და ნორმად მიიჩნევა; შესაბამისად ქალები ექსპლიციტურად კი არ სახელდებიან, არამედ გენერირებული მასკულინიუმის ფორმით („der Arzt von heute“, „die Leistung der Wissenschaftler“ და ა.შ.),

2) ქალებს მამაკაცებზე დამოკიდებულად წარმოაჩენს, რაც ვლინდება პიროვნების აღმნიშვნელი სახელებისა და ტიტულების ასიმეტრიულ გამოყენებაში, როდესაც მამაკაცები ყოველთვის პირველნი სახელდებიან („Herr und Frau Meier“, „Vater und Mutter“, „Bruder und Schwester“, „liebe Zuhörer und Zuhörerinnen“, ერთადერთი გამონაკლისია „meine Damen und Herren“),

3) ქალებს მხოლოდ ტრადიციულ როლებში, ე.წ. მდედრობითი თვისებებით და ქცევის წესებით წარმოაჩენს („Otto baut ein Vogelhaus, Anna hilft ihm dabei“).

4) ქალებს აბუნად იგდებს („das schwache

Geschlecht“, „unsere Tennisdamen“, „Tussi“ და ა.შ.).

ენის სექსისტური გამოყენება ზღუდავს და ავიწროვებს ქალებს, აუჩინარებს მათ ღვაწლს და დამსახურებას.

ენა მართავს სინამდვილის აღქმის პროცესს. სეპირ-უორფის ჰიპოთეზის თანახმად სხვადასხვა ენაზე მეტყველ ადამიანთა ჯგუფები სხვადასხვაგვარად შეიმეცნებენ სამყაროს, რაც მშობლიური ენის „კარნახით“ არის განპირობებული. ადამიანი მოვლენათა სამყაროს ანაწევრებს გარკვეულ კატეგორიებად არა ამ კატეგორიების რეალურად არსებობის საფუძველზე, არამედ მის ცნობიერებაში „შენახული“ ენის სისტემის ზემოქმედების შედეგად; როდესაც საუბარია ან წერენ მხოლოდ *Mathematiker, Linguisten, Wissenschaftler, Inhaber, Fahrer, Fußgänger, Polizisten* და ა.შ. შესახებ, კონსტიტუირება მსოფლხედვა, რომელშიც ქალები არ ჩანან. ენა მუშაობს სურათებით. წინადადება „*Mechaniker reparieren Autos*“ ჩვენს წარმოსახვაში მექანიკოსი კაცების სურათებს ქმნის და არა ქალებისას. სქესთა სენსიბილიზებული ფორმულირებით – „*MechanikerInnen wechseln Öl*“, ქალები ექსპლიციტურად სახელდება და ჩვენს წარმოსახვაში ამოტივტივებული სურათებიც ქალებს ასახავენ და არა მამაკაცებს. მაშასადამე, ენა განსაზღვრავს ცნობიერებას. ჩვენს მსოფლხედვასა და სამყაროს შესახებ წარმოდგენებზე ენა ახდენს ზეგავლენას. ენა ქმნის და ამავდროულად ასახავს სინამდვილეს.

ფემინისტური ლინგვისტიკის უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს განხორციელდეს როგორც მამაკაცების, ისე ქალების მხრიდან მდედრობითი სქესის წარმომადგენელთა ექსპლიციტური, სამართლიანი, სიმეტრიული ენობრივი წარმოჩინება. კონკრეტული საზოგადოების დამოკიდებულება სქესთა მიმართ ამ საზოგადოების ენობრივ სტრუქტურებში მანიფესტირდება. „ენის კომპეტენცია კი სხვა კომპეტენციებისთვის მეტად საჭირო და გამოსადეგ ინტერნალ-

იზირებულ წესების აპარატს წარმოადგენს, რომელიც ჩვენს ყოველდღიურობას მართავს.“ (Pusch 1989: 15)

დასკვნა

ენა საზოგადოებრივ-სოციალურ სტრუქტურებთან მჭიდროდ არის დაკავშირებული. ის საზოგადოებიდან უბრალოდ წარმოქმნილ აბსტრაქტულ ფენომენად კი არ გვევლინება, არამედ საზოგადოების წიაღში იბადება, იზრდება, ვითარდება და ბუნებრივია, რომ საზოგადოებრივი სტრუქტურები მასში აირეკლება, უკვე ენაში მანიფესტირებული რეალობა კი უკუზემოქმედებას ახდენს საზოგადოებაზე, მის ცნობიერებაზე.

საზოგადოების მხრიდან მდედრობითი სქესის შეუსაბამო, უსამართლო და ასიმეტრიული ენობრივი რეპრეზენტაცია კიდევ უფრო ამძაფრებს მათ (ქალების) დისკრიმინაციას და საკუთარი თავის იდენტიფიცირების პრობლემას. „ქალების ენობრივი იდენტიფიკაცია ერთ-ერთი უმთავრესი წინაპირობაა მათი ფსიქიკური, სოციალური და ბიოლოგიური გადარჩენისთვის.“ (Pusch 1984: 24)

ფემინისტური ლინგვისტიკის აზრით გერმანული ენა ჩაგრავს მდედრობით სქესს, რადგან ის მასკულიზუმს ანიჭებს უპირატესობას; ამიტომ აუცილებელია ალტერნატიული სტრატეგიების შემუშავება და მათი ენობრივ საზოგადოებაში დანერგვა, რათა “პატრიარქატული, სექსისტური ენა” “ჰუმანურ ენად” გარდაიქმნას.

ლიტერატურა

1. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen (1997): Berlin

2.Hellinger M.(1985): Sprachwandel und feministische Sprachpolitik: Internationale Perspektiven. Westdeutscher Verlag (გვ.212-220)

3.<http://at2.indymedia.org/mod/info/display/schreibweise/index.html> (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 21. 06. 2012)

4.http://www.diss-duisburg.de/Internetbibliothek/Artikel/Gewalt_gegen_Frauen.htm (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 21. 06. 2012)

5. Pusch L.(1989): Alle Menschen werden Schwestern. Feministische Sprachkritik. Suhrkamp

6. Samel I. (1995): Einführung in die feministische Sprachwissenschaft. Berlin

7.Schaff A.(1976): Soziolinguistik. Europaverlag. Wien (გვ.201-219)

8.Trömel – Plötz S. (1984): Gewalt durch Sprache

9.Weber U.(2001): Sprache und Gesellschaft. Hannover

10.Wodak R.(1987): Sprachliche Gleichbehandlung von Frau und Mann im öffentlichen Bereich. Herausgegeben vom Bundesministerium für Arbeit und Soziales (გვ.11-13)

11.www.mediensprache.net/archiv/pubs/4443-11.pdf (უკანასკნელად იქნა გადამოწმებული 21. 06. 2012).

Manifestation of the Social System in the Language. Lingual Sexism

Tinatin Purtseladze

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 593 954 733

E-mail: tinatinipurtseladze@gmail.com

Abstract

The innovative branch of knowledge - „The feminist linguistics“, which appeared in the English-language space in the 60's XX of century (in the

USA) and it is intervened discipline, which not only describes, but also criticizes language on basis sociopolitical criteria. The focus of language feminist study direct toward study and estimation of the relative aspects of language, society, consciousness both at the „Lang“ level and „password“ and „standards“. Feministic linguistics reveals and criticizes sexism and undrocentrism, which are exist in the language and setting to purpose to change, reconstruct patriarchy languages“ into „humane languages“.

The article the relevancy of language correlation, also society, consciousness and identity, the etymology of some non semantic lexemes, and sexism, which are inherent in German language and because of this language the feminist linguistics had been accepted by patriarchy language.

Keywords:

feministic linguistics, lingual sexism, androcentric usage of language, lingual society, symmetrical, valid lingual development, designator.

Манифестирование общественного строя в языке. Языковой сексизм

Пурцеладзе Тинатин Гивиевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 954 733

E-mail: tinatinipurtseladze@gmail.com

Резюме

Новаторская отрасль знания – „Феминистическая лингвистика“, которая появилась в англоязычном пространстве в 60-х годах XX века

(в США) и является интервенированной дисциплиной, которая не только описывает, но и критикует язык на основе социально-политических критериях. Фокус феминистского исследования языка направлен на исследование и оценку релятивных аспектов языка, общества, сознания как на уровне „Ланга“, так и „пароля“ и „нормы“. Феминистская лингвистика выявляет и критикует сексизмы и андроцентризмы, которые существуют в языке, а так же ставя цель изменить, переконструировать „патриархатические языки“ в „гуманные языки“.

В статье рассмотрены релевантность соотношений языка, общества, сознания и идентичности, этимология некоторых ансимативных дексем, а так же сексизмы, которые присущи немецкому языку и из-за которых этот язык феминистской лингвистикой принят патриархатным языком.

Ключевые слова:

феминистская лингвистика, языковой сексизм, андроцентрическое использование языка, языковое общество, симметричный, справедливое языковое выявление, десигнатор.

ავტორები

- მანანა ასლანიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ინგლისური ენის პედაგოგი
- ციური ახვლედიანი** – თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, ემერიტუს-პროფესორი
- ქეთევან გაბუნია** – თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
- მარიამ გოგილაშვილი** – საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის უნივერსიტეტი, დოქტორანტი
- რუსუდან გოცირიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, სრული პროფესორი, ოქსფორდის საუნივერსიტეტო საზოგადოების ასოცირებული წევრი
- მარინა ზორანიანი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, ასოცირებული პროფესორი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის კანდიდატი, სრული პროფესორი,
- ნათია კვარაცხელია** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის დეპარტამენტი, დოქტორანტი
- თამარ დემეტრაძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის დეპარტამენტი, დოქტორანტი
- დარეჯან ლაბუჩიძე** – თბილისის გრ. რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი, ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ეთერ მგალობლიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ასოცირებული პროფესორი
- თინათინ ფურცელაძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, დოქტორანტი
- თამარ ქაცანაშვილი** – თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- ნატია შერაზადიშვილი** – საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის უნივერსიტეტი, დოქტორანტი
- მაია ჩხეიძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ევროპული ენებისა და ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სრული პროფესორი
- გვანცა ჭანტურია** – თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი

ჟურნალის რედკოლეგია

- მაია ჩხეიძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ენების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სრული პროფესორი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
- ვიოლა ფურცელაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ია ჩიქვინიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ჰანს რუდიგერ ფლუკი** – ბოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
- კულპაშ ბებიტოვა** – გუმილიოვის სახ. ევრაზიის ნაციონალური უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი (ქ. ასტანა)
- ტანია გრისჰამერი** – ფილოლოგიის მაგისტრი (DAAD)
- ქეთევან გაბუნია** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, სრული პროფესორი
- ია ბურდული** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- მარია მიხაილოვა** – მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუსეთის საბუნებისმეტყველო აკადემიის აკადემიკოსი
- სილვია ბოტევა** – სოფიის წმინდა კლემენტ ოპრიდელის სახელობის უნივერსიტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, პროფესორი
- ტატიანა მეგრელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ალბა გრაციანო** – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ენების ცენტრის დირექტორი, პროფესორი
- ალესანდრა სპადაფორა** – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ენების ცენტრი, ასოცირებული პროფესორი
- გიორგი ყუფარაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

Редколлегия журнала

Майя Чхеидзе – Грузинский университет, руководитель департамента языков, доктор филологических наук, фулл-профессор

Русудан Табукашвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, фулл-профессор

Виола Пурцеладзе – Тбилисский Государственный Университет, доктор филологических наук, профессор

Ия Чиквинидзе – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор.

Ганс Руддигер Флук – Профессор Бохумского университета, доктор филологических наук, профессор

Кульпаш Бейбитова – Профессор национального университета Евразии им. Гумилева (г. Астана), доктор филологических наук

Таня Грисхаммер – Магистр филологии (DAAD)

Кетеван Габуня – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, руководитель направления романской филологии, фулл-профессор

Ия Бурдули – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассистент-профессор

Мария Михайлова – Московский государственный университет им. М. Ломоносова, доктор филологических наук, профессор, академик Российской академии естественных наук (РАЕН)

Сильвия Ботева – Софийский университет им. Святого Клементя Охридского, руководитель департамента романской филологии, профессор

Татьяна Мегрелишвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологических наук, ассоциированный профессор

Альба Грациано – Университет г. Тусция (Италия), директор центра языков, профессор

Алессандра Спадафора – Университет г. Тусция (Италия), доктор филологии, ассоциированный профессор центра языков

Георгий Купарадзе – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор

Scripta manent

Editorial board

Maia Chkheidze – Head of the Languages Department of Georgian University, Doctor of Philological Science, Full Professor

Rusudan Tabukashvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Full professor

Viola Purzeladze – Tbilisis' State University, Doctor of Philological Science, Professor

Ia Chikvinidze – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Associated Professor

Hans Rudiger Fluck – Professor of the Bokhums“ University, Doctor of Philological Science

Kulpash Beibitova – Gumilev's National Eurasian University (Astana), Doctor of Philological Science, Professor

Tanya Griskhamer – Master of Philology (DAAD)

Ketevan Gabunia – Tbilisis' State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Head of the Dirrection in Romanian Philology, Doctor of Philology, Full-Professor

Ia Burduli – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Assistant Professor

Maria Mikhaylova – Moscow's State University, doctor of Philological Science, the academician of russian academy on the nature study (RANS)

Sylvia Boteva – Sofia's Uniersity of Holy Klement Okhridsky, the leader of the romanian philology department, professor

Tatiana Megrelishvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philological Science, Associated Professor

Alba Graziano – University of Tuscia, Italy, Language Center Director, Professor

Alessandra Spadafora – University of Tuscia, Italy, Language Center, Doctor of Philology

Georgi Kuparadze – Tbilisis“ State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Doctor of Philology, Associated Professor